

311275

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 2-వ తేది మంగళవారము
(శ్రీ) క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 53
సంచిక ౫౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు వాందియన్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.



ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన కఠిన
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.



చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.



మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్ఫు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల పావులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు వొరకును.

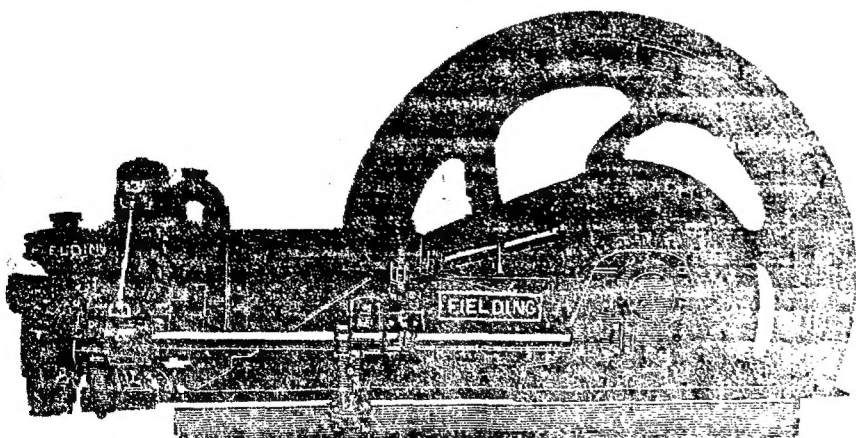
ప్రాప్తెస్టు కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane Madras

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీలింగు” వేటెంటు శమిడికట్
క్యూక్ స్టార్లింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586



యీ యింజను నుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చ్చుచి సితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతుష్టికరముగా పనిచేయును. కూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యెంటు:-

కెరెఫోన్
నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రుకో.,

12, తంబుకెట్టివిధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

మద్రాసు అందు సదరమరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

బెజవాడ మచిలీపట్నము బ్రాంచిలైన్లపైన పూర్తి బండ
రాకపోకలు యిదివరలో తెలియజేసిన ప్రకారము 15.6-25
తేదినండిగాక 7-6.25 తేదీనుండియే ప్రారంభమగునని యిందు
మూలముగా తెలియజేయడమైనది.

చెల్లింగ్ టు నో సి నీ మా

30.5-25 కనివారమునుండి 5.6-25 కుక్రవారమువరకు

ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గం॥

మాటినీ ప్రత్యేకము గలదు.

ప్రపంచమందు అంతెటును చాల ఆకర్షణీయమైన

ది ఐరన్ మాన్ కి వ వారము

అల్పదీని ప్రైవేట్ కార్యములు చూడవలెనవి.

సాహసము గల పితౄచములరాజు

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈ ప్రస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రోధన సం॥
రములో గణితముతో నిమి రెములేకండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, దేశ, సం॥ ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలరు.
తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,

భీమవరంపొట్ట, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

గజి కె లై ల ము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0.4-0

గజ్జి, చీవ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పి
ల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నవి. ఈ తైలమును నాలుగు
పూటలురాచిన గజ్జి, చీవ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును.
తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పోస్టుఖర్చు లభికమగును గాన
ఇతరమందులతో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

అమృతాంజనంజిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 2-వ తేదీ మంగళవారము

1. ధాన్యములు

చనియలు దా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 నుండి		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుడుము తెనాలిది,, ప 48 గలది	రు 18 0 0	15 0 0
నల్లారిది,, డిటా,,	15 8 0	17 0 0
డిల్లిది,, డిటా,,	16 0 0	18 0 0
చానులు రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
సువ్వలు,,	20 0 0	24 0 0

2. నవ్వుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	12 8 0	13 8 0
ననగలు,, డిటా,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు,, డిటా,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు,, డిటా,,	18 0 0	16 0 0
ఉలలు రు 164,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వలనూనె దా 1-కి	154 0 0	155 0
నెయ్యి నూ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురం నెయ్యి నెయ్యిదా 1-కి	55 0 0	60 0 0
ఇతర ప్రదేశము,,	50 0 0	58 0 0
వేరు నెయ్యి నూనె గానూ దా 1-కి రు 128	మినుకానూనె 125	
అనుచు దా 1-కి	189 0 0	140 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చిల్లరవస్తువు దా 1-కి	135 0 0	
కూరవస్తువు,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు)దా 1-కి	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50,50		
కాళవ నీలిపొయకట్టు,,	70,75	
తెల్లము దా 1-కి	85 0 0	45 8 0
చింతవండు దా 1-కి	40 0 0	60 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం దా 1-కి	88 0 0	84 0 0
చదరం,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు,,	85 0 0	86 0 0

6. లోహములు

నండి 100 తులంకి	71 0 0	78 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	21 10 0	21 12 0
నెరను 1-కి	18 11 6	
ఇత్తడి దా 1-కి	254 0 0	260 0 0
రాగి డిటా,,	285 0 0	290 0 0
అస్కాచక్రైర 226 పాకీ గలది	85 0 0	85 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

అవుకట్టుడు 20 డిగ్రీలు	62 0 0	70 0 0
తొట్టికట్టుడు డిటా,,		
సింహం డిటా,,		
గుర్రం డిటా డిటా,,	67 0 0	68 0 0

8. దూది

జోండానెట్టుదూరు 1-కి	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది,,	240 0 0	

9. నూలు

జోయంబత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 8 0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	5 1 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
హుళయేనుగ నెం 20	9 8 0	
జూన్ నెం 20	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ తేదీలు అయినన	12 0 0	
వద్యాక నెం 24 $\frac{1}{2}$	10 4 0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విలక్ పక్షి	7 6 0	
నెం 20 దెన్ని సింహం యాటె	10 8 0	
నెం 22,,	10 12 0	
నెం 12 $\frac{1}{2}$ దెన్ని పర్కము	8 8 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$,,	8 12 0	

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు
బి. ఏ. బి. యల్.)

పాత్రోగారు మొదలగు మంత్రులు ప్రతికళాశాలను విశ్వవిద్యాలయముగ, కొన్ని శాస్త్రములకై నను, ముఖ్యముగా తెలివితేటకపోయినను తమకు తగినంత దనములేనపుడు పరిపూర్ణముగ సమస్తశాస్త్రములతోను కళలతోను, రాజ్యములను విశ్వవిద్యాలయమును ఒక్కచోట స్థాపించెను. కొట్ట తరబడి సామ్య ఖర్చు పెట్టుటకు, కాక కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములే వెనుకాడుచున్నవి. కాబట్టి అట్టి మహా విశ్వవిద్యాలయము కల లోనివారై, దీనికి బదులు, ప్రస్తుతముందు ఆంధ్రదేశములో నున్న కళాశాలలకు ఒక్కొక్క శాస్త్రములో ఒక గొప్ప ప్రాపెసరుయొక్క జీతమును, గవర్న మెంటువారు యియ్య గలిగినయెడల యిప్పుడున్న కళాశాలలన్నిటిలో, వేరువేరు శాస్త్రములలో విద్యకాశులు, ఆయాశాస్త్రములలో పరీక్ష చేయుటయు, మన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము రెండు పనులు చేయుచుండును. ఈ మంత్రులు తమ పదవులనుండి వారకమునుపే, తమ యాంధ్రసోదరులతో సంప్రదించి, దేశములోని ఇహింద్రాక్షు ధనవంతులను, వేరదీసి సామ్య సంపాదించ గలిగిన యెడల, నలభయగా నొక విశ్వవిద్యాలయమును, దేశములో నందరికిని అనుకూలపడు స్థలములో స్థాపించవచ్చును. దత్త మంజులమువారు, నల్లూరు చిత్తూరుజిల్లావారు, తమ ప్రాంతములలోని యే కళాశాలకైనను విశ్వవిద్యాలయముగ మార్పించ లేకపోయినయెడల, తమ కళాశాలలను తమకు సమీపములో నున్న మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని మరి యే యితర విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని కాళిగా నుండుకొనవచ్చును. ధనికుల సహాయముతో, ప్రతికళాశాలయ విశ్వవిద్యాలయముగ మారుటయే మన పరమావధి యని యిదివరకే చెప్పియుంటిని గనుక, మన దత్తమండల సోదరులు యెట్టి యహింద్రాక్ష యావిషయములో పాండవూడదు. మూడు చోట్ల విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపన చేసెదమను మాటలో అర్థమేలేదు. విద్యార్థులు యామూడుచోట్లకీ చదువ వలె ననిన్ని, అక్కడనే, పరీక్షింపబడుదు రనిన్ని దీనికి అర్థమైన యెడల, తక్కినచోట్ల కళాశాలల గతియేమి? అవికూడా ఉండునని చెప్పియెడల, యామూడు విశ్వవిద్యాలయములెందుకు?

స్వరాజ్యము సంపాదించినయెడల, ఆంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్ర మైకోర్టు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మొదలగు ప్రతి స్థాపనలు, వచ్చితీయనని, గడచిన, అయిదు సంవత్సరములనుండి యా, వినప్రసంగ యెత్తక తక్కిన రాష్ట్రవాసులవలెనే మన యాంధ్రనాయకులకూడ అసహాయాధ్యములలో ప్రవేశించి, స్వవచన విరోధము గాకుండ గవర్న మెంటు వారితో యావిషయములను సరించి యెట్టి ప్రార్థనలుగాని, అందోళనముగాని చేయుట మానిరి. ఇప్పు డిప్పుడు అసహాయవాదులలో కొందరైనను, సహాయనిరాకణము నశించినదని నమ్ముచున్నారు గనుక, తిరిగి చర్చలో దిగిరి.

మనకు స్వరాజ్యము శీఘ్రకాలములో వచ్చినను, ఆలస్యముగా వచ్చినను, యీ రాజకీయ యుద్ధము నిరంతరము జరుగుచునే యుండును గనుక, సహస్యుఖమునకు వచ్చుచున్న భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనకు సరించిన అందోళనమును మనము విడువరాదు. ఎప్పటికైనను మనయిండియా దేశము, (బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో నున్నను, వెలులల నున్నను, సంయుక్త రాష్ట్ర పరిపాలనా విధానమునకే తగియున్నదిగాన, అదియే పరమావధిగ పెట్టకొని దేశభావలనుబట్టి రాష్ట్రములను విభజించవలసినదని మనయాందోళన విడిచిపెట్టకూడదు. మనరాజకీయ సమస్యలకు పునాది సూత్రమైనదని నెప్పటికీ మరువక, శ్యాంకుల స్థాపనము, వాణిజ్యము, విద్యవ్యవసాయము, మొదలైన విషయములలో, మన ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక సంస్థాపన సేర్పరచుటకు ప్రయత్నించినచో, రాజకీయ పరిపాలన సౌకర్యమునకు క్రమక్రమముగా మన యాంధ్రదేశము వేరు పరచి తీరుదురు. ఇది వరకే, యీ విధానమును మనప్రభువులు అంగీకరించియున్నారు. మనము యింకను అందోళనము చేయవలసియున్నది. దీనికి మన దత్తమండలము వారుగాని, చిత్తూరు నల్లూరువారుగాని తమరు వెనుకకు వెట్టి జడుడులేవా యని భయపడనక్కరలేదు. తమభాగమును మరి యొక ఆంధ్రరాష్ట్రముగానే యేర్పరుచుకొనగూడదు? రాష్ట్రములు చిన్నవైననో? పెద్దవైననో? పరిపాలన ఖర్చులు, రాష్ట్రదాయమునుబట్టి యుండును. ఒక భాషాప్రయుక్త విభా

లిటరరీసానైటీ-పులివెండుల

పులివెండుల సరస్వతీవిలాస మందిరమున మే నెల 24 వ తేదీ న మ-రా-రా-శ్రీ, జి. సుబ్రహ్మణ్యం బి. ఏ., గారి యధ్యక్షతక్రింద శాంధ్రభాషా వాఙ్మయాభివృద్ధిలక్ష్మి యొక్క సభ జరుపబడెను. సభాభవన మాంధ్రవిద్యాలయముననే నలంకృతంబై యుండెను.

ఉపన్యాసకర్తగారగు శ్రీ ఎల్. వెంకటరమణయ్యగారు శాంధ్రభాషాభిమానమే తక్కుంగల యభిమానములకన్న మిన్నయనియు, శ్రీకృష్ణ దేవరాయలును బోళరాజులు మున్నగువారేతరి శాంధ్రభాషం బోషించి వన్నె దెచ్చినదియు నిక్కాలమున 1. రాజాచరణ, 2. అస్యభాషాప్రాధాన్యము, 2. జీవిత సమస్య లాదిగాల యడ్డువాటచే జనులు తమ మాతృభాష యందు శ్రద్ధవహించుట కవకాశములేని కతంబున మనయాంధ్ర భాషావాఙ్మయము లడుగంటినవనియు, విద్యాధికులును, విమర్శకులును సర్వ గతుల శాంధ్రభాషావాఙ్మయాభివృద్ధిలక్ష్మి తోడ్పడవలసిన విషయములగుర్చి చర్చించిరి.

కార్యదర్శిగారగు నే పూర్వ లక్ష్మీనరకయ్య ఎం. ఏ., ఎల్. జి. గారు శాంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధినిగూర్చి విపులముగ చర్చించిరి తొలచొల్ల మన యాంధ్రవాఙ్మయ మేధితి నుండి నది పడవ నన్నయభట్టు లాదిగాల విమర్శయనుచు వారేతరి యాంధ్రవాఙ్మయమునకు మాన్యులను సమకూర్చినదియు చెప్పి మన యాంధ్రవాఙ్మయ కాలపరిమాణమును మాడుయుగములుగా విభాగించి ప్రతియుగమునందలి మార్పులను విశ్లేషింప ముచ్చటించిరి.

పదవ యం. శ్రీరాములుగారు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగమువంతులుగారి కాలమున వాఙ్మయ మేతరైన మార్పు నొందినదియు విశదీకరించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారి యంతోపన్యాసమున ప్రస్తుతము మన యాంధ్రభాషా శెందిన హీనస్థితియు, తిరువతి వేంకటేశ్వరకవులు, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, శేషాద్రిమణికవు లాదిగాల కవులచే మన వాఙ్మయమునకు గావింపబడినది మాత్మ వికాసమును, నిక్కాలపునవనాగరికులు వాఙ్మయభాషా శ్లేషలక్ష్మి గావింపవలసిన సుదృఢములగుర్చి భాషాశ్యముగ నుపన్యసించిరి.

సరస్వతీవిలాస సంఘాధ్యక్షులగు మ-రా-రా-శ్రీ, జి. వెంకటరావుగారు రగ్రాసనాధిపతిగారికి నుపన్యాసకులను నచటికి విచ్చేసిన శ్రోతలకు నభినందనము లర్పింప సభాసదుల కరతాళధ్వనులచే సభ ముగింపబడెను.

(కార్యదర్శి).

గములో ఆయా పరిస్థితులను బట్టి ఒకటి రెండు రాష్ట్రములు ఉండవచ్చును. అన్ని రాష్ట్రములును ఒకేసంయుక్తసామ్రాజ్య పరిపాలనయందుండి తీరవలెను.

వైయోద్యోగులను ఆచరణలో పెట్టించుటకే విద్యయం తయై దేశభాషలలో గరవబడవలెననియు, రాష్ట్ర పరిపాలన కూడ అట్లే జరుపబడవలెననియు, మనము పడునైదు సంవత్సరములనుండి అందోళనము చేయుచున్నాము. మన కళాశాలలో ఆంగ్లేయభాషను తీసివేయవలసినదని మనము కోరలేదు. ఆంగ్లేయభాషా సంబంధములకును, అంతర్జాతీయరాష్ట్ర సంబంధములకును, ప్రపంచమంతయు వ్యాపించియున్న ఆంగ్లేయభాష మనకును అవసరమే. హిందీభాషకంటె యిదియే రాజకీయ విషయములలో యెక్కువ అవసరమగునని నాయభిప్రాయము. కాని దీనిని నిర్బంధపరచి విషయముగ మన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములో నుండకూడదు. పరరాజు తాను జయించి, ప్రజలను బానిసత్వమున కట్టివైచుటకు చేయించిన గొలుసులలో తనభాషను బలాత్కారముగ వాడిచేత సభ్యులైనవారేయుట ఒక ముఖ్యమైన శీలయని, ప్రపంచచరిత్ర ఘోషించుచుండగా, ఇప్పటికిని మనవారిలో కొందరుప్రముఖులు పాశ్చాత్యభాషా వ్యాపారమున పడుట చాల విచారముగానున్నది. కనుకనే చీనాజపాను మొదలగు ప్రాదేశీయులలోవలెనే మన విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు దేశభాషలలో కూడా జరుపబడునని మన పాత్రోగారు చెప్పినవిషయములు సమంజసముగ నున్నవి. ఈవిధముగా జరిగించినయెడల మొదట యింగ్లీషుపదములే ప్రయోగించినను అన్ని శాస్త్రములలోను పాఠశాలలకును కళాశాలలకును, పఠనీయగ్రంథములు అనేకము లయలుండెను. తరువాత యిదియే క్రమక్రమముగా దేశభాషాసాధ్యమునకు పునాదులుగా యేర్పడి ప్రపంచములో మన ప్రత్యేకత స్థిరపడగలదు.

మహాత్ముని విశ్రాంతి

నేడు శాంతిని కేతకమునుండి బయలుదేరును

నిన్న మహానవత్రయమును బూసెను

30, 31 తేదీలయందు నిన్న 2 వ తేదీని మహాత్ముడు మున్నగువారు శాంతిని కేతకమునుండి ప్రశాంత వాతావరణము న పరగ్రహించిరి బడిసిరి. మహాత్ముడు నిన్న మహానవత్రయమును బూసెను. నేడు పగలు 10 గంటల కంటకుండి బయలుదేరి కలకత్తాదారిని దాటిరింగువెళ్లును. అచట దేశబంధు దాసుగారిని కలిసికొని కొన్నిదినముల పడుగుదాడి విశ్రాంతినిగొనును. అటుపిమ్మట ఉత్తరవంగముమీదుగా ఆసాముకు వెళ్లును.

జూలై 15 వ తేదీనాటికి ఆసాములోని శౌహృదీపట్టణమును మహాత్ముడు చేరును కనీసము ఒకవారము శౌహృదీపట్టణములోని మహాత్ముడు సంచారముచేయును. భోల్పూరులో నిపుడు వాతావరణము చాల సహనీతముగానున్నది. మహాత్ముడు మున్నగువారు బాగుగా విశ్రాంతిని పుచ్చుకొనుచున్నారు. దివారాత్రముల పడు నిపుడు చాలాసందర్భముగా నున్నది.

31 వ తేదీ ఆదివారమునాడు వేకువనే మహాత్ముడు వ్యవసాయకామములను ముగిసికొని అచటి యేర్పాటులనుచూచి చాల సంతోషించెను. గ్రామములలో చక్కని యేర్పాటులను చేయుటకు ఆశ్రమవాసులు గ్రామస్థులకు చాలసహాయము చేయుచున్నారు. అచట మహాత్ముడు రెండుగంటలుండి పరికిరించెను. వ్యవసాయమునందు వైపుకొనుట కలిగియుటకు మాత్రమేగాక పరిశ్రమలకు కావలసిన ఉపకరణములనుచేయుట, పారిశుధ్యము, ఆర్థికము, గౌరవము, మున్నగు గ్రామాభివృద్ధికరములను వాని నన్నిటిని గ్రామస్థులకు నేర్పుటకు గూడ ఆశ్రమవాసులు చాల శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. మంచితోకము పశువులను తయారుచేయుచున్నారు. ఇది చాల విశిష్టమైనది. పశువులకు మేతను సమకూర్చుట గూడ పట్టిదేగాన దీనినిగూర్చి మహాత్ముడు చాల ప్రశ్నల నడిగెను.

మరల వచ్చునపుడు ఒక సంతోషం గ్రామమును మహాత్ముడు చూపించిరి. "పియర్నగారు యిటలో రైలుప్రమాదమువలన చనిపోక ముందీ గ్రామముననే పనిచేయుచుండిరి. అతడు యాయూర్లోనున్న గ్రామముల కిచ్చివేసిరి. గ్రామమునందు నున్నవారందరూ పియర్నగారి కొక మాతినిగూడ తప్పించి యిచ్చిరి." అని వారు మహాత్ముని కరిగించిరి. మహాత్ముడును పియర్నగారికిని చాల స్నేహితులగుటచే పియర్నగారు చేసిన పరావకారవృత్తాంతమును విని మహాత్ముడు చింతాముల దయ్యెను.

ఆశ్రమమునకు వచ్చి కొంతసేపు విశ్రమించిన పిమ్మట మహాత్ముడు మరల రవీంద్రుని కడ తేగెను. రవీంద్రుని యొక్క శాంతముగా సంభాషించిరి. మొదట రాజకీయములను గూర్చి వారు సంభాషించిరి గాని చివరకు మతవిషయము లోనికి దిగి వది. "మానవుని జీవాత్మ ధౌత్య సంపదలన్నిటిలోను శ్రేష్ఠతమమని భారతదేశమే ప్రపంచమునకు చాటదగియున్నది. ఇతరులు కార్యసిద్ధికి దౌర్జన్యము నుపయోగించినను భారతీయులు మాత్రమేమొదట దౌర్జన్యము నుపయోగించరు" అని వారు నిర్ణయించిరి. సంభాషణ ముగిసినపిమ్మట జరిగినది.

దినపు ఫలమగుగాన అను ఆమెరికా దేశమును ఆస్ట్రేలియా, ఫిజి, దక్షిణాఫ్రికా, తూర్పుఆఫ్రికా మున్నగు దేశముల కిగి జాతీయపక్షములై ప్రతిమత దృక్పథమునుండి పరిశుభదలచిరి. ఆయన మహాత్ముని రవీంద్రులకు సందర్శించుటకు వచ్చెను.

అంద్రాసుగారు రైలుస్టేషనుకువెళ్లి ఫలమగుగాని కలుసుకొని ఆశ్రమమునకు గొనివచ్చిరి. ఫలమగుగాన మహాత్మునితోను రవీంద్రునితోను చాలసేపు సంభాషించెను. దక్షిణాఫ్రికానుగూర్చి మహాత్ముని, కెన్యాఫిజిలనుగూర్చి అంద్రాసుగారిని ఫలమగుగాన ప్రశ్నించిరి. ఆదివారమునాడు సాయంత్రము ఫలమగుగాన వెళ్లిపోయిరి. నేడు (2 వ తేదీ మంగళవారము) సాయంత్రము కొలంబోకు బయలుదేరెదరు. అటుండి ఆస్ట్రేలియాకును ఫిజికిని వెళ్లెదరు.

ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము ఆశ్రమవాసులకు బ్రాలులు సేదరిని మహాత్ముడు దాహించెను. చాలమంది బాలులను చాలిలను మహాత్ముని సందర్శింపబోయిరి. అప్పుడు మహాత్ము

శివాజీ మహామునకు అధిపతి

రాణీగారు పేదబాలుని పెంచుట

సతారా చిత్రకథ

సతారా రాజవంశమునందు జగదుమండు చిత్రకథలలో నేడొక విచిత్రమైనకథ జరిగెను. "రయ్యకు గుడిపెనుండి రాజభవనమునకు అవి యాకథకు పేదవచ్చును. వారము దినముల క్రిందటివరకు చంద్రసేను రాణీయనువాడు, పాలములలో తిండితేర దిగింబుగై తిరుగుచుండు వేలకొలది బాలురలో నొకడుగ నుండెను. నేడు ఆబాలుడు శివాజీ మహారాజు సహసన మధిష్ఠించి మహారాష్ట్ర రాజ్యములకు రాజయ్యెను. సతారా రాణీగారు శ్రీమతి తారాబాయి సాహెబుగారి పుత్రుడుగ పెంచుకొనబడెను. శ్రీ భవానీదేవిగారు కెదురుగా నిర్మింపబడిన గొప్ప పందిరలో డిబ్బానుదేశ సర్కారులు నాయకులందరు ఆబాలునకు బంగారువెండి కాడుకల నిర్మించి వచ్చిరి. ఆ విదేంద్ర ఆజ్ఞాబాలుని నిర్మించుటకు రాణీగారి కొప్పగించిరి. బంగారు ప్రభుత్వము వారాని నూతనసామంతునిగా రాజుగా నంగీకరించిరి పీఠిపూర్వకై ఇండియా ద్వీపమువారు గూడ ఆబాలునిసతారా రాజుగా శివాజీ రాజ్యమునకు హక్కుదాసునిగ నంగీకరింతురు. దర్బారునకు, అంగ్లప్రభుత్వ ప్రతినిధియు జిల్లాజడ్జియు, నేపాథిపతియు వచ్చియుండిరి.

ప్రతాపసింగు భావుసాహెబు మహారాజుగారు, తన వారసుని యెంచుకొనుటకై యర్జునుమండగ హుటాల్గు మరణించెను. మార్చిమాసమునందీ గూడ రాణీగారు ప్రయత్నములను జేయుచున్నారు ఖాల్ బి డి. ఆర్. కూపరుగారి సహాయమున ఆమె, శివాజీ వంశమునకు సంబంధముగలవారి నందరిని పరిశీలించెను. అట్లు 20 మంది బాలురను జతజేసి, బిల్లిలి ప్యులచే వారి జాతకముల చేయించెను. బాగుగ లెక్కలుజేసి జాచిన పిదప సభారాము అను రయ్యకు వాని కనివ్రుతుమరుడగు చంద్రసేనుడు ఎంచుకొనబడెను. సభారాము, శివాజీ తండ్రియగు మహాజిగారి సోదరుడు. మరీఫిడయొక్క 13వ వారసుడగుగారుజన్మయ్యెను. చంద్రసేనుని గురువారమునాడు యెంచుకొన్నపిదప మహా బలేశ్వరముగొంపోయి గవర్నరుగారి యెదుటనుండిరి. గవర్నరు గారాతని అంగీకరించి 1883 సం॥ నుండి యిచ్చుచున్న రాజకటుంబమున కర్మమునింపనీ యిచ్చుచుండి వారసుం కిచ్చించ నిశ్చయించిరి అట్టి ఇండియాదౌతవము వారికి శిఫార్సుజేయు నిశ్చయించిరి ఇది సోమవారమునాడుజరిగెను. గురువారము మే 28 వ తేదీన తని పెంచుకొనుటకు సుభదినముగ నిర్ణయించబడెను. తగిన యేర్పాటులన్నియు తొందరగా జరిగినవి.

దర్బారు

దర్బారునాడు శాస్త్రసిద్ధిగ జరిగెను. పిదప నాకాబని కాశికాపు మర్రిగారు దర్బారునకు గొంపోయిరి. వారి మతగురువగు చాఫుల స్వామిగారు ఆబాలునై తొడవై కూర్చొని నవైట్టుకొనగా వార్తాధ్యక్షులు చెలరేగినవి. వతగురువు కానుకలన్నించిన పిదప కొలంబోకు దివారు మహారాజువారు పంపిన కానుకలు సమర్పించబడెను. పిదప ఆ సేకముండి సర్దారులు వాయకులు, పారులు తమ కానుకలసర్పించి, గౌరవ భక్తిమాచముగా ఆబాలుని పాదముల నంటిరి. అంధి నాయకుడు, రాణీగారి కొల్లెపై పథివాటికి నందనములు దోపిరి.

(మైప్పు ఆఫ్ ఇండియా)

దు మాలు పడుతుమండెను. వారు మాలుపడుతుల మున్నగు విషయములనుగూర్చి మహాత్ముని ప్రశ్నించిరి. మహాత్ముడు వారికి చక్కగా బోధించెను. "శ్రీ న సానత ములచేయుటకు మార్గమును తొలగించుటకు వ్యగ్రాజ్యమును సమకూర్చుటకు రాట్టలు ఉత్తమ సాధకమని" మహాత్ముడు జూడిచెను.

పిమ్మట మహాత్ముని కొల్లెపై గొంతు జాతకలంపి పాడిరి. సహజ నిష్కపటభావముతో మహాత్ము డాండ్రించెను.

పిమ్మట ఒక పాశ్చాత్యులందరినూ ఒక చీనాప్రముఖును మహాత్మునితో సంభాషించిరి.

ఆదివారము సాయంత్రముల మహాత్ముడు అంద్రాసుగారును మరల నిర్మింపబడుచున్న శివీరి. పిమ్మట బ.కు వెళ్లి ఆదివారము రాత్రిమండియే మహాత్ముడు మానవ్రతమును ప్రారంభించెను. ఆదివారము రాత్రిమిదము సోమవారము రాత్రివరకును మానవ్రతము.

(ఆంధ్రపత్రిక)

మహాత్ముడు డాక్టరు మోస్సెయో

గారిలో సంభాషించుట

ఆంగ్లో-యిండియను సమస్య

మోస్సెయోగారు మరల మహాత్ముని సందర్శించి సావకాశముగా మాటలాడిరి. మాలు పడుతులయును విషయకట్టులయును ఆంగ్లో-యిండియనులకు చాల కష్టమైనవి. మారు చెప్పిన మాటలను లన్నియును సరియైనవిని యంగ్లీకరించినను గూడ ఆంగ్లో-యిండియను లందరును ఆపణలను చేయుట కష్టము. అని మోస్సెయోగారు నడిపిరి. "అది నిజమని నేనుగూడ నెరుగదను" ఒక్కసారిగా సంఘమునంతను సమర్థింపజేయుట సాధ్యముకాదు. నే నావిషయమున తొందరపడను. మాలుపడుతులనుగూర్చి ఆంగ్లో-యిండియను లిప్పుడు అనుకూలభావమును చూపిన చాలును. బీదలకష్టములను తొలగించుటయే అందరి ప్రధానోద్దేశము. బీదలకష్టధనికులను సంబంధమును హెచ్చించునది రాట్టలుగాన భారతదేశముని నివసించు భారతదేశమునందలి సంపద ననుభవించుచున్న ఆంగ్లో-యిండియనులగుడ కృత్జ్ఞతతో మాలు పడుకవలెను" అని మహాత్ము డనెను.

"ఇప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనులకు భారతకాపన సభలలోను రాష్ట్రీయకాపన సభలలోను కొంత ప్రాతినిధ్యమున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చినపిమ్మట అల్పసంఖ్యాకులకు ఆంగ్లో-యిండియనులతో యెటులుండును? అధికసంఖ్యాకులకు సంఘముల మధ్య ఆంగ్లో-యిండియనుల కట్టిపాన మిచ్చుటకును" అని మోస్సెయోగారు రడిగిరి.

"ఆంగ్లో-యిండియనులు యితరసంఘములతో కూడినప్పి నచో వారి కెట్టి అపకారమును జరుగదు. ఆంగ్లో-యిండియను లల్పసంఖ్యాకులను కారణమువలననే హిందువులను మహమ్మదీయులను వారికి తగినన్ని స్థానముల నేర్పర చేదరు. ఉద్యోగములవిషయమున అర్హత ముఖ్యమగును. ఆయుర్ద్యోగములకు ఆంగ్లో-యిండియనులే అగ్రుతనచో మరకొంకకాలమువరకును వారే వానిని నిర్వహించుచుండవచ్చును. భారతీయులగుడ అట్టి అర్హతను గడించినచోవారికి గూడ నిరర్హతరముగా నాయుర్ద్యోగముల నిచ్చుచుండవలెను. అప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనులకు యితరములకు అపకారములు లభింపవచ్చును. భారత దేశమునందలి వివిధ సంఘములవారికి క్రమక్రమముగా ఉన్నతస్థితియేగాని అధమ స్థితి కలగగూడదు. రైలుబండిని నకుపుటకు సమగ్రుడగు ఆంగ్లో-యిండియనులే నియమింపవలెనుగాని అసమగ్రుడగు భారతీయుని నియమించుటకే నంగీకరింపను. ఇప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనుల విద్యాపద్ధతి వలన వారికి మంచినితన రనము లభించుటలేదు. పాశ్చాత్యుల భారతీయుల దుర్మితులు మాత్రమే వారికి పట్టుపడుచున్నవి. వారు ఎల్లప్పుడును తూటలాడు మాటలలో పాశ్చాత్య భారతదేశములలోని వివిధభావలలో గల నీడతములు లగు బూతుమాటలే హెచ్చుగా వినిపడుచుండును. ఇది చాల అనర్థము. వానిని తొలగించుటకు ఆంగ్లో-యిండియనులే ప్రాణకొనవలెను. ఆంగ్లో-యిండియనులు యిప్పుడు కొండ కొమ్మెక్కి కూర్చుండుటవలననే వారు తెక్కిన జానులలో గల ఉత్తమవిషయములను గ్రహించి ఆనుసరింప కలుగలేకుండ పోవుచున్నది. మారు కాంగ్రెసులోకి వచ్చిన మేము సంకేతముమే. మారేల రాదు? మారు ఎడదొంగి నిలిచినచో మారేప్పేమున్నది? పారసీలు యూదులు మున్నగువారికి నేనెలు స్వాగతమిచ్చెను. అటులేమిషను మహాత్ముర్యమకా స్వాగత మిచ్చెను. అన్నిసంఘములవారును కాంగ్రెసులోనుండవలెనో ఆపేరు సాగ్ధము కావాలను. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సభ్యులందరూ వ్యయముగా మాలు పడుతులలేదు. చాలమంది మాలు కొనియే యిచ్చుచున్నారగాన ఆంగ్లో-యిండియనులగుడ అటులే యిచ్చునని మహాత్ముడు నడిచెను ఆంగ్లో-యిండియనులలో రెండు తెగలున్నవి. ఒకతెగవారు కేవలము పాశ్చాత్యులనే అనుకరించెదరు ఇంకొక తెగవారు భారతీయుల పక్షమున నుండురు ఇప్పుడు క్రమముగా హెచ్చునంది భారతపక్షమునకే మరలుచున్నార" అని మోస్సెయోగారు నడిపిరి.

"నేను గూడ బీమాయనుకని పెట్టితి ని బీదల సమస్యను పరిష్కరించుటనుగూర్చి ఆంగ్లో-యిండియనులగుడ శ్రద్ధగా నాలోచింపవలసియే యున్నది. మారో నున్నటులే అప్పొక్కతే మీలోగూడ చున్నది గాని రూపభేదము మాత్రము కలుదు. అని మహాత్ముడు నడిచెను.

"మాసంఘము పక్షమున కొన్నిచక్కలను మీకు ప్రాసీయిచ్చెదను. వానినిగూర్చి మీకు బాగుగా ఆలోచించి మీ యంగ్లయిండియా పత్రికలో ఉత్తములను ప్రకటింప గోరదను" అని మోస్సెయోగారు నడిపిరి.

"ఇందులకు నేను మహాత్ముర్యమగా నంగీకరించెదను. ఈదేశమునందలి అన్నిసంఘములను కలిసిమెలిసియెందుకు కష్టంతెమును కలిగించుచున్న సంశయముల నన్నిటిని తొలగించుటకు నేను శక్తినించిన లేకుండ ప్రయత్నించెను. భారతదేశమే మీకును మాకునుగూడ మాతృదేశము. దాని నుగ్రహించుటకే ముందుండవలెను ప్రయత్నించుచున్నాము. అన్నిసంఘములవారిని నేను ప్రేమించెదను" అని మహాత్ముడునడిచెను. (పె.

దేశ సేవ - జీతములు

(ఎంగు ఇండియా)

“ఏప్రిల్ 30:—న తేదీ యంగు ఇండియాలో మీరు ఆ. భా. కాంగ్రెసు సంఘమునుండిగాని గుజరాతు కాంగ్రెసు సంఘమునుండిగాని యేమియు పుచ్చుకొనుట లేదనియు, మీ స్నేహితులు యేమియు సహాయముపై నాధారపడి యుండుననియు తెలిసి. ఇది నన్ను చాలకష్టపరిచితిని. నే నొక్కడ కై దేండ్ల నుండియును కొలాభతు కాంగ్రెసు పనులను జేయుచుంటిని. మాడేండ్లనుండియును సెంట్రలు కొలాభతు కమిటీ దగ్గరనుండి బత్తెము పుచ్చుకొనుచుంటిని. మీరును అలీసోదరులు ను ఆ పప్పు డ పూ డు బ ల్లు మా ట ల ను బట్టికోజుబత్తెమును పుచ్చుకొని దేశసేవజేయుటలో గౌరవహీనమైయుండెదని తెలుసుకొని నమ్మితిని. ఇప్పుడు మీరుగూడ దేశముయొక్క నిధినుండియేమియు దీసుకొనుటలేదనియు, మిత్రులే సహాయముజేసెదరనియు జెప్పుచున్నారు. మాలానా షాకతలీయు, మాలానా మహమ్మదలీగూడ యిదే విషయమును చాలసారులు జెప్పియుండిరి.

“ఏప్రిల్ 30:—న తేదీ యంగు ఇండియాలో మీరు దేశసేవయనునదియే యిప్పుడు లేనటుల నేను నిర్ణయించుకొనవలసి నమ్ముచున్నది. ప్రధానసేనానియేకోశమునుండియేమియు సక్కురలేదనుచున్నప్పుడు సిపాయివనతీతమునెటుల పుచ్చుకొనగలడు? ఇతర ప్రచారకులమట నేను చెప్పలేనగాని, మీరుప్రాసినవ్యాఖ్యానము యితరుల కెంతసంతోషకరముగనన్నను నాకు మాత్రము మోహము తొలగించినది. నేను దేశసేవయే పరమావధిగజేసికొనివచ్చితిని ఇటులకొని జేసినతప్పకుండునని నేను మిమ్ములనుగాని అలీసోదరులనుగాని యేమాత్రమును నిందించుటలేదు నమ్ముచు. నన్ను నేనే దూరుకొందును. దేశసేవనేభాగ్యవంతులలో తేక భాగ్యవంతులగుదులు గలవారో జేయవలెనను విషయమును నాయంతటనేనే తెలిసికొని యుండవలసినది. నా దితప్పు గావచ్చునగాని మీరు, అలీసోదరులు, పండిత మోతీలాలు సెహ్రా, దేశబంధుదాసు, వంటి నాయకులే దేశ సేవకుల సివిలుల్స్టులలో నుండుట ప్రతివకు భంగకర మని తలంచునెడల దేశసేవకై ప్రచారకులు బయలుదేర చాల రని నానమ్మకము”.

ఒక విశేషియిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. దీనినిబట్టిమాడ ఈయన యంగుఇండియా నెప్పుడును చదువుచుండువాడు గాదని తెలియుచున్నది. లేకున్నయెడల నేను డబ్బుపుచ్చుకొని చేయుదేశసేవలో జేరిన గౌరవ మని తలంచునని అనేక సారులు చెప్పినమాటలను గమనించియే యుండును. వాప్రయోగపు ఖర్చులు యితరఖర్చులు ప్రత్యేకము. కాంగ్రెసు సమితి లేకుండ వానిని ఆఖర్పుక్రింద జేయవలయును. కాంగ్రెసు తీర్మానమును బట్టిగాని లేదా కాంగ్రెసు కోరుట లేదు. గాని నేను పర్యటనము జేయుట లేదు. రాష్ట్రము లేదగాని పిలిచినపుడు పోవుచుండును. ఈ ఖర్చులకు కాంగ్రెసును డబ్బియుమని కోరినగాని కాంగ్రెసుఖర్చులక్రింద జేసినగాని తప్పేదురును. కాంగ్రెసు పిలిచినపుడే సభకువచ్చు ఆ. భా. కాంగ్రెసుసభ్యులు తమఖర్చులను తామే భరింతురని యిదిలేఖనకు దెలియదు. ఈఖర్చును కాంగ్రెసుఖర్చులో జేసినయెడల కాంగ్రెసుడబ్బు త్వరలోనే అయిపోవును. నేనే సర్వకాలమును కాంగ్రెసుపనినే జేయువాడనై దేశసేవ జేసినందులకు జీతమునిచ్చునెడల జీతముల లిస్టులో జేరుటకు నేనే మొదటి వాడ నైయుండి యితరులకు ప్రోత్సాహము నిచ్చెదను. ఇంతవరకట్టివీరిను మిమ్ము స్థాపించెదము. భారతదేశ మంతయుగాని గుజరాతుగాని ఆట్టి స్క్రీమును తయారుజేయుటకు చాల కష్టములు గాన్పించెను. ఎప్పుడేవిషయమునుగూర్చి యనుకొన్నను చాలసారు లీసంగతిని విడిచివేయుచువెళ్లెను. కాబట్టి యిది విశేషి కష్టపడి పనిచేసి కొలాభతు కార్యాలయమునుండి డబ్బు దీసికొనుట కెట్టిసంకోచములు నుండరాదు. కొలాభతుకమిటీ కోరినమీదట ప్రయోగము జేసినపుడు అలీసోదరులు ఖర్చులను బుచ్చుకొనిరని ఆయన దెలిసికొనవచ్చును. ఇందులను మనస్సుకు సమాధానము కుదురునేమో! మరియొకటి. నేను అలీ సోదరులతో గలసి కొలాభతు పని మీదనే ప్రయోగము జేసినపుడు కొలాభతుకమిటీయే నాఖర్చులనుభరించెను. దీనితో మనస్సుకు సంతకొంత సమాధానము కుదురవచ్చును. అప్పటికిని మిత్రులమీదనే ఆధారపడివాడనుగాని కొలాభతు పార్టీలో నొక్కడనుగ నుండుట గౌరవమని తలంచుచితిని. అలీసోదరులు తమ స్వంతఖర్చులకై కొలాభతుకమిటీ నడుగకున్నయెడల అందుకు కారణము కొలాభతు కమిటీని న్యాయప్రకారము అడుగు పలసినదానికన్న నెక్కువ యడుగుటయగును. వారడిగియే యున్నయెడల చెడ్డప్రచారము యేర్పడేది. మో॥ క॥ గాంధీ.

రైతుల మొర

గ్రామములందు చేయవలసియున్న పని

గాంధీమహాత్ము డీవారపు ఎంగుఇండియా లో నిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—

నా తేగలు ప్రయోగము సాగుకొలదియు నాకిప్పుడున్న సన్యాసపత్రములును అక్కడక్కడికి నన్ను నే జేసినపనిని స్తోత్రముజేయుటలతో కాలముబుచ్చక మంచిమంచి విషయములకు దెల్పుచు బోధకములుగనన్నవి. అట్టిది తిపెరా రైతుల సంఘమువారిచ్చిన సన్యాసపత్రముకంటె అందు యొక్రింది భావగర్భితవాక్యములుగలవు.

“తిపెరాలో రైతులు అర్ధాన్నముదిన, అర్ధవిషన్సులై పరియైన ఆరోగ్యములేక చాల భాగ నొందుచున్నారని మేము, చెప్పుచున్నాము. ప్రజలకు ఆహారద్రవ్యములను పండించియిచ్చెదము. ఇందులకు మాయెడ దయతో నుండవలసినది. అట్లుగాక మామంటయే లెక్కలేయకయుండును. ఇంటి మేమే నూటికి 90 మంది మున్నాము. తిపెరా అంటే రైతనియే అర్ధమనిగూడ చెప్పవచ్చును. మాకు పాలముపని ఆరుమాసములుమాత్రముండును. అప్పుడు పగలు రాత్రిగూడ పనిజేయుదుము. మిగిలిన ఆరు నెలలను మాకు రోజు కూలికైనను పనియేమి యుండదు. అన్నములేక మాడవలసియుండును. మాకున్న కొద్దిమాత్రమును ఖర్చైనపిదప కొనుక్కొనుటకు డబ్బు లేక పోగా అప్పిచ్చువానివద్దకు బోదుము. అతను అమితమగుడైన డబ్బుగాని గింజలుగాని తీసికొనును. ఇచట గ్రామములలో మాకు సహాయముచేయుటకు రెయిఫీసెను బ్యాంకులకుంటివి లేవుగదా! ఇందుచేత మేము మాఆప్పులను దీర్చుకొనలేకున్నాము. ఈ అప్పిచ్చినవారును, ఆహారపదార్థముల పండించుటలో నెట్టి యభిరుచియు లేక మిగ్గలాభములను దీయువారును మా ఆస్తిని అమ్ముకొనిండును. మేముందుచేత భూమిలేని పనివారలమై యెట్టిపాకులేకుండ పెల్లము పిల్లలము అన్నములేకమాడి చచ్చిపోదుము. ఇది మాచివయెడల మీగుండె నీ రై పోగలదు. మాభూములలో జను ము బండును. ఇచట వ్యాయ మేమనగా పండించినవాడే ధర నిర్ణయించును ఏకారణమోయేమిమాయయోగాని యిప్పుడు జనపవార ధరలు విదేశపు వర్తకునిచేతిలోను మధ్యవానిచేతిలోను ఉన్నవి. అందుచేత మాకు ఖర్చులకుగూడ గిట్టని ధరకు జనపవారను అమ్మువలసివచ్చుచున్నది.

“మేము రైతులము శిక్షునిచ్చు భూములలోని చెట్లను కొట్టుకొనుటకు పిలులేదు. త్రాగ నీళ్లులేక చచ్చిపోవుచున్నను చెరువులు దీయుటకు పిలులేదు. సరియైన శిక్ష నేర్పవారు లేక పోవుటచేత రాట మిచట గృహపరిశ్రమగాలేదు. అందుచేతనే పాలము పనిలేనపుడు పనిలేనివారికి పనికొరుకుటలేదు. ఈవిషయమై మీరు ప్రత్యేకముగ కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు దెలుపవలసింది. వ్యాజ్యములతో మేము రైతులము పాడైపోవుచున్నాము. పరిష్కారములని యేతో చేసినను యెప్పుడో మరీ అది పోయి రైతులు నాశనమేయగుదురు. భనవంతులకు బలముగలవారికి వ్యాజ్యముల శంకుయగును.

“తిపెరా రైతులకు సౌకర్యము గలుగజేయుటకై సర్వప్రయత్నములను మీరుజేసెదగని మేము కోరుచున్నాము. మీ ధీరాదృశ్యమును జూచి అప్పుడేమీ పథకులపైని మిగిలిన మీ వంటివారు పనిజేయ ప్రారంభించిరి. త్వరలోనే మాకు గావలసిన సౌకర్యములందరూ జేకురునని నమ్ముచున్నాము”.

గ్రామములందు ప్రచారము

నే నీ సన్యాస పత్రము నందు మొదటను చివర నుండు వాక్యముల ప్యా రాలను, అనవసర విశేషములుగల ఒక అర్థవాక్యమును మాత్రము వదలివేసినదిని పాఠకునకు గట్టిగ జెప్పుచున్నాను. పైదెన్ని నట్టెటుమెంటులో అతికయోక్తి యున్నదని నేను నమ్మెదను. కాని యిందురైతులు తమకష్టములను న్యాయముగనే వెల్లుబిచ్చి రని మాత్రము చెప్పకతప్పదు. ఇందు ముఖ్యమైనది ఆరునెలలు పని లేకపోవుటకు సంబంధించినది. దేశమునందెతరభాగములందు గూడ నిద్రస్థని వినిపించును. చాలమంది ఆరునెలలు తమకున్నమాత్రము భూములలోపనిజేసి మిగిలిన ఆరు మాసములను యిండ్లువదలి దూరదేశములకు బోయి ఫ్యాక్టరీలలో హాలిపని జేసెదరు. ఈసన్యాసపత్రమును బాగ్రతగ చదివినవానికి నిరుద్యోగత్యమే విపాదకళమందు ప్రాథమికాంశముగ నున్నటుల గాన్పించగలదు. ఇంకను దెల్పిన మిగిలినకష్టములకుగూడ నిద్రయే మూలకారణముగ గాన్పించుచున్నది. సంవత్సరమంతయును యిండ్లవద్ద నిలకడగా పనియున్న

యెడల వారు అప్పిచ్చువాని వద్దకు పరగతై నవసరముండదు. వాళ్లకు నిలవయేమైన నున్నయెడల జనపవారను యితరులు బెట్టినధరకు అమ్ముకొనవలసిన అవసరముండదు. ఏవోపరిశ్రమలందు ఆరునెలలు పనిజేసినపుడు వారి జీవితములందు మార్పుగల్గును.

వారలకు నూలువడుకుట తెలియదని చెప్పుచున్నారే! ఈ విషయమును కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గమనించునటుల చెప్పవలసినదిగ వాడు. నన్నుకోరుదున్నారే. నాకు రాటమునందుగల విశ్వాసోత్సాహములు కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు నూరిపోయి గల కత్తి నాకుండిన యెంత బాగుండెడిదోగదా. వారు ప్రజాప్రతినిధులై యున్నప్పుడు వారిలో వ్యాపించి రాటముయొక్క సందేశము నందజేయవలయును. వారల కాసందేశమును దెల్పి వడుకునటుల జేయుటచేత వారిని గురించి యెన్ని సంగతులలో నేర్చుకొనుటకును వారికష్టములు ముల దెలుసుకొనుటకును అవకాశము గల్గును. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు పంటలను పాడు జేయు మిడుతల వలెగ్రామములపై బడకుండ ప్రేమతో గ్రామములందు జేరి వారికేమి కావలయునో నెమ్మదిగ కనుగొని వారినితీసి బాగుజేయుటకు సహాయము చేయవలయును. వారునూలు వడుకుటను వ్యాపింపజేయ బోయి మరియే యితరసహాయమునైన జేయవలసి వచ్చినయెడల నేనేమియు దుఃఖింపను. తారు మారుగాను వారు గ్రామములకు బోయి సేవకులుగ నుండవలసినదే. నాతో ప్రతివారును గ్రామములకు బోయి పనిజేయుట అవసరమే యుండును. కాని కార్యరూపమున జేయువారు కొద్దిమందియే యుండును. గ్రామములకు పోయినవారికి చాలమందికి రాటమే సేవజేయుటకు తగిన సాధనమని కనుగొందురు. గ్రామములు 700 జేలున్నపుడు భారతదేశమంతటను జూచినను 700 మంది నిజముగా గ్రామములలో పనిజేయువారు గాన్పించరు. రైతుల సన్యాసపత్రము మనలను దూషించుచు అవిషయమును జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది. గ్రామములందు పనిజేయువారు చాలమంది యేర్పడినయెడల స్వరాజ్యమునూట మూట్టడవచ్చును.

ది మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

మద్రాసునుండి బెంగళూరుకి పోవునట్టియు, బెంగళూరునుండి మద్రాసుకు వచ్చునట్టి ఎక్స్ ప్రెస్సు బండ్లనుండి డ్రైనింగు కారు 5-6-1925 తేదీనుండి తీసివేయబడును. ముందుగా మద్రాసు స్టేషను నూపర్వోల్ట్ డెంటుగారికి లేక బెంగళూరునికి స్టేషనుమాస్టరుగారికి తెలిపిన క్లక్ ద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషను, అరకోగ్గిణం, జోట్లాపెట్టే మొదలగు స్థలములందు టిఫిన్, బ్రెక్ ఫాస్టు బుట్టలందు సరఫరా చేయబడును. మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషనునుండి బయలుదేరుటకుమునుపే తెలిపిన డాక్ ఎక్స్ ప్రెసు బెంగళూరునికి రాత్రి 7 గం 30 నిమిషములకు చేరినతరువాం డిన్నర్ సరఫరా చేయబడునని యిందునూలముగా అందరికి తెలిపిజేయడమైనది.

SALE NOTICE.

వేలం ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా బెజవాడ తాలూకాలో సాతు వల్లూరు ఎస్టేటు ఒకటవపార్సులోని వల్లూరు, దేవరవల్లి గ్రామములలోని కృష్ణలంకలున్న 1335 వ ఫసలీకి సాగు నిమిత్తమున్న, పశువుల మేత నిమిత్తమున్న, ఈసంవత్సరము :జూన్ 12 వ తేదీన పగలు 12 గంటలు మొదలు బహిరంగముగా వల్లూరు గ్రామములో వేలం వేయబడును. పాటపాడ దలచిన ప్రతివారున్నూ పాటపాడుటకు ముందుగా ప్రతి కేసుకు రు 50 చొప్పున ధరావతు కట్టవలయును. పాట ఆఖరు అయినవెంటనే సదరు ప్రధమధరావతుతోసహా పాట మొత్తములో 4 వ వంతు డిపాజిటుక్రింద చెల్లింపవలయును.

విగతపరతులు పాటకాలముందు తెలియచేయబడును.

సాతు వల్లూరు 1 వ పార్సు } వేముారి శివస్వామిగారు,
ఎస్టేటు మేనేజరు ఆఫీసు, } మేనేజరు,
బందరు, 22-5-25

రత్నకళాపాద్యమము

యవతీమానభంగమునకు
శాంతిరక్షకు లే తోడ్పడిరి

శ్రీమదు భూస్వాములవయినను, సబుయిస్పెక్టరు
పై ననుభిర్యాదు చేయబడెను

హైదరాబాదు(సింధు) మే 8:- హాలీదివిజను దండ
నాధికారివద్ద 5 గురు భూస్వాములును, కొక పోలీసు సబు
యిస్పెక్టరును గలసి యొక యవతీమే దారుణుడు యశ్య
చారముగావించి రను నేరము చేయబడెను. నేరము ప్రబల
ద్రోహ కారణముగనున్నది. శిక్షాస్ఫూరి 866,867,842 యంశము
ల క్రింద ఫిర్యాదుచేయబడెను. 21 వంటలు ప్రాయముగల
యొక యవతీని బలవంతముగ నాపెను మానభంగము గావించ
వలయునను నూహతో నెత్తుకొని వచ్చిరని నేరము చేయబడి
నది. ముద్దాయిలు పురుషు లెవరును గృహమునందులేని సమ
యమునూచి, కట్టలు మొదలగు నితరాయుధములు గలిగిన
చాల బలగముతో వచ్చి యువతిగృహమునఁ జొరబడి యాపె
నవతి తల్లిపై సత్కారము గావించిరి. అసయమున వారి
దారుణము నిరాఘాటముగ జరుగుటకై పిల్లయొక్క తండ్రిని
మఱియును పురుషుల నన్యాయముగ నిర్బంధించిరి.

సయ్యకు అమీన్లును, భూస్వామి (ముద్దాయిలలో
నొకఁడు) పరునైదు దినములక్రింద తనయొంటియందు పురుషు
లెవరు లేని సమయమున కొండఱుచరులతోఁ జూపఁబడి తన
కూతురును బలవంతముగ కొన్ని నగలతో గూడ
నెత్తుకొని పోయి తే తోక యింటియందుంచి
రి. అచ్చటాపెను బహుభంగుల బలవంతపెట్టి తమ విషయ
వాంఛన నెఱవేర్చుకొన ప్రయత్నించిరి. కాని యింతలో పిల్ల
తండ్రివచ్చి యాపెను చెఱుండి విడిపించెను. ఆపిల్లపేరు
ముప్పయ్యదాది. కాని యాసాయంకాలము భూస్వామి ముప్పది
నలువదిమందితో వచ్చి గ్రామమును జాటి వారియింటిపై
బడిరి.

మఱునాటి యుద్ధమునను పోలీసు సబుయిస్పెక్టరు
గూడ నిద్రావలమగు జేరెను. సబుయిస్పెక్టరు వచ్చి యా
పిల్లతండ్రిని యొకను గల పురుషులను పిల్లను భూస్వామి యధి
నము చేయవలెనని బలవంతముఁ జేసెను. కాని పిల్లతండ్రి యిం
దుల కొప్పుకొనలేదు సరికదా, యిస్పెక్టరుతో క్రోధమును
జరిగిన యల్లరి నిజమిది వారిని రక్షింపఁ గోరెను కాని సబు
యిస్పెక్టరు రందుల కంగీకరింప తండ్రిని, మఱియొకరిని, ఈ
పిల్ల భర్తను యజమాని మఱియొద్దను గూతుండను నిర్బంధించి
జైలులోనుండెను. వెంటనే సహ్యారు మఱికొందఱతో వచ్చి
యీవారిమీదని బలవంతముగ నెత్తుకొనిపో ప్రయత్నించెను.
ఆయమ చాలనేపు పురుషులకాథము పెనుగులాడెను. ఆపె
గుహ్యంగములపైన నితర చోటులను గూడ నిర్దాక్షిణ్యముగ
గాయపఱచి తుద కెత్తుకొనిపోయిరి. పిమ్మట నిర్బంధితులను
వదలివేసిరి.

ఫిర్యాది మహమ్మదీయులలోను హిందువులలోను గల
12 గురు గౌరవనీయులగు పురుషులును సాక్షులుగనంచిరి.
(ఆ. ప్రె.)

మేలు స్త్రీ మరులు

బొంబాయి, జూన్ 1:- గతనెల 21వతేది సీమటపా
లనుదీసికొని 31-వతేది ఉదయం 8:30 గంటలకు "కెడోనియా"
మేలుస్త్రీమరు ఏడవతేపు చేరెను. ఆదినిమవనే ఉదయం
11.30 గంటల కది బయలుదేరి పోయెను. మామూలుప్రకార
ముగ జూన్ 5వ తేదికి ఉదయం 6 గంటలకు "కెడోనియా
ఓడ" బొంబాయి చేరవలయును.

గతనెల 28-వతేది సీమటపాలను దీసికొని మేలుస్త్రీమరు
"మాంటూనా" మార్చెనీనుతేపునుండి 30-వతేది ఉదయం 6 గం
టలకు వెడలెను.

మరియొక ఓడ యస్. యస్. "యిల్షియా" లివరు
పూరునుండి బొంబాయి పోవుటకు గతనెల 30-వతేదిన బయ
లుదేరెను.

క్రీస్టికీవోవుటకు లాయడు క్రీస్టెనస్టీమరు "బెర్నాస్"
నేడు బయలుదేరెను. న్యాయమూర్తి సి. యస్. ఫోర్డు, యస్.
వల్చిమూర్తిగార్లు ఓడలోని ప్రయాణికులలో ముఖ్యులు.
(ఆ. ప్రె.)

బర్తాలోనిరువురు హైందవప్రము

ఖులచై కేసు

మణి అయ్యరు, అబ్దుల్ రహిమాను (పురపాలక
సంఘ సభ్యుఁడు, గౌరవన్యాయాధికారి) గార్లు
పై నేరము

రంగూను జూన్ 1:- జిల్లా న్యాయాధికారి సిబ్బలరు
గారు మణి అయ్యరు, ఖాను బహదరు వి. యమ్. అబ్దుల్
రహిమాను, గౌరవన్యాయాధికారి, పురపాలక సంఘ సభ్యుఁ
డుగార్లపై, యిస్సినకచ్చేరిలోని కాగితములను మార్చునట్లును
దిద్దినుట్లును మోసముజేసినందులకు విచారించెను. తీర్పువినుటకు
చాల మంది హిందువులు వచ్చిరి. ప్రేక్షక స్థానములు నిండె
ను. న్యాయాధికారి విపులముగ తన తీర్పులను జదివెను. ముద్దా
యిలు మోసమునందు పాల్గొనినట్లు ఫిర్యాదులో విశ్వసనీయ
ముగు సాక్ష్యమున్నదనిరి. ముద్దాయిలు యిస్సిన కచ్చేరికి పో
యినది వాస్తవము. అచ్చట వారంటు కాగితములగు మోస
ము జరిగినమాట వాస్తవము. ముద్దాయిల తరపున వాదించుటకు
భారత జేజీ మునుండి ప్రముఖులగు న్యాయవాదులు
వచ్చి రనిరి. వారు ఫిర్యాదు వట్టి య
బద్ధముని నిరూపించుటకు చాలప్రయత్నించిరి. కాని చేసిననేర
ము మాత్రము శిక్షలేకుండ పోనీయదగినంత యల్పముయినది
కాదు. కాని రహిమానుగారు గౌరవనీయులు, వయసుమీఱిన
వారు, కాన వారికి మణి అయ్యరుగారికంటె తక్కువ శిక్షవిధిం
పఁబడెనది. ఎవడో క్రొత్తవానిని కాగితముందలి తారీఖులు
దిద్దునట్లు ప్రోత్సహించె ననునేరము క్రింద యిద్దఱున నేరములు
లుగా న్యాయాధికారి నిర్ణయించెను. మణి అయ్యరుగారికి మూఁ
డేండ్లు కఠినశిక్షయు, రహమానుగారికి రెండేండ్లు కఠినశిక్షయు
విధించిరి. ఒక బర్తాలోనిరుని పట్టికలందు తారీఖులు మార్చు
నట్లు ప్రోత్సహించి నందులకుగూడ నేరములుగా నిర్ణయించఁ
బడిరి. కాని దీనిక్రింద శిక్షింపఁబడలేదు. ముద్దాయిల తరపున
భారతజేజీమనుండి సర్ హాసింగు గౌరుగారు వచ్చిరి. చాంప
నాకు మణి అయ్యరు తరపున వాదించెను. రహమానుగారి తర
పున గౌరుగారు, అజాము (కాసనసభ్యుఁడు), ఓ. డెగ్లను
వల్లిగార్లు (కాసనసభ్యుఁడు) వాదించిరి. రహమానుగారికి 52
వత్సరములు మణి అయ్యరుగారికి 41 వత్సరములు.

సాయంకాలము ప్రధానన్యాయస్థానమున యప్పీలు
చేయుటకు ముద్దాయిలు నిశ్చయించిరి. వారికి జామినమీద
విడుదల యావఁబడెను.
(ఆ. ప్రె.)

అనకాపల్లిలో మోటారువలన

మరణము

విశాఖపట్నం, 1 స్ట్రు సర్కిల్ ఎక్స్క్యూటివ్ ఇంజనీరు
గా నున్న హోర్టన్ గారు అనకాపల్లి మొయికోడ్డులో
మోటారుబండి నడుపుతూ పోలీసువేషకవస్త్ర యీవూరిలోగల
కూలిపని చేసేవాడునున్న 40 సంవత్సరములు వయస్సుగల ఒక
కూలివానిపై తమబండిని ప్రమాదవశమున తాకించిరి. అతడు
వెంటనే క్రిందపడిపోయెను. కుడికాలు ఎముకలున్నూ పక్క
ఎముకలు నాలుగున్నూ పూర్తిగా విరిగిపోయినవి. ఈ గ్రామం
లో ప్రయత్నము ప్రాక్టిషనరుగారున్న డాక్టరు గుళ్లపల్లి వారా
యగమూర్తి ఎల్. ఎస్. ఎస్. గారు వెంటనే అచ్చటికిపోయి
రక్తస్రావము నిలువజేసి మ్యూనిసిపల్ ఆసుపత్రికి కొను
పోయిరి. వారు శక్తివంతవలెకుండా వలయు చికిత్సనిచ్చియు
చేసిరిగాని ఆకూలివాడు దెబ్బతగిలిన 3 గంటలకు మరణించె.
మూలా సోమన్న.

నర్సరావు వేట

(ఒకవిలేఖరి)
త్యాగరాజ వర్ధంతి

ఇప్పటికి నాలుగురోజులక్రిందట మా యూర సంగీత
విద్యాంశులందరును త్యాగరాజగారి వారాధించి కృతకృత్యు
లైరి. ఇది జయప్రదముగ నెరవేరుటకు మురుగుల శీతారాము
లనువారు కారకులు. పరిపర గ్రామములనుండియు విద్యాంశులు
విచ్చేసి ఉత్సవసమయమున పాల్గొని తమభక్తిని వెల్లడించిరి.
అన్నదాన సమాజము
ఇటీవల జరిగిన యెన్నికలలో శ్రీయుత రాఘవేంద్ర
రావుగారు కార్యదర్శిపదవి పశిష్ఠింతులచే నూతనోత్సాహము
ప్రబలింపి.

గోదావరిజిల్లా సహకారుల సభ

గోదావరిజిల్లా సహకారయూనియనుల సెంట్రల్ బ్యాంకుల
ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగ సహకారకాఖనారచే నియోగింప
బడు ఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారుల నియామకము విషయమై
చర్చించుటకు ది 28-5-25 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సహ
జేతమై యాదినవతీర్యానములు గావించిరి.

తీర్మానములు
(1) శ్రీయుత శేతగంటి కోశేట్రావుగారు కాకినాడ
సెంట్రల్ బ్యాంకు ఉపాధ్యక్షులను యాసభసభ్యులుగా యె
న్నుకోవడమైనది.
(2) తుని, పెద్దాపురంయూనియను, అద్యక్షు కార్యద
ర్శులు వారియూనియనుల అభిప్రాయములు తెలియజేయుచు
సభ జయప్రదముగా జరుగవలసినదిగా పంపినయు తీర్మానము చదువ
వమైనది.

(3) 18-4-25 తేదీని ఆద్యక్షులూహించిన గోదావరీ సహ
కార సమైక్యసభలో ఆమోదింపబడిన 7 వ తీర్మానము సహ
కారకాఖనారు సృష్టిచేసిన ఆనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు వదపు
వులు అనవసరముగాను ధనవ్యయముతోను గూడినవిగను కనుపిం
చుచున్నందున యావదపులు ముంగు సంవత్సరమునుంచి అమ
లులోతగ్గించి యందునిమి తము చెల్పించుననున యూనియ
నులకు ఉద్యమప్రచారము నిమి తము విరాళముగ నొసంగుటకు
న్న యిదివరలో యీఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారు వార్షియ
వ్చిన ప్రత్యేకఅధికారములను యూనియను డైరెక్టరు యిచ్చు
టకు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఈసభవారు ఆమో
దించుచు గోదావరీమండల సహకార యూనియనులకు, డిపార్టు
మెంటువార్షియ యాక్రిండి అఫ్లి పాయము యిచ్చుచున్నారు.
ప్రభుత్వమువారిచే నియోగింపబడు ఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారు
వదపులు సహకారోద్య మాదర్శకును ప్రజాస్వామిక పద్ధతు
లకు వ్యతిరేకమని యాసభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. నియోజక
పద్ధతి యూనియనుల ప్రముఖకార్య నిర్వహణమునకు ఆటంక
కరమనినయున్నాను. ఇకముందు జిల్లాసహకార తెలిఖీసంఘము
లన్నచోట్ల ఆసంఘమువాడును అవిలేవోట్ల వివిధయూనియ
ను సెంట్రల్ బ్యాంకులవేతను ఎన్నికపద్ధతి ప్రకారము ఆనరరీ
అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుయేర్పాటు డిపార్టుమెంటువారు అంగీకరిం
పవలసినదిగా యాసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

(4) ఆలనూరు ఆద్యక్షులసహకారసభలో గోదావరిఘం
డలములో డిప్యూటీ సెక్రటరీ సాధ్యమైనంతతీర్మానాలు యేర్పాటు
కాబడిన తీర్మానమును యాసభవారు ఆమోదించుచు రిజిస్ట్రారు
వారిని యాసంఘమును త్వరలో రిజిస్ట్రారుచేయుటకు త్వరలో
యేర్పాట్లుచే టుట కోరడమైనది. ఈవిషయమై డిపార్టు
మెంటు వారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుటకు జిల్లాసహ
కారస్థాపకసంఘకార్యదర్శిఅను నరసింహ దేవర సత్వనారాయణ
గార్ని అధికారమియ్యడమైనది.

(5) కొత్తజేటసభ్యులకు ప్రత్యేకయూనియను సాధ్య
మైనంతతీర్మానాలు సహకార యూనియను ఒకటి యేర్పాటు
చేయుటకు యాసభవారు డిపార్టుమెంటువార్ని కిఫార్సు
చేయుచున్నారు.

(6) జిల్లాస్థాపకసంఘ కార్యనిర్వాహణమునకు మండల
ములోని సెంట్రల్ బ్యాంకులు యూనియనుల సాక్షులు ఆయదు
రూపాయలు విరాళమునిచ్చి డిప్యూటీ సెక్రటరీ యేర్పాటు
అయ్యేవరకు పోషింపవలసినదిగా యాసభవారు కోరుచున్నారు.

(7) జూన్ మాసాంతములోగా సెంట్రల్ బ్యాంకు యూ
నియను డైరెక్టరు వారి ప్రాంతములోని సంఘముల దర్శించి
వాయిదామీరిన బాకీలు వసూలుచేసి వాయిదామీరిన బాకీలు
సాధ్యమయినంతతీర్గించవలసినదిగా యాసభవారు సలహా యిచ్చు
చున్నారు.

నరసింహదేవర సత్వనారాయణ,
కార్యదర్శి.

మహాత్ముడు కలకత్తాకు వచ్చుట

రేపు (8 వ తేది) సిల్లిగురినుండి మహాత్ముడు కలకత్తాకు
వచ్చుననియు పైపుగడలో నానుననియు తెలియుచున్నది.
(ఆ. ప్రె.)

దుఃఖవార్త

25-5-25 తేదీసాయంత్రము 7 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ
శతాభాని, అక్కపెద్ది సుబ్రహ్మణ్యకావ్యగారు బాపట్లగా
మయిన వారి స్వగృహంబున స్వర్గమలయిరి తెలుపుటకు మిఠుల
చింతించుచున్నారము.

గా. సీతారామయ్య, అప్రసాధాని.



మదరాసు వార్తలు

కృష్ణజాననభ:—తిరువళ్ళీకి కారదాహాలు 81 మిగిలినవి తిరువళ్ళీ వనం మిగిలినవి మరీ కల్యాణమును బుధవారం 4-15 గంటలకు పాఠశాలగా చెప్పారు.

ప్రేటుకొన్నిలు సభ్యత్వము:—మహమ్మదీయుల తరపున గౌ. సయ్యద్ మహమ్మద్ బాషా సాహెబ్ మహమ్మదీయుల గౌ. ప్రేటుకొన్నిలుకు సభ్యత్వముగా యెన్నికలందు నిలుచునని తెలియబడినది.

మదరాసు దక్షిణమరాఠ్తై త్వయూనియట్:—మదరాసుదక్షిణమరాఠ్తై త్వయూనియట్ వారు నిన్న సెరంబూరు తై త్వస్తేమలూ తిత్తంఘాన్యత్తుని అధ్యక్షతక్రింద నే సమావేశమై ఎం.వి. పత్తిరస్వామిప్పిగారి మరణమును గూర్చి విచారించుచు సానుభూతితీర్మానమును, దక్షిణ హిందూ దేశ తై త్వయూనియట్ వారి సమ్మెపట్ల ఆమోదమును జూపు తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి.

న్యాయశాఖోద్యోగుల నిర్ణయము:—ప్రభుత్వమువారు హైకోర్టువారిని జడ్జిలకుమిటి నోకదానిని గియ మించి వారి ద్వారా క్రింది న్యాయ శాఖోద్యోగుల ప్రమోషనులు, నియామకములు నిర్ణయించుదురనియు, ఈకమిటివారు న్యాయశాఖలోనిపెద్ద యుద్యోగులవిషయమున పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ గా పనిచేయు పనియు ఈపైతీగా తనకు తెలియవచ్చిన దనియు మదరాసు మేయిలు పబ్లిక్ వ్రాయుచున్నది.

చెన్నపురి ఆంధ్రనభ- సమాఖ్యా నకనభ:- ఈనెల 2వ తేది బుధవారం సాయంకాలము 5 గంటలకు సభ ధ్యక్షుడుగనుండిన కీ.కె. సర్.పి.త్యాగరాయ శెట్టిగారిమరణమున కై విచారము తెలుపుటకు, సభయందు స్పృశక చిహ్నము నేర్పరచుటకు సభాధనమున మహాసభ జనును. రావుబహు దూరు టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు బి. ఏ. బి. అధ్యక్షతవహించెదరు. సర్.కె. వెంకటరెడ్డివాయును, రావుసాహెబు బి. పాపయ్య (కేప్), పింజుల సుబ్రహ్మణ్యం (కేప్), చల్లాకేశవగిరిరావు, గద్దెంగయ్యవాయుడుగారు ఉపన్యసించెదరు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోట్లీయుడు

- కొత్వాల్ బజారు కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు
- ఏడుబాపులు గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు
- సావుకారుపేట సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు
- ఎస్.ఎస్.ఎడ్ డా॥ బి. ఎన్. మల్లయ్యగారు
- ఎగ్గూరు డా॥ ఏ. లక్ష్మీవతిగారు
- మైలాపూరు కె. భాష్యంగారు
- తండియూర్ పేట పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు
- ట్రెవెలిన్ బేసిన్ ఎం. సింగారవేలు శెట్టిగారు
- కీల్ పాక్ ఇ. ఎల్. అయ్యుగారు
- ముత్యాలపేట బుర్రా సత్యనారాయణగారు

ట్రెవెలిన్ బేసిన్, కీల్ పాక్, ముత్యాలపేట అభ్యర్థులై స సింగారవేలు శెట్టి, అయ్యుగారు, సత్యనారాయణగారు నిన్నటి సభలో కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నిర్ణయించబడిరి. జస్టిస్ పార్టీ వారు కాంగ్రెసు మిటింగులకుగాని, కాంగ్రెసువారు జస్టిస్ పార్టీ ప్రచారసభలకుగాని పాల్గొనగూడదని తీర్మానించిరి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు!

ఉపవాసవ్రతము గడచి యోగ్యపంతులుగా నున్నారు

మదరాసు, జూన్ 2:—ప్రస్తుతము మామూలు పండుగ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు దేవా మస్యత్వంగా నుండుటచే గతమాసము 16 నుండి యుపవాస వ్రతము 81 వ తేదివఱకు నడపిరి. చాల నీరసముగనున్నను ఆశోగ్యముగనే యున్నారు. నెమ్మదిగ బలమును గూర్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

జస్టిస్ పార్టీ సభ:—నిన్న కోమలేశ్వరం పేటలో జస్టిస్ పార్టీ వారి బహిరంగసభయొకటి సర్.కె.వి.రెడ్డి వాయుడుగా రధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. అదివిజనకు జస్టిస్ పార్టీ అధ్యర్థి టి. నుందరవాయుడుగారు వీరిఅధ్యర్థిత్వమును గూర్చి ప్రచారముచేయుట కీసభ కూడినది. అధ్యక్షుడు నుందర రావువాయుడుగారి గుణగణములకొనియాడి స్వరాజ్యపక్షము వారివిబూటక పుటలనియు వారుచేసినపనియేమియులేదనియు అట్టివారికి వోట్లునిచ్చుటచే అనుభవించదగిన ఫలము లేమియు లేవనియుచెప్పి నుందరరావువాయుడుగారికే వోట్లీయుమని సభ్యుల నుద్బోధించిరి. తరువాత కన్నవర్, వి. శివప్రకాశ్ మొదలియర్ గారు నుందరరావువాయు డిదివరకు చేసిన ఘట్టకొని యాడి వారికి వోట్లీయుగోరిరి. అలిమేలుమంగతాయరమ్మ గారుగూడ జస్టిస్ పార్టీ వోడ్డడనైనని యుపన్యసించిరి. అంతట అధ్యక్షుని అంత్యరీమార్గులతో సభముగిసినది.

అనిబిసెంటుగారి స్వపరిపాలన చట్టములు

కరాచీ బహిరంగసభ

కాంగ్రెసువాదుల ఆక్షేపణ

కరాచీ, జూన్ 2:—హరిచంద్ర విధవదాసుగారి అధ్యక్షతక్రింద అనిసెంటుగారి భారత స్వపరిపాలన విధాన చట్టమును బునర్వచుట కరాచీ నగరముందు నోక బహిరంగ సమావేశము జరిగెను. అధ్యక్షుడును, వక్తలును ప్రారంభముందు చట్టము యొక్క ఉద్దేశములను వివరించి దెల్పినవిమర్శలు-అనిసెంటుగారు గారే తయారుచేయబడిన చిత్తు చట్టమును అంగీకరించుచు సభ వాఙ్మత తీర్మానమును గావించిరి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపార్టీ మొదలగు ప్రసిద్ధిగాంచిన రాజకీయ సంఘములే చట్టమునై చర్చించియుండలేదనియు, అందుచే తాము యీ చట్టమును బల పరచజాలమనియు తీర్మానమును గొందరు తీవ్రముగ ప్రతిఘటించిరి. స్వల్ప సంఖ్యాకుల అక్కరలను రక్షించుట కీచట్టమునందు యేర్పాటులుజేయలేదని నిరూపించబడెను. తుదకు తీర్మానమునై వోట్లుబడినవిగా అధిక సంఖ్యాకులు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ వోట్లుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

‘మజ్దురు’ పత్రికాసంపాదకునిపై శిక్ష

ప్రధాన న్యాయస్థానమున పునర్విమర్శన కంగీకరించుట

అలహాబాదు, జూన్ 2:—అలహాబాదు ప్రధాన న్యాయస్థానమున న్యాయమూర్తి లలితమోహన దేవస్థిగారు తై త్వసంఘ కార్యదర్శియు, ‘మజ్దురు’ పత్రికా సంపాదకుడు నగు కిరణచంద్ర మిత్రగారిపై విధింపబడినశిక్ష పునర్విమర్శన కంగీకరించెను. శిక్షకు కారణ మేమనగా, తమపత్రికయందు ఓ. ఆర్. రై త్వబ్రాహ్మిన్ నూ పరిం టెం డెంట్ గు మేజరు యల్. యి. వై వింగుగారిపై నిందాస్పదముగ వ్రాతలు వ్రాసి, యతని పరిపాలన నాక్షేపించెను. పి. యల్. దేవస్థి గారు శిక్షకుని తరపున న్యాయమూర్తియెదుట విన్నవించుచు, వ్రాసినదంతయు న్యాయముగ సంపాదకుడు విధింపబడినది యెట్టి దుర్భిప్రాయములేక వ్రాసిన సంపాదకీయములని వాదించెను. శిక్షకుడు జూమిసుపై, పునర్విమర్శనానిశ్చయము య మును విడుదలయేలునటయె. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు కరెన్సీ ఫోర్జరీ కేసు

ముద్దాయిలకు జామిను పిటిషను

9 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడగు మల్లెల శివశాస్త్రి ము కృష్ణయ్యగారును మరికొందరును కరెన్సీనోట్లను, ఫోర్జరీకేసి రని తేజిదిన నేరాశోపణలయందు 1, 2, 3 ముద్దాయిలను జూ మినుమీద వదలిపెట్టవలసినదని గోరుచు హైకోర్టులో దాఖలు జేయబడిన పిటిషను, విచారణను న్యాయమూర్తి వేంకట గు బ్బారావుగారు ఇదివరకు జూన్ 5 వ తేదీకి వాయిదావేసి యుండిరి. కాని ఆదినయున తాము పట్టణమున నుండనగాన జూ మిను పిటిషనును 9 వ తేదీన విచారించెదమని న్యాయమూర్తి గారి దినమున కోర్టులో దలియబరచిరి.

ఎన్నికలుచెల్లునా చెల్లదా?

నబుడివిజనలు మేజస్ట్రేటు విచిత్రముగు పుత్తరువు

రామనాడుజిల్లా శివకాశి తాలూకా బోర్డున కీటివల జరిగిన ఎన్నికలు క్రమమైనవా అక్రమమైనవా యనువిషయము న శివకాశి తాలూకా సబుడివిజనలు మేజస్ట్రేటుగావించిన విచిత్రమైన యుత్తరువుపై ప్రభుత్వముతరపున అధ్యక్షేటు జనరలుగారి దినమున హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి వేంకట గు బ్బారావుగారి యెదుట అప్పిలుజేసెను.

శివకాశి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల సందర్భమున కత్తూరు జమిందారు నాటుపట్టి రాజాంపాలెము అగు రెండునియోజక వర్గములనుండి సభ్యులనునిలచెను. రెండు నియోజక వర్గములందును గూడ వాతడే విజయమునెదెను. ఫలితములు ప్రకటింపబడిన తరువాత రాజాంపాలెము నియోజకవర్గము తరపుననే తాను ప్రతినిధిగ నుండు న ని సట్టూరు జమిందారు గారు దెలియజేసిరి. నాటుపట్టి నియోజకవర్గమునందు జమిందారు గారి తరువాత నెక్కువ వోట్లు సంపాదించిన అలగేశ్వర నాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించెను. అందుపైన సట్టూరు జమిందారుగారు నాటుపట్టినుండి తిరిగి ఎన్నికలు జరుగవలెనని పిటిషను పెట్టగా ప్రభుత్వమువారు రాతని వాదన నంగీకరించి తిరిగి ఎన్నికలు జరుగవలెనని యుత్తరువుజేసెను. ఈలోగా అలగేశ్వరనాయుడుగారు తాను క్రమముగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటింపవలసినదనియు, తాను సభ్యుడుగ లేకుండ తాలూకాబోర్డుసభ జరుగరాదని యుత్తరువుజేయవలసినదనియు కోరుచు మనవలు కోర్టు నందొక పిటిషనును పెట్టెను. జిల్లా మనవలు ఆవిధముగనే యుత్తరువు జేసెను. ఇట్టి యుత్తరువొనర్చుటకు మనవలున కధికారములేదని హైకోర్టునకు అప్పిలుజేయగా ఈ విషయమును సెలవులయనంతరము విచారణ యొనర్చుటకు న్యాయమూర్తి కృష్ణునగా రుత్తరువుజేసిరి.

ఈలోగా మే 25 తేదీన అధ్యక్షు నెన్నుకొనుట కొక సభ జరుగునని శివకాశి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. తాను సభ్యత్వ హక్కుల నుపయోగించుటకు వీలులేకుండ నీసభ నొనర్పరాదనియు తన సభ్యత్వహక్కులను అధ్యక్షుడు అంగీకరించి ఉపయోగింప నీయవలెనని యుత్తరువు జేయవలసి నదిగా గోరుచు అలగేశ్వర నాయుడుగారు సబుడివిజనల మేజస్ట్రేటు యెదుట పిటిషనును పెట్టగా నాతడట్టి యుత్తరువు జేసెను గాని ఆదినమున నాసభ జరుగలేదు.

అధ్యక్షేటు జెనరలుగారి యుత్తరువుపై సప్పిలుజేసి ఇట్టియుత్తరువుల నొనర్చుట పోలీసువారిద్వారా బలవంతముగ సభాకార్యక్రమమును జరుపునట్లు జేయుటయని నుడివరి.

న్యాయమూర్తిగారు తీర్పు చెప్పచు మేజస్ట్రేటు 25 తరువు చాల విచిత్రముగ నున్నదనియు ఆయుత్తరువు యులేదీ సభకుమాత్రమే వస్తుండుగాని ఆయుత్తరువును రద్దు జేయుచు తానుత్తరువు జేయుట కిప్పుడపుసరములేదనియు ఇక మీద మేజస్ట్రేటు నిట్టియుత్తరువుల నొనర్పకుండునని నమ్మిద ననియు నుడిచెను.

బొంబాయి వర్తకము

బొంబాయి, జూన్ 1:—షేర్లబజారునందు కొంచె మాతురతలయలుజే తెను. దానిని సర్దుటకు వర్తక వ్యవస్థాపకులు సభజేసి యొక నిర్ణయమునకు వచ్చిరి. అనిర్ణయము మఱియొక సభలోగూడ నుంచి నిశ్చయించురు. వర్తక వ్యవస్థాపకులే ధరవరలు నిర్ణయించుట కంగీకరించిరి. దానివలన మామూలు వర్తకమున కెట్టిభంగమును గలుగదని యూహించుచున్నారు. వర్తకబంధమును వ్యవస్థాపకుల నిర్ణయమున కంగీకారము నూ చించునట్లు తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రత్యక్ష జ్యోతిషి

(జి. ఎన్. కవర్తిగారు)

స్త్రీలుకొన్నింటి పట్టుకలగు కవర్తిగారు బొంబాయి శ్రావణ కలశ పత్రిక కిట్టు (వాయుమన్నాడు) - ఇండియా జేకేము ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితిని వర్ణించుట కష్టపాద్యముకాదు. మన మందరము ఆనందవిందుచున్న దానినే వివరముగా తెలియజేయుట నన్ను మన్నించెదరు. గాక ఇండియా జేకేము స్త్రీలు శుక్రవారమున ప్రత్యక్షతరముగా ని. ఆర్. దాసుగారి ప్రకటనగూర్చి యామధ్య నెంతయో చెప్పుకొనిరి. కానినే ఆతని 'వైఖరి' యనిరి. ఈ పదము నూతనముగా వాడుకలోనికి వచ్చినది. బర్మినుహేడు ప్రభువుగారు ని. ఆర్. దాసుగారి వైఖరిని బట్టి చాల ఆశలు కలిగినవి. కాని యాయాళలన్నియు నిరాశలు కావనవచ్చు. దాసుగారి దివంగతము తెలియజేసి యిప్పుడు నడచెప్పిరిగాని యేమియు మార్పులేదు. మోతీలాలు శాస్త్రీగారు కావనపథ్యలో స్వరాజ్యపార్టీవారికి సౌకర్యము లొసంగినచో ప్రభుత్వమువారికి సహాయముజేయుట కిష్టపడుదురని చెప్పియుండిరి. పోలీసుగారి మాటలనే విశ్రుతముగా చెబుచు, కొన్ని వరకులై స్వరాజ్యపక్షమువారు సహకారమొనర్చెదరని చెప్పియుండిరి. ఈ భయపక్షములకు గౌరవమును వరకులై ప్రభుత్వమువారికి సహకారమొనర్చుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారియొక్కందురని యిప్పుడు ని. ఆర్. దాసుగారు చెప్పిరి. వీటన్నిటియందు పదములు జేరయినను అర్థముజక్కలే. అయినను పదముల భేదమునబట్టి యే యంత ఆలజ్జిక కలిగినది. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆయాధములవిడిచి తమపక్షముల ననుసరించియే ప్రభుత్వమువారికి లొంగిపోవ సిద్ధముగనున్నారని విశ్రవారులునహితముగొనుచున్నారని. శుశ్రేణునాథుల చెప్పి గారు తిరిగి రాజకీయరంగమునది గిరి. సాత్వేత్యులవలె పంజర మట్లు కొన్ని స్వరాజ్యపక్షమున కొన్ని యిగల జూచుచున్నారు. ఈవర్తనవల్ల పుట్టించుచున్నది.

అసహాయోద్యమము-తదనంతరము

ముఖ్యముగా చర్చింపబడుచున్న అంశములలో రెండవది సతారాపథ్యలో రామారావు దేశములుగా లొంగిన ఉపశ్వాసము. ఏదో పోలేరమ్మగారిలో జెప్పినట్లుగా పట్టుమని పదియందొకలసి గాంధీ గారిని నాథుని జేసిరి. తాను యోగినని యెన్నడు చెప్పుకొనియుండు గాంధీగారిని ఆమాయుటలగు ప్రజలు రాజకీయయోగిగా జేసి, క్రైస్తవుల సరిమానుగా నులిచి, బుద్ధునికన్న ఉన్నతస్థాన మొసంగ ప్రపంచమంతటా ఉత్సాహపురుషునిగా ప్రకటించి మానవుడికముం దెన్నడుగూడ ఆశంపజాలనంత గౌరవస్థాన మొసంగిరి. ఇంక కొంచె మెక్కువభావములు కలిగి యుండినచో దేవుని అవతారమే తిరిగి జలన నగలరు. ఈ అతిశయోక్తులవలన అసహాయోద్యమము ప్రబలి భారతీయ రాజకీయ ప్రపంచము తన ఆర్జింపగలిగెను. 1920 సం॥ కలకత్తా ప్రత్యేక కాంగ్రెసు నందు విద్యాధికు లీయూద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ పోరాడిరి. కాని ఆపథ్యలో, ఇదివర కన్నడు కాంగ్రెసుముఖ మెరుగని నూతన పత్రికలుబల ముధికమయ్యెను. అందుచే బాగా ఆనుభవముగలవారుగూడ కాము ననుసరించి ప్రవర్తించుట మంచి దన్న తలంచిరి. ఇతరులు కొంద రాప్రవాహమున మునిగిపోతుండిని చాలునని తలంచిరి. వరికొందరు తమ స్వంతకార్యముల నిర్వహించుకొనుటకై అసహాయోద్యమమునందు చేరిరి.

దేశములుగారి ఉపన్యాసము

దీనివలన గందరగోళము జనించినది. ఏడాదిలో రావలసిన స్వరాజ్యము విదేండ్లు నిలిచిపోయెను. కాలపరిమితిని గాంధీగారు గాక బిశెంట్టుగారు నిర్ణయింపవలసి వచ్చెను. ఈమెకు ఆత్మధికమేధాశక్తియు ఉత్సాహమును గలవు. ఉద్రేకాతిశయమున ఉద్యమమునందు చేరినవారు ఉత్సాహములడగి, పరిస్థితులు తప్పకప్రతిబంధవని యెరింగి, తాము పూర్తిగ నిర్వహించు నూత్రములనే నిష్కృతిగాని యున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష మింతిగనే యేర్పడి కావనపథ్యపాపాగ్రమును నిరాకరించినది. గాంధీగారు పెట్టిన యితర బహిష్కరణములు అనేకలోపములుండుటచే అంతరించినవి. ఒక భాగమువారు యితరులనుండి విడదడి స్వతంత్రులుగా నున్నారు. గాంధీగారి తిప్పడుతో నలవలన లాభము జేసి 1923 సం॥ వెరల్డు కలూసగ నుండిరి. అంతట స్వరాజ్యపక్షమువారు విచ్చి స్థానికపథ్యలయందు కేంద్రపథ్యలనుండిగూడ విశ్రవారుల తరిమివేసిరి. స్థితుగతులీరినంతట చే రామారావు దేశములుగారు అంది మనసుతోనున్న భావములనే తన ఉపన్యాసమునందు జల్లడిజేసెను. కాంగ్రెసుప్రతినిధులసంఖ్య తగ్గిపోవుటకు గురైంది నిజమును రాజకీయకార్యక్రమము తేకుండుటయే యందులకు కారణమనితెలిపి, తాను నూచించిన పద్ధతులప్రకారము పనిజేయుమని కోరెను. అట్లుచేయుటచే గాంధీగారు తాను కాంగ్రెసు విడిచిపెట్టెదనని సామాన్యముగ తెలిపించినట్లు ఇప్పుడుగూడ జెడరించినచో, తన తేమియు ఆధ్వంతరము లేదనియు గౌరవపూర్వకముగ సలాముజేసెదననియు రామారావుగారినిరి. ఇందులో కోపింపదగినవయ మేమి గలదు? ఇంత

మంది అతనిపైకోపముదెచ్చుకొని యేలనిందింపసాగిరిరామారావుగారు నికరమును ప్రత్యక్షాంశములబట్టి నూచించి, నూరుమందిలో తొంబదితొమ్మిదుగురు ప్రజా తరీకినిభావించెదరా అట్టి సారాంశమునే గౌరవపూర్వకమున పదములలో తెల్పెను. ఆయన నూత్నవృద్ధి గల యౌవన రాజనీతిజ్ఞుడు. బ్రాహ్మణేతరులు తమ సంఘముయొక్క హక్కులను గోరుటలో విలసిల్లినపుడు మందలింపక మానడు. అందుచే అతను గాంధీ పక్షమువారి కోపాగ్నికేసి, నిజు బాలిపథ్యలలో అపోహల మునిగియున్నవారి కోపాగ్నికేసి గురి యయ్యెను. ఇరువుర నెదుర్కొనుట కారదు సమర్థుడే. ఈతగవులనుంజి చెలువెసినపదవ నాతనికి నూతన లేజము వచ్చును.

బాధ్యతాయుతనమాకారము

మన దేశకార్యక్రమ మనుసరింపవలెనే నిశ్చయించుచే ప్రస్తుతక ర్తవ్యము. గాంధీగారు కాంగ్రెసును సాంఘికదురాచారములకు తొలగించి మతభేదము తొలగించు సంస్థగా మార్చి యర్పించుచున్నారు. ఈ కాంగ్రెసును పూర్వపు స్థితికై తిచ్చి, తత్సంపాదకు లుద్దేశించినట్లుగా ప్రజలయొక్క అసహకార పార్శ్వమెండుగానుండి రాజకీయముల నడపుమండలెనని దేశములుగారు నూచించిరి. రాజకీయములకు సంబంధించని యితర విషయములలో న త ని కి జోక్యములేదు. ఇందు తచ్చేమియులేదు. ప్రస్తుతమున్న సంధి గూఢపున తొలగించుటకు అనుసరింపదగ్గ పక్షమవర్తయిది. ఈపద్ధతులన్నీ ముట్ల మెప్పుబడయెటకు బదులు ఆతను ఆనాలోచితులకు విమర్శకులచే నింపబడుచున్నాడు. ఇది భావ్యముగ లేదు. ప్రస్తుతపక్షమున ఆతను చూపినవార్తము ననుసరించి తిరిగి 1920 సం॥ విడిచిపెట్టిన పని పూర్తిజేయుట మంచి దగును. విదేశములలో ప్రచారముజేయుటకు తగిన పరకును జరిపెట్టవలెను. ముఖ్యముగా ఇంగ్లాండులో ప్రచారము బలపరచుకోవలెను. అధినివేశ స్వత్వమును ఇండో-బ్రిటిషు కామాను తెలువండు సమానపథ్యత్వమునుసంపాదించుట కవసరమును యత్నములకై మనదృష్టిని కేంద్రీకరించవలెను. భారతీయులలో తెలివిగలవారును అనుభవముగలవారును లేకపోలేదు. ప్రజాభిమానముగల పక్షములనుండి కొంతమంది ప్రతినిధులొక్కచో గూర్చుండి ఆలోచించినచో నెల్లర కిష్టముగనుండి కార్యక్రమము జీర్ణతపజాలకపోదు. ఇప్పుడు రాజకీయరంగముల వేధించుచున్న సమస్య సంకీర్ణకరముగ పరిష్కరింపబడగలదు. 1920 సం॥ యీ క్షిప్తక క వచ్చిన సమయమున నో మరేమి కావుదు లోకమాన్యతలకు మనల వీడిపోవుచు బాధ్యతాయుత సహకారముత్రమును తెల్పి పోయెను. మన ప్రజల పుడు దాని ననుసరించి పనిజేసినచో బాగుపడుదురు.

గాంధీగారు తన నిర్వాహకార్యక్రమమును అసాగా నూలునడికి, కద్దులనేయులు, అమ్ముట మాత్రమే జేయదలంచినచో, నిరపాయకరమునటచే ఆరనిత్రోవ నతనిజోనిండు. దానివలన మనశాధివృద్ధి హెచ్చుటయులేదు. శిష్టులయు లేదు.

పత్రికాసంపాదకులు కోర్టులకెక్కుట

'స్వరాజ్' సంపాదకుడగు శుశ్రేణునాథ బెనర్జిగారిపై బసుమతి సంపాదకుని దావా కలకత్తా, జూన్ 1:— ప్రధానన్యాయాధికారి యెదుట దేశభాషాపత్రికయగు బసుమతి సంపాదకుడు మరియు దేశభాషాపత్రికయగు స్వరాజ్ సంపాదకుడగు శుశ్రేణునాథ బెనర్జిగారిపై హేయప్రకటనము గావించినందులకు మానవత్వ దావాచేసెను. 'బసుమతి' పత్రికలో "భారతీయమహాభారత" వైఖ్యముచేయుటచేసిన"యను వ్యాసమును ప్రకటించెను. ఆవ్యాసమును 'స్వరాజ్' పత్రిక ప్రకటించి దానియడుగున "మానగాడగు సామలూలుగారి మతీయొక బాధ"యను మాటలు వ్రాసెను. సామలూలుగారు బసుమతిసంపాదకుడు. ఇదియే మానవత్వకరమగు వాక్యము.

దానిపైన్యాయాధికారి యిదిదురూహచేగాక న్యాయబుద్ధితోజేసిన పారభాటనెను. కాని యిట్టిదెవల కొకసారి ప్రకటించెనని ఫిర్యాది చేసెను. దానినిగూడ న్యాయాలయమున జూన్ 6-వ తేదీని ప్రదర్శించుటకు న్యాయాధికారి కోరెను. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా ప్రభుత్వన్యాయవాది రాజీనామా

రంగూను జూన్ 1:—బర్మాప్రభుత్వ న్యాయవాది యగు ఇ. పోగిస్వామం, బాంబేయగారు (కావనపథ్యుడు) తమ పదవికిచ్చిన రాజీనామాను బర్మా గవర్నరుగీకరించెను. (ఆ. ప్రె.)

హా జి యా త్ర

గురిస్తాక ఒడ యాత్రకులతో రబీగా శేవునకు ప్రయాణము

బొంబాయి జూన్ 1:— బొంబాయినుండి మాలవా పోకతలో గారిట్టు (వాయుమన్నాడు) - సాయంత్రము 4 30 గంటలకు 71 నుండి స్త్రీలతో గలపుకొని 509 యాత్రకులతో రబీగా శేవునకు నిమాతీ కంపెనీ ఒడ "గుర్జరానే" ప్రయాణమయ్యెను. కరాచీయందు మరినాల్గు వందలు యాత్రకులు యీ ఒడనెక్కడను. జూన్ 20 వ తేదీనాటికి గురిస్తాకే" రబీగాశేవు చేరును. ఒడ బాగుగ నడచునదియే గాని "జహంగీరు అక్బరు"ల వలె వికాల మైనదిగాదు. యాత్రకులను దీసికొనిపోవు ఆఖరు ఒడయగు "అక్బరు" నందు ప్రయాణము చేయుటకు టిక్కెట్లు కొనుక్కొనుట ప్రారంభమయ్యెను. జూన్ 4 తేదీ 5 వ తేదీలందు యీఒడ ప్రయాణమగును. జోరికంత మంది యాత్రకుల బొంబాయి కరాచీలం దెక్కించుకొని పోవుటకు యేర్పాటు చేసిన యాత్రకులకాఖ ఒడల కంపెనీలను అభినందింపవలయును. జూన్ 20 తేదీ 21 వ తేదీనాటికి ముఖ్యముగ రబీగా శేవు అక్బరు ఒడ చేరును. ఆఖరు జాట్లు యాత్రకులు శుభముగ ప్రయాణముచేయవచ్చును. గత మండు రెండు దినములందును మంచితావులకొరకు హామరా యాత్రకులు టిక్కెట్ల సారి తొందరగ చొరబడిరి. కాని వెనుకటి సారికంటె వీరు నిగ్రహముజూపిరి. చోటులేదని సమానగొనిగను యాత్రకులు పద్దకొను స్వభావులు. అంటువాధి సోకకుండు నుండుటకు చేయబడిన ఏర్పాటునందు కొంతవరకు స్వల్పముగ సౌకర్యములు చేయబడినవి. కాని యింకను విశేషముగ సౌకర్యములుచేయవలయును. యాత్రకు బోవకున్నవారు 4-వతేదీ ఉదయమునకు బొంబాయిగాని 6-వతేదీకి కరాచీగాని చేరవలయును.

బొంబాయి, జూన్ 1:— నేమాతీ కంపెనీవారి ఒడ యన్. యన్. గుర్జరానే 508 మెక్కాకుపోవు హాజియాత్రకుల నెక్కించుకొని ఆదివారము సాయంత్రమందు రబీగా శేవునకు ప్రయాణమై వెడలెను. (ఆ. ప్రె.)

పెట్టెలోనివృద్ధుడు బైటబడుట

మెక్కా యాత్రకుపోవు తీర్థవాసులు ఆదివారము సాయంత్రమందు "గుర్జరానే" ఒడ నెక్కుమండగా, నొక యాత్రకుడగు యానకుడు పెట్టెపెట్టెనెత్తిమీదపెట్టెకొని ఒడ నెక్కుమందుట గాంచి, పోలీసు ఆనుమరించి పెట్టె దింపించి వెతకవారంభించిరి. చూచువారంద రద్దుతపడునట్లుగా నొక వృద్ధుడు పెట్టెలోనుండి బైటబడుచున్నాడు. యానకుడగు బుఖారా యాత్రకుడు ప్రశ్నింపబడెను. వృద్ధునకు టిక్కెట్టు గలదని యానకుడు జూపెను. వృద్ధుడు నామాను సహితముగ యాత్రచేయుటకు జంపినేయబడినాడు. కాని పాపము బఖారా యానకుని బొంబాయిలో పోలీసు నిర్బంధిసిరి. అతనికి టిక్కెట్టు లేదు. డబ్బు మునుపేలేదు.

508 నుండి తీర్థవాసులను దీసికొని గుర్జరానే ఒడ రబీగాశేవునకు పోవును. జూన్ 6-వ తేదీకి ఆఖరుసారి యాత్రకులను దీసికొనిపోవు ఒడ యన్. యన్. "అక్బరు" (ఆ. ప్రె.)

గోవాకైస్రపును విదుగురను పోడిచి చంపెను

బొంబాయి, జూన్ 1:— నిన్నరాత్రి టైపుకొట్టువాడగు నొక గోవా కిరస్థానీవాడు సహవాసముగ తనగదిలో నుండు మరియొక కిరస్థానీ కానిని పోడిచి చంపెను. ఒకపోలీసు కనిస్తేబులతో గలుపుకొని మరినల్లరుగూడ యాతడు జంపెను. విచారణ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తారకేశ్వరపుత్రగాయదా

నత్యాగ్రహసంఘము దామగారిలో నాలోచించును కలకత్తా, జూన్ 21:—కలకత్తాలోను తారకేశ్వరమందు గూడ ప్రభుత్వము తారకేశ్వరపు మతాచార్యముపై రిసీనరు ద్యోగిని నియమించుట నాజేపించుచు పలుపథలు గావింపఁ బడుచున్నవి. సత్యాగ్రహ సంఘమువారు ముందుకార్య మాలోచించుటకు దార్జిలింగలోనున్న దాసుగారివద్దకు రానుబార మంపుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో డా॥ బిశెంట్టుగారి ప్రచారము

కలకత్తా, జూన్ 2:—డా॥ బిశెంట్టుగారు, దేశమందు దామగారిలో సంప్రదించెను. ఆమె లోనీయాలోగ్యాక్రమమును విడిసెను. (ఆ. ప్రె.)



తెల్లవారిబరువు

తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణసంఘము వారు ప్రచురించిన నివేదికపు సారాంశము, ఇదివరకు తంజివార్త మూలమున దెలిసెను. కాని నివేదికపు వివరముల గాంచినచో, మరికొన్ని విశేషములు గనుపించును. తూర్పు ఆఫ్రికా పరిపాలనము, పెక్కువిధముల అసభ్యముగ నున్నదని, పలువురు విమర్శకులు తేటపరచిరి. కాని విచారణ సంఘమువారు మాత్రము, యిట్టి విమర్శనము నంగీకరింపక, పరిపాలనా వైఖరిని పూర్తిగా నమర్చించుచున్నారు. ఈ సంఘమునకు ఆరమ్ముబీ గోరు గాను అధ్యక్షులు. ఆరమ్ముబీగారి దృక్పథముతో జూచిన మాత్రము, విచారణసంఘమువారి సంతృప్తికి తగిన కారణము గనుపించును. వీరి సిద్ధాంత మేమి? తెల్లవారు, ఆఫ్రికా ప్రజల యభివృద్ధికిని, నాగరికమునకును బ్రట్టిలట. ఈ బ్రట్టి పట్టము నెవరు ప్రసాదించిరని యడుగ నక్కరలేదు. భగవంతుడే ఇట్టి హోదా నిచ్చెనని వీరి తలంపు. ఆఫ్రికాలోనే గాదట. ప్రపంచములో నెక్కడ ఫలవంతమగు భాగములు గలవో, వాని యన్నిటి కిని తెల్లవారు బ్రట్టిలేనట. ఏలనన, శ్వేతేతరులు సారవంతమగు ప్రదేశముల నుపయోగించు కొన జాలరు. తెల్లవారు రలులగాక వాని నుపయోగించు కుని, స్వలాభమును పరలాభమును గూడ చేకూర్చు గలరట. ఈ సిద్ధాంతమును నర్ ప్రాక్షిక్కులు గార్లుగారు ప్రతిపాదించిరి. దానినే, విచారణసంఘమువారు ప్రమాణముగ నంగీకరించుచున్నారు.

ఇంతకుపూర్వము, బ్రట్టిలభారమును మిషనరీలును, ఇంజీనియర్ ప్రభుత్వప్రతినిధులును నిర్వహించుచుండిరి. విచారణసంఘమువారు ఈ బాధ్యత నింకను విస్తరింపజేయుచున్నారు. ఆఫ్రికాలో యూరపియనుజాతులకు జేరిన ప్రతి స్త్రీయును, ప్రతిపురుషుడును యీ బరువును మోయుచున్నారట. అందుచే ఆఫ్రికాలో తెల్లవారిదే బరువని, విచారణసంఘమువారు రెంచుట వింతగాదు. ఇంతటి బరువును మోయుచున్న శ్వేతజాతుల స్వార్థత్వాగమును సంతని కొనియాడినను తనివి దీరదు! ఈ బరువును మోయుటలో, మొదటివారు మిషనరీలట. వారికిపిమ్మట వర్తకులు దీనిని చేపట్టిరి. మిషనరీలులేనిచో, ఆఫ్రికాఖండ మంధకారబంధురముగ నుండెడిట. వీరి కృషిని కొనియాడవలయు నని, విచారణసంఘమువారు కోరుచున్నారు. శ్వేతనాగరికము ఆఫ్రికాలో బ్రవేశించినందులకు అక్కడి ప్రజలకు గలిగిన లాభ మేమి? హెచ్చుపన్నులు. కాని ప్రజలకు చేకూరినమేల్లకు, వారిపై హెచ్చుపన్నులను విధించుట న్యాయమేనని, విచారణ

సంఘమువారు నిర్ధారణ జేయుచున్నారు. అయినను ప్రజలకు పన్నులనిచ్చుకొని చాల హీనమని, విచారణసంఘమువారికి దెలియును. అందుచే వారి ఆరికసితిని చక్కబరచి, ఇంకను హెచ్చుపన్నులను విధింపవలయునని వీరు తెలుపుచున్నారు. ఆఫ్రికా వాసులలో యంతివరకును, ఆహవశక్తి యంతరింపలేదు. ఆయుధధారులై వీరు తిరుగుచుందురు.

ఇట్టివారికి నేర్పవలసిన పాఠమేమి? దేశరక్షణ బాధ్యతను బ్రటిషువారు వహించుటచే, దానితో నాఫ్రికావాసులకు పనిలేదని బోధింపవలయునట. అందుచే చేతికట్టమునకు అనకాశమిచ్చెడి యితర పనులలో ప్రవేశింపుడని, ప్రజలను హెచ్చరింపవలయునట. ఆయుధశాసనమును నెలకొల్పి, ప్రజలు ఆయుధములను ధరింపగూడదని శాసించుచో, విచారణసంఘమువారు గోరినఫలము తప్పక లభించును. ఆఫ్రికాప్రజలు ప్రభుత్వమువారికిని, శ్వేత యజమానులకును, కూలీపనుల జేయునటుల, ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహపరుపవలెనని, విచారణ సంఘము గోరుచున్నది. ఆఫ్రికావాసులను నాగరికవంతుల జేయుట కిదియే మార్గముగాబోలు! కెనియాపరిశితులు క్లిష్టభూయిష్టముగ నున్నవని, విచారణసంఘమువారు గుర్తించుచున్నారు. తెలుపు, నలుపు జాతులేగాక, ఆసియావారుగూడ పెక్కుమంది కెనియాలో గలరు. కెనియాపరిపాలనము, తెల్లవారి బరువునకనుగుణ్యముగ నడుపవలయునట. కెనియాలో తెల్లవారు తమబరువుల నెటుల నిర్విర్తించుచున్నారో, ప్రపంచ మెరిగియేయున్నది. తెల్లవారి సాంగత్యమువలన, నల్లవారి కట్టిలాభము గలుగలేదని కొందరు అవివేకులు దెలిపినను, విచారణసంఘమువారు మాత్రము అటుల భావించుటలేదు.

బ్రటిషువారు కొందరు జేసిన దుండగముల బట్టి బ్రటిషువారి సందరను నిందింపబనిలేదని, వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. తెల్లవారు, బ్రటిషుబ్రట్టి హోదాయొక్క విలువను చక్కగ గ్రహించుచున్నారు. కావుననే, కెనియా పీఠభూములను శ్వేతభూమిగ మార్చుటకు నిశ్చయించిరి. భారతీయులను గాని, ఆఫ్రికావాసులను గాని, పీఠభూములలో నడుగిడకుండ జేసిరి. పల్లపు భూములలో బురద నేలలలో, శ్వేతేతరులకు వీరు నివాసము గనుబొమచుచున్నారు. వీరివిశాలభావ మెంత ప్రశంసాపాత్రమో చెప్ప నక్కరలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా తెల్లవారు, దక్షిణాఫ్రికాలోగాని, పశ్చిమాఫ్రికాలోగాని, కనుపింపని ప్రత్యేక నాగరికమును పెంపొందించుచున్నారని, విచారణసంఘము వారు గర్వపడుచున్నారు. ఇంత గొప్పబరువును నిర్వర్తించుటకు, బ్రటిషువారు వీరికి బుణమియవలయునట. ఈ బుణమువలన, ఇంగ్లండుకు విశేషలాభముండునని విచారణ సంఘమువారు తేటపరచిరి. ఏలనన, బుణపు ధనము రైళ్లను, వంతెనలు మున్నగు వానిని తయారుజేయుటకు ఇంగ్లండులోనే పెచ్చింపబడును. బ్రటిషువాణిజ్యము విస్తరించును. ఇంగ్లండులో పని లేనివారికి పని గలుగును. విచారణ సంఘమువారి హెచ్చరిక సఫలమగుననుటకు నంది యము లేదు. తెల్లవారు తమభారమును నిర్వర్తించుచున్నవిధ మిదియే. ఇందు స్ఫూర్త్యాగ మేమా

త్రము గనుపింపదు. అంతయు స్వలాభమే. “తెల్లవారిబరువు” అను పదము కన్న ను బూటకముండునా?

కపర్డిగారు: ప్రస్తుతిసితి

కపర్డిగారు కొంతకాలమునుండియు, రాజకీయ విషయములలో మానవ్రత మవలంబించియున్నారు. కాంగ్రెసువ్యవహారములలో పాల్గొనుటలేదు. శాసనసభలో నయినను, జాతీయదృక్పథమును జూపుటలేదు. మున్నొకమారు, లోకమాన్య తిలకు మహాశయునకు కుడిభుజమై నిలిచి, అతివాదులని ప్రసిద్ధిపహించిన కపర్డిగారి పట్టుదల ఇపుడేమయ్యెనా యని, పలువుర కాశ్చర్యము గలుగజొచ్చెను. ఇంతకాలమునకు, కపర్డిగారు మరల బైకివచ్చి, ప్రస్తుతిసితినిగూర్చి బాంబాయి క్రానికలు పత్రిక కొకలేఖను వ్రాసిరి. సతారా మహాసభా కార్యక్రమము, కపర్డిగారి నుత్సాహపరవశుల జేసెను. అధ్యక్షులగు దేశముఖుగారు తెలిపిన యభిప్రాయములతో వీరు ఏకీభవించుచున్నారు. గాంధీ నిరసనమునందు, ఉభయులును తనివి దీర పాల్గొనుచున్నారు. గాంధీని ప్రజలు అనవసరముగ పైకి ఎక్కించిరిని కపర్డిగారి తలంపు. అసహాయోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగినది, ఇట్టిపిచ్చినమ్మకమేనట. అసహాయోద్యమము జనించుటకుగలకారణములు, ప్రభుత్వదృక్పథమే ననుటకునందియములేదు. పంజాబునమస్య ప్రధానకారణమయ్యెనని ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. కపర్డిగారి సంగతిని కనిపెట్టక, అసహాయోద్యమమును ఎవరో తయారుజేసిరని భావించుచు, అంగ్లోహైందవాభిప్రాయమును బలపరచుట మిగుల శోచనీయము. అసహాయోద్యమము రాజకీయకార్యముల నన్నిటిని స్తంభింపజేసినది కపర్డిగారు తెలుపుట సత్యదూరము. ప్రజాసామాన్యమునందు రాజకీయప్రబోధ మెన్నడయిన గలిగినచో, అది అసహాయోద్యమ మారంభమయిన పిమ్మటనే. ఈ సంగతి, హిందూదేశము నందేగాక ప్రపంచమందంతటను గుర్తింపబడినది. కాంగ్రెసునుగూర్చి దేశమందంతటను జ్ఞానము వ్యాపించుట కిదియే సాధనభూత మయ్యెను. రాజకీయకార్యమనిన, ప్రభుత్వమునకు మనవి జేయుటయే యగుచో, అట్టిపనులు మందగించెనని యొప్పు కొనక తప్పదు. దేశశ్రేయము గోరువా రెవరును, స్వతంత్రతక్తిపై నమ్మకముదోలగి, మరల యాచన పద్ధతులు ప్రబలవలె నని కోరరు. గాంధీ కాంగ్రెసునుండి వెడలిపోవలయునని దేశముఖుగారు కోరుటలో, కపర్డిగారి కట్టివివేకము గనుపింపలేదు. ప్రజాభిప్రాయమును వారు వ్యక్తపరచి రనియే, కపర్డిగారు సూచించిరి. కాని, గాంధీని వెడలగొట్టినపిమ్మట, కాంగ్రెసునందేమి మిగులునో, ప్రజలూహింపవచ్చును. కపర్డిగారు దేశమున కుపదేశించెడి తారకమంత్రమేమి? రిస్సాసీపు సహకారమే. 1920 సంవత్సరమునకు బూర్వము ఆగిపోయిన రాజకీయమార్గమును మరల కొనసాగింపవలయునని, కపర్డిగారు గోరుచున్నారు. కపర్డిగారును, వారి మహారాష్ట్రసహచరులును దేశమును వెనుకకు గొంపోవుట కెంతగ గోరినను, అది సాధ్యపడదని బాలుడయినను గ్రహింపగలడు. కడచిన

నాల్గుసంవత్సరములలో దేశమున గలిగిన మార్పు వందలకొలది సంవత్సరములలో నయినను గలుగ నేరదు. ప్రపంచపరిస్థితు లిట్టి ఫలితమునకు తోడ్పడి నవి. హిందూదేశము ప్రపంచదృష్టి నీకొలదికాల ములో నాకర్షించిన విభమున మఱి యెన్నడును నాకర్షించి యుండ లేదు. మహాత్మునివ్యక్తిత్వము, హిందూదేశమునందే గాక ప్రపంచముందంతటను గుర్తింపబడెను. స్వరాజ్యసిద్ధి ప్రజల స్వయంకృత్యపై నాధారపడియుండు నను సత్యము, ఇప్పుడు దెలిసినంత స్ఫుటముగ నిదివర కెన్నడును గోచరించినట్లుండలేదు. దేశమున గలిగిన ఆత్మ ప్రజోధము సంతను తుడిచివైచి, శూన్యముతో ప్రారంభించుట కెన్నటికయినను సాధ్యపడునా? కపర్దిగారు రాజకీయవ్యవహారములలో శ్రద్ధ దీసికొనుట చాలించిన పిమ్మట, హిందూదేశ మధోగతిపాలయ్యెనని ఎవరును నమ్మజాలరు. అజ్ఞానులగు అసహాయవాదు లెటుల మెలగినను, కపర్ది ప్రభృతులు శాసనసభలలో ప్రవేశించి, రిస్సాంసీపు సహకార పద్ధతి నవలంబించుచునే యుండిరి. ఇందువలన నేమిలాభము గలిగెను? నిర్బంధప్రయోగ మధికమయ్యెను. నూతననిర్బంధ చట్టములు నిర్మింపబడెను. శాసనసభల తీర్మానములు నిరాకరింపబడెను. సర్టిఫికేట్ ప్రయోగము బలమయ్యెను. కపర్దిగారు రవలంబించిన పద్ధతుల వలన, దేశమునకు మోక్షము చేకూరు నని ఎవరయినను జెప్పగలరా? రిస్సాంసీపు సహకారము నకు, ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి సహకారోద్దేశ్యము వెలువడవలయును గద! అట్టియుద్దేశ్యము గనుపింపదు. బర్మోహెడ్డు రీడింగుప్రభువులమధ్య జరిగిన సంప్రతింపువలన, దేశమున కెట్టిలాభ ముండదని బర్మోహెడ్డుగారి ప్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. సివిలుసర్వీసు ఉక్కుచట్టపు బునాదులను బర్మోహెడ్డుగారు దిట్టపరచుచున్నారు. స్వరూపాలన మీ పునాదులపై బెరుగుట యసంభవము. ఇట్టి వాతావరణమునందు, రిస్సాంసీపు సహకారము వ్యాపించుటకు వీలగునా? ప్రభుత్వము వారు, తమ పద్ధతులను మార్చుకొననిది, ప్రజలు సహకారము నలుపు టెటులు? మహాత్ముని స్వతంత్రకార్యక్రమమును దీక్షతో నిర్వహించుటకు, ఇప్పుడున్నంతయవసర మిదివర కెన్నడును గలుగలేదు. మహాత్ము డొక్కడు తననిర్మాణకార్యక్రమముతో తంటాలుపడుచో, కపర్దిగారి కెట్టి యభ్యంతరము లేదు. ఏలనన, అయ్యది నిరుపద్రవకరమట. దేశాభివృద్ధి కది తోడ్పడదట. అది యడ్డగింపదట. ఇంతవరకయినను నయమే. మహాత్ముని కాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టినను, అతడు తనధర్మమును అనన్యచింతతో కొనసాగించును. అట్టినిష్కళంకహృదయుడు నలిపెడి తపమే, స్వరాజ్యామృతమును దేశమున ప్రవహింపజేయగలడు.

ఆంగ్లో - ఫ్రెంచి ఒడంబడిక : జర్మనీ ఆక్రమణము
జర్మనీని ఆంగ్లేయులును ఫ్రెంచివారును ఎప్పుడు పూర్తిగ విడిచిపెట్టెదరు? కలోను ఆక్రమణమింతకాలము జరుగును? జర్మనీ, తాను చెల్లించవలసిన స్వపరిహారద్రవ్యమును చెల్లించెను. అట్టి తరి, మిత్రమండలివారు కలోనును వదలిపెట్టి పోవుచో, శాంతిస్థాపన కనుకూలముగ నుండును.

ప్రాచ్యుమాత్రము ఇంకను నాజీవణలను బెలుపుచునే యున్నది. చేజిక్కిన ప్రదేశమును వదలి పెట్టుటకు వెనుదీయుచున్నది. జర్మనీ, తనఆయుధములను ఒడంబడిక ప్రకారము పూర్తిగ విసర్జించిన గాని, తాను వదలిపో ననుచున్నది. ఫ్రెంచి ప్రతి లిందుకు ప్రోత్సాహ మొనగుచున్నది. ఆయుధవిసర్జన మంతవరకు జరిగెనో కనుగొనుట సులభమగు కార్యముగాదు. ఆయుధములను దాచియుంచినది, జర్మనీపైనింద మోపవచ్చును. నానారాష్ట్రసంఘము వారి కీ నిర్ణయమును వదలిపెట్టుటయుక్తము. కాని, ప్రాచ్య ఇందులకంగీకరించునని తోచదు ప్రాచ్య ఇంగ్లండులమధ్య తగాదా పరిష్కార మగునని తోచదు. జర్మనీ ప్రాచ్యులమధ్య నిట్టి మనఃస్పర్ధలుండునంతవరకు, ప్రపంచశాంతి కెప్పటి కయినను మోసము గలుగవచ్చును. హింజ్జబర్గు సేనాని జర్మనీకి అధ్యక్షులుగనుండుటచే, మరింత భయము కలుగుచున్నది. జర్మనీ యువద్రవము నుండి కాపాడుకొనుటకు, ప్రాచ్య ఇంగ్లండుతో వేరొక ఒడంబడిక జేసికొనుచున్నది. ఇట్టి ఒడంబడికలకు అవకాశము లేకుండ జేసిన గాని ప్రయోజనముండదు. నానారాష్ట్రసంఘమే, వివిధజాతుల మధ్య గల పోరాటములను తీర్చుచుండ, ప్రత్యేకపు ఒడంబడికలవలన లాభము కన్నను నష్టమధికముగ నుండును. నానారాష్ట్ర సంఘప్రతిష్ఠ యంతరించును. నానారాష్ట్ర సంఘమునందలి ప్రధానసభ్యులగు ఇంగ్లండు ప్రాచ్యులే యిటుల ప్రవర్తించుచుండ, తక్కుంగలవా రెటుల ప్రవర్తించెదరు? నానారాష్ట్రసంఘము నిర్మితమయినను, పశుబలమే యూరపునం దింకను ప్రధానస్థానము నాక్రమించుటకు, వివిధజాతుల హృదయమునందు మార్పు గలుగకుండుటయే ముఖ్యకారణము. ఇంతవరకును ఇంగ్లండు ప్రాచ్యులమధ్య జరుగుచున్న ఒడంబడికయొక్క వివరము లెవ్వయో రూఢిగ తెలియలేదు. మిత్రమండలిలో సంతర్భాగమయిన ఇటలీని వదలివెనుటకు కారణము తెలియదు. ఇటలీ ప్రధానమంత్రియగు మనులోనిగారు, ఇటలీని గూర్చి తమ అసంతృప్తి నిదివరకు దెలిపియుండిరి. జర్మనీ దేశపు పశ్చిమసరిహద్దునందు సహాయము జేయుటకు ఇంగ్లండు అంగీకరించినను, తూర్పు సరిహద్దుల విషయమై తాను జోక్యముకలుగజేసికొననని, ఇంగ్లండు ప్రాచ్యుకు దెలిపెనట. తూర్పు సరిహద్దు లపాయకరము లని, ప్రాచ్య భావించుచున్నది. బ్రిటీషుదృక్పథము, ప్రాచ్యుకు ఆశాభంగము కలిగించియుండును. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

ఈజిప్టు: ఆలెన్సీ ప్రభువు
ఈజిప్టునుండి ఆలెన్సీ ప్రభువు వెడలిపోవుచున్నాడు. వీరిపరిపాలనము ఈజిప్టు ప్రజలకేగాక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు గూడ సంతృప్తిగలిగింప దయ్యెను. అందుచే వీరు రాజీనామానీయవలసివచ్చెను. ఆలెన్సీ ప్రభువుగారికి బలప్రయోగమునందు మాత్రమే సమ్మతము గలదు. ప్రజాస్వేచ్ఛను వెంపొందించుట యందే, నిజబలము గలదను సంగతిని వీరింతవరకు గుర్తించలేదు. అందుచే దేశనాయకులగు జగ్గల్ పాషాగారి చెలిమియొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించక పోయిరి. ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చినపిమ్మట

నయినను, వీరిదృక్పథము మారదయ్యెను. జగ్గల్ పాషాగారి నవమానపరచుటయు, వేరొకరి నాస్థానమున జేర్పనెంచుటయు, విఫలమయ్యెను. ఆలీస్సీ ప్రభువు గాంచిన అవజయము, ఇంపీరియలిస్టులకు గుణపాఠమును నేర్పునని భావించెదము. వీరిస్థాన మునందు నియోగింపబడిన, సర్. జార్జిలాయడు గారి పరిపాలనమువలన, ఈజిప్టు పరిస్థితులు మారునా? ప్రజలలో బెరిగిన యసంతృప్తి దోలగునా? ఆశ కెడము గనుపింపదు.

ఉపవాస వ్రతము ముగియుట

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, మేనెల 16 వ తేదీన ఉత్తడినోపవాస వ్రతమును కూనూరులో ప్రారంభించిరి. గత భానువారము (31 తేదీన) దైవకృపచే వ్రతపరిస మాప్తి నిర్విఘ్నముగ జరిగెను. పంతులుగారు ఆరోగ్యముగనున్నారు. క్రమక్రమముగ బలహీనము లగ్గి, దేహదార్ధ్యము చేకూరుచున్నదని తెలుపుటకు సంతసమగుచున్నది.

పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమై

అఖిలభారత రైల్వే సమైతల సమాఖ్య అభిప్రాయము
కలకత్తా, జూన్ 1:— పంజాబురైల్వే సమైతల ప్రతినిధి మించిరాగమున బహుమన్యవర్యులు, వెంటనే ప్రభుత్వము కలుగజేసికొని తగవు బండ్లరము గావించుటకు సామెపాను సంఘమును నియమించి, గతపిత్రివరి 5 వ తేదీయందు ఆసంట్లీలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానము రీతిని రైల్వే కార్మికుల యబ్బందులను విచారించుట కొక విచారణసంఘమును యేర్పరచవలసినదనియు గోరుచు కలకత్తానుండి అఖిల భారత రైల్వే సమైతల సమాఖ్య కార్యదర్శి సిమ్లానుండి ప్రధాన రైల్వేమిషనరయ్యేర తంతి సంపెను. బెంగాలు, పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమైతల యుగ గోరక్షక పురమందు సమైకపట్టిరి.

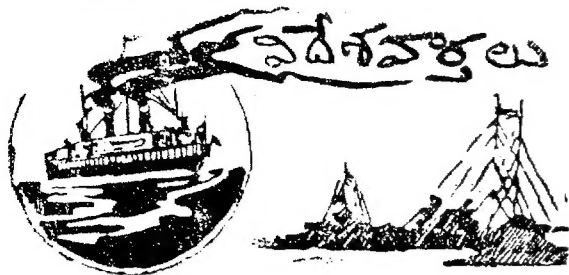
సమైదారుల నాయకులు ఇండియా

కార్యదర్శికి తంతినంపుట

లాహోరు, జూన్ 1:— పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమైతల నాయకులగు మిల్లరుఖానగార్లు భారతదేశ కార్యదర్శికి, జార్జి లాన్సుబరీ, భామను గార్లికు సమాద్రతంతి సంపిరి. సమైతలం దు మధ్యవర్తిత్వము వహించవలయునని వీరలు నాయకులచే గోరబడిరి. పత్రికలు ప్రజలు, సమైతల యుగ నిష్పక్షపాతము సామెపాను సంఘమును ప్రారంభమున నియమించవలసినదని గోరుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము కోరికను తృణీకరించుచున్నది అని తంతియందు గలదు. (ఆ. ప్రె.)

ఆల్వారు సంస్థానము దల్లరి

అనధికార ప్రకటన
సిమ్లా, జూన్ 1:— ఆల్వారి జరిగిన ప్రాంతమునకు సంస్థానపు సేనలు బంపబడెను. ఆందోళన కారకులగు నాయకులు ఆరెస్టు చేయబడిరి. విచారణ ప్రారంభమగును. అసంతృప్తికరులు సైన్యము పై తుపాకులు ప్రేల్చినను విస్తారము శ్రమలేకయే సేనలు వీరలను ఆరెస్టు చేసెను. స్వరక్షకార్థము సేనలు తుపాకులను ప్రతీకారముగ ప్రేల్చవలసివచ్చెను. మూకలో నిద్రు మడిసిరి. ఒకనికి గాయములు పగలెను. ఆందోళనపరులు ఆరెస్టు చేయబడిన పిమ్మట సంస్థానము మరకుగ ఆందోళనము నణచుటకు జూపిన శ్రద్ధను పాపించు బెత్తు జమిందారులు సంస్థానోద్యోగులకు సహకారము లొప్పుచున్నారు. సేనపై మోపబడిన సేనములను గురించిన విషయములు వైనిజవర్తమానము దెలియుట లేదు. (ఆ. ప్రె.)



ప్యాంగు హే అల్లరులు

ప్రతికూల విదేశాంగపరిస్థితులు

చీనావిద్యార్థుల దౌర్జన్యము

ప్యాంగు హే, మే 30:—800 చీనావిద్యార్థులు రాజ రాజును పోవుచు విదేశీయత ప్రతికూలముగనుండు కరపత్రములను పంచివెట్టిరి. ఆసమయమున పోలీసువారు విద్యార్థులను విడిపోవలెననిరి. విద్యార్థులు నిరాకరించిరి. దానివలన నాయకులను అరెస్టుచేసిరి. తక్కినవారు పోలీసువేషమును ధరించిరి. విద్యార్థులంతలపై గుండ్లుకురిసెను. కాని ఫలితము లేకుండెను. తరువాత పోలీసువారు 6 గురిని కాల్చి చంపిరి. నలుగురిని తీతగాక్రూరుగా చేసిరి. సింగటూత్ర ప్రతికూల జపానుభావముదయించెను. దీనికి పమ్మెయే ప్రారంభము. యంత్రాలయపు సమ్మే సందర్భమున జపాను సోదరుల చీనాపనివానిని చంపుటయే ఈ అల్లరులకు కారణ మునున్నార. కోపాగ్రేవతలయిన గుంపు ఇద్దరు బ్రిటిషుపోలీసువారిని చావగొట్టిరి. విదేశీయులను చంపుటనే కేసులే యుచు చావగొట్టిరి. వారి ఆయుధములను తీసికొనుటకు ప్రయత్నించిరి.

శేడు ప్రకటించబడిన కరపత్రములు (బ్రిటిషు, అమెరికను ఫ్రెంచి జపాను రాజ్యకాంక్షను దూరుచున్నవి. ఈ రాజ్యకాంక్షయే చీనానుండి చాలసామ్యమున గైకొననీయు ఇంపీరియలిజముపై ధ్వజ మెత్తనీయు చాటుచున్నవి.

సభలో పోరాటము

ప్యాంగు హే, జూన్ 1:—రీజ్యుయియాన్ సేనాని చంపబడినాడు. ప్యాంగు హేకు కనీమరములోనే సైనికప్రధానకార్యాలయమున సభకు జరుగుచుండ చేతుకోయాయి, యాక్ష్మిపూసేనానలు తీతగాక్రూరులైరి. సానిక నల్లకుండు వర్తకమునుగూర్చి విచారించుటకు లెంగ్ జోజా వచ్చెనట. తక్కిన ఇద్దరికిని భిన్నాభిప్రాయము గల్గెనట. దానివలన లీ అంగరక్షకులు యూనుగానిని కాల్చి తీతగాక్రూరుగ నొనర్చిరి. గుండుబెట్టలను దప్పించుకొనుటకు కోయూనుగారు కిటికీలో నుండి దుమికెను. ఆసమయమున మెడవిరిగెను.

మరాకో పోరాటము

జర్మనులు సహాయమునర్చుచున్నారనుట
ప్యాంగు హే, మే 31:—అల్జీరియాలో యూరపియను, ఈజిప్టు భారతీయునియను నైస్వాధీపకులు సహాయముచేయుచు ఆరని యొద్దనున్న సంగతి నిజమని తేలెను. జర్మనులు ఆరని వెంటనే యున్నారనుచున్నారు.
హ్యంగుల్లో అయుధములను గొనుటకు రిపు తేగిరట. మొన్నటి పోరాటములో జర్మనీ యుద్ధ దుస్తులు వైద్యసరవరాలు దొరికినవట. చాలమంది జర్మనులైద్యులను అల్జీరియా కరీంగారు ప్రాగుజేసిరట. క్యూటా, ట్యూటనులో చాలమంది జర్మనుసంఘాటకులు ప్రవేశించిరినియు వీరి యుద్ధోగ మెద్దియో తెలియదనియు తెలిపుచున్నారు.

రిపులలో సమిష్టినంధియా?

లండన్, మే 29:—రిపులలో సంగతి తేసికొనుటకు స్పెయినులో ఒడంబడికపై ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని ఇప్పుడు తెలియుచున్నది. ఇంతవరకు స్పెయినులో పోరాడుచు ఫ్రెంచివారిలో మెత్తని మాటలతో అల్జీరియా కరీంగారు గడుపుచున్నారనియు, ఒక-పర్యాయము ఫ్రెంచిలో పోరుచు స్పెయినులో సమిష్టిగ మాట్లాడుచుండుటచే స్పెయిను ప్రాంగు ఒడంబడిక తేసికొన్నగాని సంగతికి వీలులేదనుచున్నారు.

ఫ్రెంచి స్పెయినుప్రభుత్వములు ఒకేపర్యాయము దులపెట్టవలెననుచున్నారు. స్పెయినులో రిపుల సంకలము యొంత అయిష్టముగ నుండెనో అట్లులే మరాకోలోగూడ ఫ్రెంచివారు చాలకాలముపోరిన ప్రజలకు రుచిపడదనుచున్నారు. రిపులకు వెనుకకు మరలునటులేసిన వెంటనే సరిహద్దుప్రదేశములో కాంతిసేర్పించుట అవసరమనుచున్నారు.

తేయాకు-పంచదార

పెరిషియాప్రభుత్వమే కాణాచులు

లండన్, మే 31:—తేయాకు, పంచదారకు కానుటకును, యెగుప్టుతేయాకులకును, విక్రయించుటకును, నిలవజేయుటకును, ప్రభుత్వమునకే యధికారమునిచ్చుచు పార్లమెంటులో బిల్లు కామెదిందిరి. ప్రభుత్వమువారు కొంతవన్నును విధించెనట.

నెక్యూరిటీ ప్యాక్సు

అంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

సరిహద్దుల సంతకము

లండన్, మే 30:—నెక్యూరిటీ విషయమై ఫ్రాంగు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి అనుకూలముగ ఒడంబడిక కుదురుచున్నదట. జర్మనీ నూచించినటుల జర్మనీ వడమర సరిహద్దులకు ప్రద్రవములేకుండచేయువలెనని గ్రేటుబ్రిటను పట్టుదల కావుచున్నదనియు ప్యాక్సు బెర్లినువారాప్రతికలు నడుపుచున్నవి. కాని లండనులోగాని ప్యాక్సులోగాని దీనినిగూర్చి తెస్సకానుటలేదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఏకగ్రీవముగ డెలుపు యభిప్రాయమునుబట్టి ఫ్రెంచివారు ఒడంబడిక తేసికొనద రనుచున్నారు. తూర్పుయూరపుమీద జర్మనీ కనీసీద్వైకానునటుల యేర్పాటుగ నున్నదనియు, ఫ్రెంచివారు బ్రిటిషువిధానము సర్వముజేయుచున్నారు. బెర్లినుం బ్రిటిషువారి యభిప్రాయమునే ఆమోదింపుచున్నది.

ఫ్రెంచి ఆర్థికవత్తము

అదనపు ఆదాయము

ప్యాంగు హే, మే 31:—నెనటులో ఆర్థికవత్తమును 289 గురు అనుకూలముగ ఒకరు ప్రతికూలముగను ఆమోదిందిరి. ఇప్పుడంటే ఆదాయము 280,000,000 ప్ర్యాంగులు ఎక్కువగ వచ్చుననుచున్నారు. ఆర్థికవత్తములో జూపిన అవసరములకు గాక ఇతరపనులకును దాన్ మొత్తమును వినియోగించెదమని తెలుసోగారనిరి.

ప్యాంగు అల్లరులు

జార్జిరాకొమరిని రాక

(ఆంగ్లప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 1:—జార్జి రాకొమరుడు వచ్చుట, ప్రతికూల జపాను దొమ్మి ఒకే పర్యాయము తలపింపుట గల్గెను. మునీపలు కవునిలువారు అత్యవసర కాసములను ప్రకటించిరి. శేడు అందగును సమ్మేగట్టునటుల ఉత్తరపు తేయాకు ప్రకటనము సంతకముజేసి బంపునటుల విద్యార్థులు కార్మికులు 1500 మంది చీనా వర్తకసంఘాధ్యక్షుని బలవంతపెట్టిరి. విదేశీ బ్యాంకులను, బ్యాంకునోట్లను బహిష్కరింపవలెననియు మునీపలు పోలీసును చీనావారి స్వాధీనము జేయవలెననియు హంగ్సునదిలో నుండి విదేశీ యుద్ధనౌకలను తీసివేయవలెననియు తీర్మానించిరి. అరెస్టుజేయబడిన దొమ్మివారులను విడుదలజేయవలెననిరి. విద్యార్థులను జంపినవారిని కిడించవలెననియు, దొమ్మిలో బాధబొందుచున్న కార్మికులకు పరిహారము నీయవలెననియు మునీపలు పన్నులను ఆపు జేయవలెననియు తీర్మానించిరి. కార్మికులలో ఒక వత్త పోలిచే పడిపోయి చనిపోయెను. సభలోనే మృతినొందెను. నేటియుదయము విద్యార్థులు వీధులందు గుంపులగ బయలుదేరిరి. పోలీసువారి తలపడిరి. దొమ్మిలో, దారులు చవటారాళ్లను తీసి విసరిరి. పోలీసుపై తేసిరి. దీనివలన పోలీసువారు కొందరును, ప్రేక్షకులు కొందరును తీతగాక్రూరులైరి. పిమ్మట పోలీసువారు దొమ్మిదారులను గాల్చిరి. విడుదలకీ బలముగాయుములు తగిలెను. తరువాత గుంపు విడిపోయెను. ముఖ్యముగ పనులలో నున్న కార్మికుల సహకారమును సంపాదించుటకు విద్యార్థులు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరియత్నములను ప్రతిఘటించుటకు మునీపలు కవునిలు చర్చను దీసికొనుచున్నది. వీధిలో ఒక కన్నులేటియను ఒక విద్యార్థి ముట్టడించబోయి లానే తీతగాక్రూరుయెను. ఈజిప్టు నగరము నెమ్మదిగ నున్నది. దొమ్మిదారులకు రెడ్డు ఇచ్చు సహాయముమీద పరిస్థితులు ఆధారపడియున్నవి.

వేల్పు యువరాజు

(ఆంగ్లప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

బెర్లిన్, జూన్ 1:—యువరాజు నేడిచటకు వచ్చెను. వ్యాయక్తీదారంగమున పన్నాపత్రములను సమర్పించిరి. ప్రాత ఫ్రీస్టీటు జాతీయగీతమును బాడిరి. ఉత్సవము దివ్యముగ జరిగెను.

ఆలెంబీ ప్రభుని నిర్ణయము

వీ డొల్పు

లండన్, మే 31:—ఈజిప్టునుండి బోవుచున్న ఆలెంబీ ప్రభునకు వీడొల్పువిందులు జవరుపాపెగారిచ్చిరి. 100 మంది అతిథులు ప్రముఖులు వచ్చిరి.

తనయందు జాతబడిన దయను మరవజాలననియు మరల ఎన్నడైన ఒకకోణ జూచుటకు వచ్చెదననియు ఆలెంబీగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. 14 తేదీని (జూన్) పోర్టుసెడ్డునుండి బయలుదేరెను. వీరు బయలుదేరుటకు ముందు పానురాజు వింకొనెను.

కప్తన్ ఆమంద సేను

గారు సజీవులై యున్నారని తెలియుచున్నది.

స్వీడన్ యువరాజు

చచ్చిన బాలికపుట్టుట

స్వీడను యువరాజుకి చచ్చినపిల్ల పుట్టెను. తల్లికులాసాగానే యున్నది.

ఇండియానైస్యులో పనిజేసిన మేజరు సిసిలు గార్డ్ని నరుగారు అత్యుపాధ్యగావింపజొనిరి. రాజపుండుచే బాధబడుచుండెననుచున్నారు.

బ్రిటను అభయము

ప్యాంగు హే, మే 31:—నెక్యూరిటీప్యాక్సునుగూర్చి జర్మనీకి ప్రత్యుత్తరమునంపు ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి బ్రిటను, ఫ్రాంగు ఏకీభవించిరట. తక్కినవిషయములను ఒకవత్తములో పరిష్కారము జేసికొనెదరట. రైను సరిహద్దుకు భంగము లేకుండ యున్నట్లని వినియోగించుటకును జర్మనీ తూర్పు సరిహద్దులకు ప్రద్రవముగ ప్రవర్తించనైస్యులను బంపువారము కామనియు గ్రేటుబ్రిటను డెలుపుచున్నది. సంగి ఒడంబడికల విషయమై అన్నివరకులను సెరజేర్చెదమనుచున్నది. కాన ఏకారణములైన విడిపోవలసినట్లు ఏరాజ్యముపై ధ్వజమెత్తెనునో ఆరాజ్యమునకు తోడ్పడుచునున్నారు. జాతిపాతి ఒడంబడికలో శిష్టబడినటుల ప్రాంగు తనయిష్టముచచ్చుటల వ్యవహరించుటకు స్వాతంత్ర్యముండవలె ననుచున్నారు. ప్రాచ్య సరిహద్దులను గాపాడుటకు ప్రాంగు నైస్యులు బర్మనీగండా పోవుటకు ధారాళముగ మార్గముండవలెనను చున్నారు.

సర్ బర్న్స్

అనుకొన్న దానికంటె త్వరలోనే

ఇండియాకు పయనముగుట

లండన్, మే 27:—రీడింగుప్రభుని కోర్కెననుసరించి శీతకాలమువరకు పోదలచుకోలేని బర్న్స్ డేగారు శీఘ్రముగనే బయలుదేరుచున్నారు. ఇండియాకు జూలై 24 తేదీని రీడింగు ప్రభునితోగూడ బయలుదేరుదురు.

పెరిషియా రీజెంటు

ను ఇటలీ రాజాశకముతోడను విరుదముతోడను వత్కరించిరి.

అక్సర్స్ ప్రభువు

గార్డునైటు విరుదాంతు దాయును. ఇటలీ వైమని క్షుడు భూములేరను.

కోలోను ఆక్రమణ

అండకో, మే 29:—మొక్రమండలి జర్జనీ ఆయుధ విస్తరణముగూర్చి చేయదలచుకొన్న విషయమును గూర్చి ప్రాంతంలో బ్రిటిషు ఒడంబడిక గురించు, ఈలేఖ బెల్జియన్ గ్రంథపుటకు సిద్ధముగ నున్నది.

జర్జనీ వ్యవహార వరతులను నెరవేర్చినను ఆయుధ విస్తరణములో ఏమియు జేయలేదని ప్యారిసునుండి టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి బెల్జియన్లనున్నాడు. అందుచే కోలోనును త్వరలో ఖాళీజేయుటకు ఏలుండదు. ఆయుధములను తగ్గించుట లోగూడ జర్జనీ తన విధిని నెరవేర్చినగాని కోలోనును ఖాళీ జేయుట బడదను చున్నారు.

జర్జనీ చేయవలసిన విధులను లేఖలో బెల్జియన్లనున్నాడు. సంధి ఒడంబడికను నెరవేర్చువిధమును తెలుపుచున్నది.

కోలోను చుట్టూ తేదీని ఖాళీజేసెదమని నిర్ణయించరా దని ప్యారిసుపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

మానా గుఱ్ఱపురుషునని అగు దోస్తోగుగారికి చూసిన గారు బెల్జియన్లములో గెలుచునటుల జేయుటకు 10000 పానుల నిచ్చిరి.

జపాను విజృంభణము

సోవియటుల భయము

అండకో, మే 28:—టైమ్స్ పత్రిక విలేఖరిగానుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. చీనా విషయమై సోవియటు నాయకులు భయపడుచున్నాడు. చీనా ఇతర ప్రభుత్వములకు లోనగుచున్నదేమోయని భయముగనున్నది. పసిఫిక్ లో జపాను విజృంభణమునకు సోవియటులు దిగులాండుచున్నాడు. ఆ యుద్ధి ఆమెరికాకు ఉపద్రవముగ నుండుననుచున్నాడు. అందుచే వాషింగటన్ మాస్కో ఒడంబడికచే నిరోధింపవలెనను చున్నారు.

పోలారు పయనము

జైను

అండకో, మే 29:—పోలారు పయనమునకు ముందులో గూడ బోవుటకు వీలగు జైను నిర్బంధగలకేమో కనుగొనుటకు బెల్జియన్లను దాక్షిణ్యస్థానాగా రేగిరి హోదీవిశేషమున్నారట. దీనికి నాకావిమానమే ముందినది వీరి యభిప్రాయము.

అండనులో ఆస్ట్రేలియా రాయబారి

అండకో, మే 29:—అండనులో విదేశాంగ వ్యవహార ములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు రాయబారిని నియమించుటకు బ్రూసుగారు చేయు ఏర్పాటు అంగీకారముగ లేదని సిద్ధి నుండి టైమ్స్ పత్రికావిలేఖరి బెల్జియన్లనున్నాడు.

హ్యూజెస్ గారు ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగ విధానమును ముగిసినంతవరకు పంబంధములేనివారితో నాలుగింబి నిర్వహింపవలె ననుచున్నాడు. పార్లమెంటుకు దీనితో సంబంధము లేదనవలె ననిరి.

కార్మిక నాయకుడు చార్లెస్ గారు ఇదంతయు యుపద్రవకరమనిరి. ఒక్క ఆస్ట్రేలియాకే గాక సామ్రాజ్యమునంతట కను ముప్పుగల్గు ననిరి. ఆస్ట్రేలియాకు సంపూర్ణాధికారమున్నది. కష్టకాలములో బ్రిటనుకు సహాయమును నిరాకరించలేదు. రాయబారిని నియమించిన, అంతర్జాతీయ తగవులన్ని ఆస్ట్రేలియాగూడ ఇందులో దిగవలసివచ్చును.

ఈటని 'ఇంస్టిట్యూట్' జనునకు ఇంకొక అంగముగ ఏర్పడును. బ్రూసుగారు అధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండి దీనికై ప్రయత్నించుచున్నారనిరి.

వాతావరణ సితి

1925 సం॥ జూలై నెల 2-వ తేదీ మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షపాతము	మునుమును 24 గంటలలో అత్యధికవర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సంవత్సరమునకు మొత్తము
గోపాలపురం	91.5	80.8	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	89.8	76.5	0.03	0.29	87.09
కాకినాడ	90.6	75.9	0.11	0.62	89.09
మచిలీపట్టణము	41.59
కర్నూలు	98.4	78.6	...	0	26.01
బళ్లారి	94.9	77.7	...	0	20.51
కడప	101.0	78.4	0.16	0.80	81.28
నెల్లూరు	100.0	82.8	...	0	87.98
మద్రాసు	101.0	81.6	...	0	50.74
కడపూరు	97.2	80.4	...	0	52.94
వేలము	92.1	74.6	...	0.02	89.80
కోయంబుత్తూరు	83.7	70.5	0.05	0.05	22.29
తిరుచనాపల్లి	86.6	79.0	...	0	88.18
నాగపట్టణము	98.1	80.2	...	0	54.98
మమర	97.0	79.7	...	0	88.58
పాంబుల్	92.4	80.6	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	0	28.84
తిరునెల్వేడము	79.7	74.6	0.48	0.56	64.51
కొచ్చిన్	81.8	78.9	1.20	3.12	114.51
కాలికట్టు	82.3	78.0	1.28	3.08	117.16
మంగళూరు	78.8	71.2	2.78	5.99	125.68
చెంగునూరు	81.6	65.9	0.19	0.19	85.87
మెర్కార	67.8	61.0	1.98	1.98	125.46
కొడైకనాల్	68.7	54.0	...	0.06	62.18

సర్కారులు:—కాకినాడ విశాఖపట్టణములందు చినుకులు పడినవి. ఇచట మేఘములు దట్టముగనున్నవి. గోపాలపురములో ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. కాకినాడలో అర్ధత్రయము. ఇచట పగటివేడిమి 7 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 7 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కడపలో 0.18 ఇంచు. మేఘములు ఒకమో సరుగనున్నవి. బళ్లారి కర్నూలులలో పగటివేడిమి 4, 5 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో 3 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు దట్టముగనున్నవి. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 3 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ.

24 గంటలలోను మార్పు గన్పించదు.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బెలుచ్చీలు పారసీక సంరక్షణ సేనను ముట్టడించుట సిద్ధ, జూన్ 1:—క్రొంతకాలమునుండి బెలుచ్చీల పార్లమెంటునుండి అకాంతి వ్యాపించుచుండెను. పారసీక ప్రాంతమునందు వసించుచున్న బెలుచ్చీలంతా క్యాబ్జాయం దుగల పారసీక సంరక్షణ సేనను యిటీవల ముట్టడించినట్లు తెలియుచున్నది. సంరక్షణ సేనయందు చాలమంది పైనికులు జచ్చి రనిచెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తూర్పు యిండియా టైల్స్ లో దొంగతనము కలకత్తా, జూన్ 1:—తూర్పు యిండియా టైల్స్ లో ప్రయాణముచేయుచున్న జర్నలు తయారుచేయు ప్రాంత ఒడ్డున అను నవని సొమ్ము రూ 6000 లు బుద్ధవాను వద్ద దొంగలు ఆపహరించిరి. అతను పోలీసువారికి కంప్లైంట్ చేసెను. పోలీసువారు విచారణచేయుచున్నాడు.

మహాత్ముని వంగరాష్ట్ర పర్యటనము

(మహాదేవు దేశాయిగారు)

కడచిన వారపు వర్యటనము గురించి వ్రాయ దలచుకొనినపుడు ఎన్నియో విషయములు స్మరణకు వచ్చుచున్నవి. ఈ వారము గ్రామములందు పర్యటన మొనర్పలేదు. జిల్లా ముఖ్య గృహములను పందర్శించితిమి. ఛాందూపూరు చిట గాంగు నాకాలి కొమ్మిల్లా. డక్కా విమోచనము మున్నగు నగరములను చూచితిమి. సాధారణముగ దినమునకు నాలుగు సభలు జరుపబడెను. స్వాగత ప్రశ్రములకు అంతులేదు. కాని ఏర్పాటులన్నియు చక్కగ చేయబడుటచే మహాత్మునకు గాని ఇతరులకుగాని ఇబ్బందిగతోచలేదు. స్వాగతప్రశ్రముల నివ్వవచ్చినవాడుకూడ మహాత్ముని ఇబ్బందిపెట్టలేదు. సతీతబాబుగారి చక్కని యేర్పాటుల ఫలితమున ఎట్టి అల్లరి గంవరగోళము దౌర్జన్యములేక సభలు జరిగినవి. కాలచారమునకు అవకాశమివ్వక జైచిత్త్యముతో అన్నివ్యవహారములు జరుపబడెను. నాకాలిలో 7 స్వాగత ప్రశ్రములు ఇవ్వబడెను. కాని వాటి నన్నిటిని చదువవలయునని ఎవ్వరు పట్టుపట్టలేదు. డక్కాలో వ్యవహారమింకను సరసముగ నుండెను. జరుగవలసినవిని అధికముగ నున్నందున వ్యవధిమయములకు కాలపారణమొనర్చుట ఉచితముకాదని అవి వదలి జేయబడెను. స్వాగతప్రశ్రములన్ని కాన్పెంటుల విషయమై కూడ మహాత్ముని కోరికలు గౌరవింపబడి నందులకు కృతజ్ఞత తెలుపవలసియున్నది. స్వాగతప్రశ్రముల నిచ్చినవారు కాన్పెంటులకు ఎక్కువమొత్తమును వ్యయపరచలేదు. దేశీయుల చిత్రకళానైపుణ్యము మాత్రము వాటియందు ప్రకటింపబడుచుండెను. స్వాగతప్రశ్రములకూడ కేవలము స్తోత్రపాఠములుగ నుండక స్థానికపరిస్థితులను వివరించుచుండెను. స్వాగతప్రశ్రములలో నాచుగు సంస్కృతభాషయందు మాడు హిందీయందు మిగిలినవన్నియు తెలంగాణియందు వ్రాయబడెను. వయసు చెల్లినను యువకు డవడగు బాబు హరిదయాలు నాగుగారియొడల పక్షపాతముండుటచే ఛాందూపూరుపూర్ణ భాషన స్వాగతప్రశ్రము మహాత్ముడు ప్రత్యేకముగ ప్రశంసించినను కోట్లల్లా పారుల సన్మాన ప్రశ్రమే సంతృప్తి మగు వివరముతో కూడి యున్నదని నా అభిప్రాయము. కోట్లల్లా విద్యార్థుల స్వాగతప్రశ్రమున తెలుపబడిన వివరములు మరల ఆశ్చర్యమునకు కలుగజేసినవి. ఇతరవిద్యార్థులు దీనిని ఆదర్శప్రాయముగ నుంచుకొనగలందులకై ఆస్వాగతప్రశ్రమునందు తెలుపబడిన అంశములను వ్రాసెదను. “విద్యార్థులలో నూటిలో ఇరువురు శుద్ధుడు ఖాదివస్త్రములను ధరించుచున్నాడు. నూటిలో ఆరుగురు కత్తిఖాదివస్త్రములను ధరించుచున్నాడు. నూటిలో 20 మంది సగముఖాది, సగమువిల్లుబట్టలు ధరించుచున్నాడు. నూటికి ఇరువురు క్రమముగ రాటుమపై నూలుపడుకు చున్నాడు. నూటిలో 20 మందికి నూలుపడుకుట తెలియదు. పదిమొదలు 12 నెంబరు నూలు పడుకుచున్నాడు. ఒకవిద్యార్థికి నేయుట తెలియదు. ఒకవర్గము అతనివద్ద నున్నది.”

“ఈవివరములన్నియు మీరెట్లు తెలిసికొనగలిగిరి. వీరి ఊహించివ్రాసివారా లేక అనివరములు సత్యమేనా? అని నేను విద్యార్థులను ప్రశ్నించితిని. విద్యార్థుల నందరిని ప్రశ్నించి మీ మీరే కలలను తయారు చేసితిమి. ఈవివరములు తృప్తికరముగలేకున్నను మహాత్మునకు నిజము తెలుపగలిగినందులకు సంతోషించుచున్నాము. అని విద్యార్థులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. మహాత్మునకు నిజపరిస్థితులను తెలుపవలయునను ఉత్సాహము అందరు ప్రకటించుచుండిరి.

స్త్రీలసభ జరిగెను. మీలో ఆశ్చర్యము ఉద్భవించినవచ్చి వారు. కాని మీరు ఉద్భవకట్టుటకిదియే మొదటిపర్యాయము కదా అని మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. స్త్రీలు నిజముచెప్పిరి. ఒక బాలికాపాఠశాలయందలి బాలికలను చూచి “వీరు ధరించినఖద్దరు ఎటువంటిదని మహాత్ముడు ఉపాధ్యాయుని ప్రశ్నించెను. ఇదికత్తిఖద్దరు అని అతడు చింతితో ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. పడుకుట కాలియవిద్యావిధానమునందు ముఖ్యమైనదని మీలో ఎంతమంది నమ్ముచున్నారు. అని మహాత్ముడు విద్యార్థులకు ఉపన్యాస మిచ్చినప్పుడు ప్రశ్నించెను. కొందరు చేతులెత్తిరి. పడుకుట అనివరమని మీలో ఎందరు నమ్ముచున్నారు? అని మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. ఇరువురు తిప్ప మిగిలిన వారందరు చేతులెత్తిరి. “మీలో ఎంతమంది పడుకుచున్నారు? అని మహాత్ముడు మరల ప్రశ్నింపగ పదిమంది

గాను పాళీలు

అగేట్ కలములు

2957

మే నెలా ఖరువరకు

గ్రామ రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.

విప్లవ యోధులు,

మలాపూరు

మద్రాసు

జి. చెరుకొత్తెరి. క్రమముగ దినమునకు ఆరగంట ఎండవడుగు చున్నాను అని క్రమముగ ఒక్కడే చేయి యెత్తెను. మహా కృపనకు నిజమునే తెలుపవలయునను ఉద్దేశము అంతటను స్పష్టముగ కనబడుచుండెను.

స్త్రీలసభ

స్త్రీలసభలు మిగుల ముఖ్యమైనవి. ప్రతివర్గమునందును మహాత్ముని పంపిణీపవచ్చిన స్త్రీలు వారికి ఖద్దరుబట్టలను సమర్పించిరి. కొన్నిగుడ్డలను స్వయముగ స్త్రీలే నేసిరి. నూలంపయు స్త్రీలు వడికినది. చిటగాంసులో ఒక బాలిక తానే స్వయముగ నూలువడికి ఒక కుండుగుడ్డను నేసి మహాత్మునకు సమర్పించెను. ఒక దినమునందు 60 మంది స్త్రీలు నాకాలిలో ఉపవాసముండి నూలువడికి ఒక బల్ల దోవకులను మహాత్మునకు సమర్పించిరి. ఛాంద్ పూరులో స్త్రీలు తాము వడికిననూలును తెచ్చి మహాత్ముని కొనిగిరి. అధికముగ వస్త్రము కురియుచున్నను వందలకొలది స్త్రీలు మిమెకోసింగు నగరమున జరిగినసభకు వచ్చిరి. తెచ్చిన నూలు కూడ ఆధరణములతో నొసగిరి. ఇతర ప్రదేశములందు వలె స్త్రీలసభలు గంధర్వగోమయగ నుండక కాంతముగను లాభకరముగను యుండెను. ప్రతిపథ్యముందును మహాత్ముడు వడుకుటకు ప్రసంగించుచుండెను. వంగరాష్ట్రమునందలి రాజములు అంతశ్రేణుమైనవి కావు. ఇట్టి వివరీకరకరములన్నను ఓషికతో స్త్రీలు వాటి నుపయోగించుటను చూచి మహాత్ముడు మిగుల సంతసించెను. రాజములు చెడ్డవైనను నూలు సన్నగనుడుట వంగరాష్ట్రపుస్త్రీలవైఖ్యమును ప్రకటించుచుండెను. వంగీయులు నుంచిరాజములను తయారుచేసి కొనక మిగుల కులభముగ ఖద్దరు ఉత్పత్తిని పుట్టిచేసికొనగలరు. ఆంధ్రదేశము కప్ప ఇతరదేశములందు ఉత్పత్తియగు ఖాది కన్న శ్రేష్ఠముగు ఖద్దరును తయారుచేయగలరు. అనగా, సతీమతాబు గారు వంగరాష్ట్రమున వందలి ఇతర ఖాదీ ప్రచారకులు రాత్రింబగళ్లు కష్టపడవలసి యున్నది. కల్లీభానిని బహిష్కరించి నుంచిరాజములను తయారుచేయుట అవసరము.

విద్యార్థుల సభలు

ప్రతివర్గమునందును విద్యార్థులు మహాత్మునితో దీర్ఘ సంభాషణల జరిపు అవ్యవ్యయగలవారైరి. ప్రతి ఆంగ్ల బాలుకును నావికవిజయముల పరిచయ మెంత అవసరమో ప్రతిభారత బాలుకును రాజపురిచయమంత అవసరమని చిటగాంసు విద్యార్థులకు మహాత్ముడు బోధించెను. కొమిలాయందలి విద్యార్థులకు మహాత్ముడు జాతీయవిద్యయన్న నేపా వివరించిరి. దేశముల ఎడల సోదరభావమును వృద్ధిచేయువిద్య జాతీయవిద్య, దేశీయుల దుఃఖములను చూచిన మనస్సును కరుగజేయు విద్య జాతీయవిద్య. జాతీయే ప్రధాన మనుభావమును కలుగజేయువిద్య జాతీయవిద్య. వ్యక్తిభావము లేక జాతీయభావమును వృద్ధియందుచుకొనునట్లు చేయువిద్య జాతీయవిద్య. రాజముకన్న జాతీయతయు ఉపయోగకరముగ నేమి వస్తువులేదు. డక్కాలో విద్యార్థులసభ జరుపుటకు అవకాశము లేకపోయెను. కాని విద్యార్థులకు ఆకాభంగము కలుగజేయుటకు మహాత్ముడిచ్చయింపక వారితో కలసి ప్రత్యేకముగ సంభాషణజరుపుటకు సమ్యుతించిరి. విద్యార్థులు మిగుల సంతోషించిరి. వడకుట, కాలమును ఉత్సాహమును దుర్వినియోగమునకుపయోగించుచు, ప్రజలందరు వడకలయునని కోరుట భాగ్యతలను పంపికోనవలయునను నూత్రమును గుర్రుగక పోవుట యనియు ఒకరు ఆశ్చర్యపించిరి. అందుచే మహాత్ముడు ఉద్దేశముతో ఈక్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— “దినమంతయు మీరు వడకలయునని నేను కోరుటలేదు. వడకుటయే ప్రధాన వృత్తిగ గ్రహింపవలయునని బోధించుటలేదు. భాగ్యతలను పంపికోనవలయునను నూత్రము మంచిదే. కాని తినుటయందు త్రాగుటయందును ఈనూత్రము అనుభవించు మన్నదా? ప్రతివానికీ ఎట్లుతీసుట త్రాగుట, వ్రచ్చుములను ధరించుట తప్పని సరియగుచున్నదో అట్లే నూలువడకుటకూడ ప్రధమధర్మముగ భావింపవలెను. వడకుట కాల శారణముని మీరు తెప్పయిస్తారు. తోడి భారతీయులపట్ల సోదర భావమున్నట్లు మీరు ప్రకటించుకొనుచున్నారు. ఆవుమాడను చూచినప్పుడు రెల్లి కోపును చూచినప్పుడును ప్రకటించుకొనుచు మీరు తోడి భారతీయుల పట్ల ప్రకటించుచున్నారా యని ప్రశ్నించుచున్నాను. తన సంతాపమును చూచిన తల్లి పాలుచేపును. ఆహారము లేక బరితీసించుచున్న భారతీయ సోదరులను చూచిన మీ హృదయములందు నిజముగ ప్రేమ వ్యాపించుచున్నదా? వడకుట వల్ల మీరు మిక్కిలిమను నిద్రబొంది చూపినవారయ్యెదరు. మీరు వడకిన తోడి భారతీయుల సోమరితనమును పారదోలిన వారయ్యెదరు. జనసమూహము ఎదుట ఒక సంగీతపాటకును జక్కగ పాటలుపాడి ప్రేక్షకుల మనుస్సులను కరిగించి అదికాల హరణమును ఉత్సాహ దుర్వినియోగము అగునా. ఊరిక వంద మాత్రం అని గొంతు బిందుకొని ఆరమట ఉత్సాహమును దుర్వినియోగమునకుపయోగించుట అగును. వడకుట కొక ప్రత్యేకోద్దేశమున్నది. నూలు ఉత్పత్తి అధికముగను, ప్రభావముపాటునకును నా

యకులకును సమన్వయ మేర్పడును. మనలో ఉత్పత్తిప్రభు అధములు కలసి పనిచేయవచ్చును. అందు ముఖ్యముగ విద్యార్థులు ఈ పనిని చేయవలెను. వారే భారతదేశపు సారము. వారింకను జీవితమును ప్రారంభింపవలసియున్నది. నూతన భావములను ప్రారంభింపవలసియున్నది. నూతన భావములను కులభముగ గ్రహింపగలరు. క్రొత్త సారాయని క్రొత్త బుడ్డలో పోయటములభవే. ప్రాతబుడ్డలో పోయట నివృత్తయోజనము ఉత్సాహము కార్య దీక్ష తెలివి తెలుసు గల విద్యార్థులెంత పనిచేయగలరో ఈహింపుడు. డక్కాలోనున్న 11 వేల మంది విద్యార్థులు దినమునకొక ఆరగంటకాలము వడకిన ఎంత గొప్ప ఫలితము కలుగునే కొంచెము ఆలోచించుడు. మీరందరు ఖాదీవస్త్రములే ధరించిన మీరు వ్యయమొనర్చు మొత్తములో అధిక భాగము వడకుటాకే చేరును. గొప్ప యంత్ర సామగ్రి బలము గల ఇంగ్లాండుతో పోటీచేయగలమా యని మీరు సందేహింపవచ్చును. ఇతరదేశములపై ఇంగ్లాండు ఆధారపడియున్నదను విషయమును మీరు గుర్తెగవలెను. మన కార్మికులు వారి పలలో చిక్కుకొనియున్నారు. దాదా భాయి నాకోజి గారు మా చించిన దుర్వ్యయములకన్న మనకార్మికుల ఆపక ఆధికముగ మిగుల నష్టపరచుచున్నది. దాదా భాయి నాకోజి గారి శిష్యుడను గమక నేనీనష్టమును గుర్తెగగలిగితిని. బాలియందు సోమరితనము ప్రబలుటచేతనే మన మిట్టి స్థితియందున్నాము. దేశమునందు దినమునకు ఒక అజా దోరకనపంతోపపడు వారెందరో యున్నారు. దేశపు దరిద్రస్థితి యిట్లున్నది.

మహాత్ముని ఇంగ్లీషు ఉపన్యాసములు

ఈవిధమున మహాత్ముడు ఉద్దేశముతో ఉపన్యాసించెను. ఇట్టిఉపన్యాసమును నేను ఇంతకుమున్నెన్నడును వినియుండలేదు. పీరుఇంగ్లీషునందోషగన ఉపన్యాసములుకూడమిగులగంభీరముగను ఉద్దేశపూరితముగను యుండెను. మహాత్ముడివిధమున ఉత్పత్తిప్రభును అంగ్లాంపన్యాసములెప్పుడుచేసిందీ ప్రచారమునకు ధంగము కలుగనేమో యని భయపడితిని. వారిచ్చిన ఉపన్యాసములందలి భావ పూరితములగు కొన్ని వాక్యము లింకను నా చెవులకు వినిబడుచునేయున్నవి. భారతదేశపు బానికత్వము ముతక ఖాదీ గుడ్డకన్న ముతక యైరిది. “భారతదేశపు దారిద్ర్యము ముతక ఖాదీగుడ్డకన్న కఠినమైనదని జ్ఞాపకమునందుచుకొనుచు అనిచిటగాంసులో మహాత్ముడుచెప్పెను డక్కాజిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షుడు స్వాగతవత్త్రమునంతయు కంకోపాతము గావించి బిప్ప చెప్పెను. మహాత్ముడు సంతసించి ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— “మీరు చెప్పిన మాటలను మరువ జాలను. మీ మనస్సునందు దాగి యున్న భావముల నుకూడ గుర్తెరిగియున్నాను. వాటినికూడ మరువజాలను. మీరుకూడ వాడందేశమును మరువక ఆదరింపవలయునని కోరుచున్నాను. డక్కా ప్రాచీన దౌస్త్వత్యమును ఇప్పటికిని పోల్చిచూచిన అందరకు దుఃఖము కలుగుచున్నది.

అలెసాందరులు

ఈవర్షటనమున అలెసాందరులలో నొక్కరైన నను తోడుగ లేరను విషయము రంగమునకు లేబడెను. ఇరువురిలో ఒక్కరైనను రాకుండుట విభేదమును తెలుపుచున్నదని కొందరు నూచించిరి. మిమెకోసింగునందు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడుగు మహాత్ముడియు దోడు స్వాగతవత్త్రమును చదివెను. మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు “అలెసాందరులు నాతోకూడ తమండుటచే నిస్సహాయుడుగ నున్నారు. పీరు నాతోనుండి న సులభముగ మహాత్ముడియుల విశ్వాసమును చొరగొని యుండెడివాడ నని చెప్పెను. ఆఉపన్యాసమునందే హింసాపాపము వృద్ధియులు తగవులాడుకొనుటకు వగచిరి. మాంసమునకు ఎములకుకూడ కాకికడుగును చెప్పబడు మక్కలవలె శేవలము నీటిలోని చాయకు తగవులాడుకొనుట భావ్యము కాదనిరి. భారతదేశమున 22 కోట్ల హిందువులు 7 కోట్ల మహాత్ముడియులతో కలసియుండునట్లుగ భగవంతుడు ఏర్పాటుచేసి యున్నాడు. మనము అవివేకులమైనను భగవంతుడు మనయెడల కనికరము పరిపాలనగలడని మహాత్ముడు చెప్పెను.

చిటగాంసులో బట్టలవర్తకులు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. వారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మహాత్ముడిట్లు చెప్పెను:— “వర్తకుల మూలముననే మనము భారతదేశమును కొలుపొలిమి. మరల వర్తకుల మూలముననే దేశమును మరల సంపాదించుకొనవలయును. విద్యాధికులెల్ల మనకు స్వరాజ్యమురాదు. ప్రపంచమునం దెచ్చటను శేవలము విద్యాధికుల ప్రయత్నములకట్ల స్వాతంత్ర్యము లభించలేదు. స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించువారు వర్తకులు లేక నైనికులు. మన వర్తకుల మూలము ననే స్వాతంత్ర్యమును కొలుపొలిమి. మరల వర్తకులమూలముననే స్వాతంత్ర్యమును పొందవలెను. వర్తకుల సహకారము

సంపూర్ణముగ ఏనాకులభించుకో. ఆనాడే స్వరాజ్యము సంపాదించగలము.”

జమిందారుల స్వాగతము

మహాజనహట్, మిమెకోసింగు నగరములందు జమిందారులు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. మహాజనహట్టు జమిందారులు అయినందు సోమములు. వారందరు ఖద్దరు ధరించుచుండిరి. స్త్రీలు క్రమముగ నూలువడుతుండుండిరి. మహాజనహట్టునందు ఈజమిందారు అతిథులుగ మేముంటిమి. మిమెకోసింగునందుకూడ మహారాజాగారి అతిథులుగ నుంటిమి. మహారాజాగారు సాధారణముగ ఖద్దరుధరించువారు కాకున్నను భారత సాంప్రదాయముల సనుసరించి అతిథిని సంపూర్ణముగ తృప్తి పరచుటకు ఖద్దరు ధరించెను. ఇంటనున్న పనివారందరు ఖద్దరు ధరించిరి. మహారాజా భవనమునందు ఖద్దరుమయమై పోయెను. అప్పటకు మహాత్ముని చూడవచ్చిన జమిందారు లందరు కూడ ఖద్దరుధరించుకొనివచ్చిరి. మరెయొక విశేషము: వారందరు ఖద్దరుకు సంబంధించిన విషయములను గురించియు మాట్లాడిరి. “మీరు ప్రత్యేకముగ ఒక చాకలవాని నుంచుకొనుచున్నాను. ఆదేవిధమున మీరు ప్రత్యేకముగ బట్టలను నేయుటకు శేతగాడి నొకనిని ఏలయుమని నరారు. చక్కగ వడుకువారివద్దనుండి పన్నుటినూలును తెప్పించుకొని ప్రత్యేకముగ నేయించుకొనవచ్చునుగదా” అని మహాత్ముడు చెప్పెను. “నాయకులు విద్యావంతులు ఎందులకు రాజులుపట్ల శ్రద్ధవహించుటలేదు” అని జమిందారులు ప్రశ్నించిరి. మహాత్ముడిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— “ఎందుకనగా బీదలకష్టములకు వారు చింతించుటలేదు. బీదలు అనుభవించు కష్టము లేవో వారికి తెలియదు కనుక వారు చింతించుటలేదు. బీదలు సోమరులని చెప్పగూడదు. వారు సోమరులుగ నుండుటకు మనమే కారణము.” వారియందు ఉత్సాహము పురి కొల్పటం ఎట్లు అని ప్రశ్నింపబడెను. “మీరు నేను ఓషికతో రాత్రింబగళ్లు పాటువడవలసి యున్నది. మామిడిమట్టెనాటి ఆరు మాసములై నను లేచుకొనక మామిడిపండ్లను ఆరించిన విద్యార్థి వలె గాక ఓషికతో కాంతముగ పనిచేయవలయును. అని మహాత్ముడు చెప్పెను. (యంగు ఇండియా)

వర్ష పాతము

సిద్ధా, జూను 1:— వడమటితీరముందు వర్షము బాగుగ కురియుచున్నది. వాయవ్య భాగమునందు వర్షము తొలగుచున్నది. బంగాళా ఘాతమునందు ప్రవాహపు యిరవు మాంద్యముగ నున్నది.

దక్షిణపుటర్నా, కొంకణము, మరయోళము, ఉత్తర హైదరాబాదులందు వర్షము సామాన్యముగ గలదు. ఉత్తరము సింధు, రాజపుత్రిస్థానము, మధ్యయిండియా, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రము, హర్ష, మదరాసుదక్షిణము, మదరాసు ఉత్తరతీరము లందఱులచ్చట వర్షము గురినెను.

ఉత్తరపు వంగదేశము, బీహారు, తూర్పుసంయుక్తరాష్ట్రము, తూర్పుబంగాలు, తెలుచిస్థానమునం దాగ్నేయమున, బొంబాయి దక్కను, దక్షిణపు హైదరాబాదులందు వర్షముగురినెను.

తావాని 8, బెస్సీను 1, మోర్రేను, అడగల్ 1½, బెస్సీచ్చి 8, హార్నే 1, బిక్సీ 1½, అజాఖిఖము 1, కొటా, అకోలా, సియోనీ ½, జగదల్ పురం 2, బొంబాయి 1, కేకర్వరము 5, రత్నగిరి, రామగోవా, బెంగళూరు 8, కల్లికోట, కొచ్చి 2, హనుముకొండలం 1 అంగుళములవర్షము గురినెను.

మాచన:— రాజపుత్రిస్థానముందు దేశమందలి మధ్యభాగమునందు వర్షముగురియుట అరుదును. ఘూర్జరదేశమందు హెచ్చుగ వాన గురియును. (ఆ. ప్రె.)

చేతిమగములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగములకు కావలసిన వార్నిసువడి (Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె (Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండ గాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు (Bobbins) వడిలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు (Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకు గను. విక్రీల్లి సరసముగుధరకు మావద్ద దొరకును. వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును,

The Indo-British Trading Bureau, 15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేజురీ)

బాక్స్ హైస్కూలు ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల

27.5.25 తారీఖు సాయంత్రం 7 గంటలకు హైస్కూలులో క్రీడానుభవ శాఖకు అధ్యక్షత వహించి జరిగిన ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల పరీక్షల ఫలితం ప్రకటించబడినది:-

1. ప్రాథమికోన్నత పరీక్షల జూన్ 28న తారీఖున జరుగుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించడమైనది.

2. ఆసమావేశ సమావేశమున కన్యకాశ్రమములకు కృతిపాటి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, వారికి ఏకాగ్రతగా విలుకాయెడల యన్. రంగనాథారావులు గారు, వారును లభించియెడల టి. కంకరకాశ్రమం. యన్. గారును ఎన్నుకొనబడిరి.

3. ఈ క్రింద కేటగిరీలవలెనవారిలో నొక ఉపసభ్యుడు నేర్పరచబడినది:-

ఆర్. యల్. సోమయాజిగారు, పాతూరి లింగయ్యగారు, వి. వి. పున్నయ్యగారు, యన్. వి. కృష్ణయ్యగారు, రామరాజు పుండరీకాచార్యులు కె. తిరుగులరావుగారు

4. కొంతటి రామనాథముగారు ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగానున్నారు. ఇదివరకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నున్నవారిని తదితరులకు ప్రత్యేకముగ శాస్త్రములు బంపబడును. ప్రాథమికోన్నత లెచ్చి బెచ్చుటలను తమతమ విలాసములను కార్యదర్శికి వంపుటకును, సమావేశమునకు తీసుకొచ్చుటకును ఆహ్వానింపబడుచున్నారు.

వరసారా ప్రవేశ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే క్రిమినలు కేసులు

వరసారా ప్రవేశ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే అందుగు వెంకట్రాయుడుగారి మీద

రాజకీయ క్రైమిలపై నాట్యము

రాజకీయ క్రైమిలపై నాట్యము మేరీతిగనున్న చోట బంపబడునని సర్ ఆల్ జైండ్లరు ముద్ది ముగారు కాసనపట్లో దెలిపియుండినట్లు ప్రతికలలో ప్రకటించబడినది. తనకానాట్యములగుర్చి ఏమియు ఎన్నడు తెలుపలేదని నాసోదరునివలన తెలిసినది. అందుచే ఈమాట కేవల ముసత్వమగుచున్నది. ఈ సందర్భమును బట్టి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనను ఎట్టిపరతులైనా ఉపసంహరింపకొనరాదా? తమ పై నాకోపించిన నేరములనైన బయటి రాజకీయ క్రైమిలపై వారి పై వచ్చు నాట్యము లన్నింటి నెరుకపరచెదనట అసంవర్ధముగనున్నది నాకు తీవ్రముగ మనసునొచ్చియుండుటచే నిట్లు తీవ్రముగ వ్రాయుచున్నాను. నాసోదరుని యభిప్రాయమును వెల్లడిచేయు నాకు సర్వాధికారమిచ్చియున్నాడు. అయినను యే నేరములపై కైవడితో ఆ నేరములు దుజువనట్లుగా నామాన్య న్యాయస్థానమునందు విచారణజేయవలసినదని ఆయన కోరుచున్నాడు. ఆతని నేరములను సి. వి. డి. ఉద్యోగులద్యారాచదివి వినిపించిరేగాని- లిఖితరూపము నందజేయుటకు వెరచుచున్నాడు.

ఆ నేరముల బయలుపు నకలు యిమ్ముని కేసోసారి కోరుచున్నాను. నేను సోదరుడను. అతని తరపున న్యాయవాదిగను కోరుచున్నాను.

నాసోదరునకు, ప్రభుత్వమువారి సామ్య ఖర్చుపెట్టి యెట్టి పుస్తకములనిచ్చుటలేదని ఆయన చెలిపెను. పుస్తకము లీయవచ్చునా లేదాయను విషయము పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వమువారికి 7 నెలలు చాలకపోయేనా?

లాలుబజారునందు జెయిలులో శిక్షావిధానము. సవ్యముగ నున్నదని ప్రభుత్వమువారు దలంచెదరా లేనిచో యేమిచర్య దీసికొనెదరు?

లేఖలు

రాజకీయ క్రైమిల వారమునకు రెండులేఖలును మించకుండ వ్రాయవచ్చునని నిబంధనగలదు. ఈ నిర్బంధముగాగ వేరేమిగలదా? ఉన్నచో నదియేమియో తెలిసికొన గోరెదను. కలకత్తాలోనున్న తన కుటుంబమున కొకటియు కలకత్తాలో నో లేక వూరిలోనోయున్న తన తల్లిదండ్రులకొకటియు వారమునకు వ్రాసినచో నాసోదరుడు వేరేవ్యరికిని లేఖలు వ్రాయననకాములేకుండును.

రాజకీయ క్రైమిలపై క్రియత బాబు లేక మిష్టరు అను గౌరవపదములతో పోలీసు అధికారులు సంబోధించ నవసరములేనట్లు ఎచ్చుపై న నిబంధనగలదా? మామూలు మర్యాదలను పోలీసువారు అనుసరింప నవసరములేదన్నచో విన గోరెదను.

బెంగాలుకు మార్పులు

ఆంగ్లము కొరకై తన్ను బెంగాలునకు మార్చవలెనని నాతమ్ముడు దరఖాస్తు పెట్టినట్లు జెప్పెను. అది మాకు చేరినదా?

నాసోదరుని ఇంటద్దె ఆతెనెన్నలగుర్చి ముందొక ఉత్తరము వ్రాసెదను.

వెంటనే జబాబు వ్రాయించగోరెదను.

ఇట్లు విశ్వాసపూర్వకముగా,

(సం) ఎస్. సి. బోసు.

డిప్టీ కార్యదర్శి జబాబు

బెంగాలు ప్రభుత్వాలయము

కలకత్తా, 18.5.1925

బోసుగారికి

మిత్రుల యీ మధ్యనే చేరినది.

తేఖల నిషేధించుటకుగుర్చి ప్రభుత్వమువారాయా ఉద్యోగులకు కొన్ని సూచనలజేయుదురు. వాటిప్రకారము ఆలోచించి నిషేధించవారికి సర్వాధికారము గలదు. వారికి సంబంధమువచ్చినచోట్ల ప్రభుత్వమువారి పరిష్కారమునకు విధవిపెట్టెదరు. ఇష్టమువచ్చినట్లు నిషేధింతురను మీవాదమును ప్రభుత్వమువారికిగరింపదు. క్రైమిల యేవేని కష్టములన్నచో జెయిలు విజిటరులకు చెప్పవచ్చును. అంతేగాని పత్రికలలో ప్రకటించుటకు అవకాశ మియ్యదు.

ఆరెట్టు (డిటేను) చేయబడిన వారిపై ఆరోపించబడిన నేరముల కాగితమును, వారు జడ్జిలముందర బయలుపెను నుదేశముతో నున్నపుడు, వారికిగాని యితరులకుగాని యిచ్చుటకు విలులేదని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

మిత్రముడు రాజకీయ క్రైమిలపై గా నున్నపుడు ఆతనిపైగల నేరములను చదివి వినిపించిరి. దానిబట్టి వాటి గుణ మాతనికి బోధపడియుండును. సర్ ఆల్ జైండ్లరు ముద్ది ముగారువయోగించిన పదములు సరిగా నాకు తెలియవుగాని నేరముల రూపముదెలుపు ఒక ప్రకటనయందు నాట్యమును గుర్చి గూడగలదు. మీసోదరుని యితరులను యెందుకు విచారించలేదో యిదివరకే ప్రకటించబడినది. కావున తిరిగి నే జెప్పనవసరములేదు.

మిత్ర మాండలే బోనకముందు నేను మిమ్ములకినప్పడు ప్రభుత్వస్థలములతో పుస్తకముల సరఫరాచేయుట గుర్చియు మాండలేలో నున్న అడ్డినాన్న క్రైమిల పుస్తకములని మిత్రము బర్మాప్రభుత్వమువారికి ధన మిచ్చినట్లు తంజినార్ నంపుటయు మాకు దెలిపియుంటిని. క్రైమిల యిచ్చుపుస్తకముల నెంచికొనుటకు కొంతకాల విశ్రాంతిగనుని నేను ఆనుభవము బట్టి చెప్పగలను.

లాలుబజారులో మీ సోదరునకు ఉచితముగ ఒక వసతి యేర్పాటుజేయబడినది. అచ్చట రాత్రి పండుకొనవలసినప్పుడు క్రైమిల కొసంగుప్రక్కనే అమర్చిరి. ఆరాత్రి, అచ్చటి ఉద్యోగుల జేతనిండ పనికిలిగెను. ఆయన కారాత్రి కష్టముగ నుండెనని వినుటకు ప్రభుత్వమువారు చింతిల్లుచున్నారు. కాని దాని విషయమై యేమి చర్య దీసికొనరు.

జెయిల్లోనుంచబడిన డెటెన్యూనుకు వారమునకు రిలేఖలవ్రాయు అవకాశము తాత్కాలికముగ నొసంగుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. నిషేధించు ఉద్యోగులు తమవద్ద నున్న తేఖలతో పనిముగింపుకొనలేకుండినచో యీ ఉత్తరపు మార్చబడును.

రాజకీయ క్రైమిల సంబోధించుటకుగుర్చి ఉద్యోగులకు ప్రత్యేక నియములు లేమియులేవు.

బెంగాలునకు మార్పును మీ సోదరునివద్దనుండి అర్జీ రాలేదు.

ఇట్లు మనఃపూర్వకముగ

(సం) డి. గ్లాడింగు,

18.5.25.

సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం

నాయుడుగారిని

కాకినాడపౌరు లభినందించుట

కాకినాడ, మే 31:—సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారికి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు డైరెక్టర్ సెలవు పదవి లభించినందులకు, ఆంధ్రుడు ప్రథమముగ నెన్నుకొనబడిన డైరెక్టర్ సెలవు అని సంతోషమును ప్రకటింపబడుచుండెను. 29 వ లేదీని పిఠాపురములో దివాన్ గారును, కాకినాడలో డిల్ బిల్ కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారును టీపార్టీల నిచ్చిరి. తర్వాత నిన్న సాయంత్రము ప్రత్యేకముగ నొక పెద్దపౌర సభ టౌన్ హాలునందు గావించబడినది. డిల్ బిల్ కొ. సూ. మూర్తి నాయుడుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. కాకినాడ పౌరుల తరపున వెంకటరత్నమునాయుడుగారిని అభినందించుచు నొక తీర్మానమును దామోదర కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు ఉపపాదించిరి. చావలి రామసోమయాజులుగారు ఆ మో దించిరి. తీర్మాన మేక గ్రీవముగా కరతాశ్చర్యములతో నామోదించబడినది. సర్ వెంకటరత్నంగారు తనతీరిని ప్రత్యుత్తరము నొసంగిరి. విశేష ప్రశంసకు లగనునిరి. తమ శ్రేయస్సుకోరదు తోడ్పాటు నివ్వవలెననిరి. సాక్ష్యమైనంతవరకు విధిని నెరవేర్చుదుననిరి. వందనము లర్పించిరి.

సభ 7 గంటలలో ముగిసెను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆ సభయే పిదప యితరవిషయములగుర్చి తీర్మానించుటకు గూర్చుండెను. సుమారు 400 మంది గలరు. ఈమధ్య బహిరంగసభలలో నిది పెద్దది. పౌరమహాశయులు, చాలమంది సభలోనుండిరి. సర్ వెంకటరత్నము, డిల్ బిల్ దు. శేషగిరిరావు రివరెండు డెన్స్, రివరెండు స్మిత్, ఎ. టి. పామర్ మొదలగువారుండిరి. డిల్ బిల్ కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి గారగ్రాసనాధిపతిగ నుండిరి.

ఈ క్రింది ఇంగ్లీషు తీర్మానమును శ్రీ చావలి రామసోమయాజులుగారు ఉపపాదించిరి.

“బహిరంగసభలో సమావేశమైన కాకినాడ పౌరుల అభిప్రాయములలో, గోదావరిజిల్లా ఆంధ్రదేశములో యితర ప్రదేశములకున్న మిక్కిలి మధ్యస్థముగను, ప్రాతినిధ్యము గలదిగను, జనబాహుళ్యము గలదిగను, అభివృద్ధిచొందిన బాగుగను కను, పూర్తిగా తెలుగుజనమే ఉండుటచేతను, పాశ్చాలకు బోవు యువకులు చాలమంది యుండుటచేతను, కిలోవెస్టెలియందును, పారిసర్వమునందును, నీటి నవతీయందును, దీపముల వసతియందును, వ్యవసాయ వ్యాపారములయందును, చాకయైన విశాలముగ సమస్తప్రాంతస్థలములు విద్యాలయము నందుండియే విద్యాశ్రీవియు నంతకు గడుపుటకు తన సామర్థములు యీ గోదావరి జిల్లాకు ప్రధాన పట్టణమైన కాకినాడలో నున్నది గనుక కాకినాడలోనే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపవలసినదనియు, అట్లు జరుగకపోయినయెడల, చరిత్రాత్మిక సాంప్రదాయములు కలిగి ఆర్ట్స్ కాలేజీ టీచింగ్ కాలేజి పూర్తిగా కలిగియున్న రాజమహేంద్రవరములోనే యావిశ్వవిద్యాలయ స్థాన మేర్పరచవలసినదనియు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మరియు, వైద్యపరిషత్ యేర్పాటునకు యూనివర్సిటీ సెంటరుగా పరిగణించి అప్లయడ్ డైస్కలైజ్డ్ టెక్నలాజికల్ ఇంజనీరింగ్ ట్యూటును ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

క్రిలక్తరాజు సుబ్బారావుగారు, స్వరాజ్యప్రార్థి కార్యదర్శి బలపరచెను. క్రీపమలూరి కొండరామయ్యగారు బాతీయాభిప్రాయములను యూనిభాసమునందు తీసికొని రావలసినదని కోరుచు వ్యతిరేకించిరి.

ఈ పాశ్చాత్య విద్యవలన యిదివరకే మనమందరమును పాడైపోయి యింకను బాలర కట్టి విద్యనిచ్చి బానిసలుగ జేయుట బాగులేదనియు, దీదరయతుల యొక్కసామ్య వృద్ధి చేయవలసియు, ఇన్నిలక్షలసామ్య నిరర్థకముగ నిట్లుపోవుటకు బదులు అందరకును ప్రాథమిక విద్యయైన నిచ్చి బాగుచేసిన బాగుండుననియు, దేశమునభోగితితెచ్చిన యావిశ్వవిద్యాలయములను శ్రేష్ఠోదేశాలింప సిద్ధపడవలెనని హెచ్చరింపుచు

అంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శియగు మండపాక రంగయ్య వాయదగుడు ప్రతిపక్షముగా మాట్లాడిరి.

శ్రీ శ్రీకృష్ణ శోనీబ్రాహ్మణుడు తీర్మానమును బలపరచిరి.

తీర్మానము సభిరసంభావనలచే నంగీకృత మయ్యెను. వలన గైదుగురు సోదేంద్రులు స్వతీరకముగా చేరులనైతిరి.

కాకినాడలోనున్న పి. ఆర్. కాశీబ నుమారు 75 సం వత్సరములనుండి విద్యగర్భులు ఎన్ని గాంచి ప్రత్యేక పదవీయం దుటచేత ప్రస్తుతము కాశీబగా చేయుట యిప్పటికే చాలకాల ము మించినది. కనుక అట్లుచేయుటకు పితాపురం మహారాజా వారికి యీ సంబంధముకై యావత్తు అధికారమును ఆర్థిక బాధ్యత యును ఆయనకు మాన్యుటకు కాశీబగారిని కోరుచున్న తీర్మానము రెవరెండు దెన్నెగాదు ఉపపాదించిరి. స్వరాజ్యపార్టీ అధ్యక్షుడు యల్లాబోస్టుల కామేశ్వరరావుగారు ఆమోదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

మాడవతీర్మానము కాకినాడలో బాలికల ప్రామాణ్యము పెట్టవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరు ఆర్థిక సహాయం రిందెంబు పి. పి. రాజుగారు ఉపపాదించిరి. ప్రత్యేక పాఠశాలలు ప్రోత్సహించక తప్పదు. లేనియెడల ఆశక్త అనర్థములు నచ్చునట్లు వ్యక్తపరచిరి. ప్రోవిద్య యివ్వనియెడల రాజకీయ వ్యవహారములం దెట్లు ప్రోత్సహ పాల్గొనగలుగుదురని యుపస్యం చుచు శ్రీయత కోకా కృష్ణవేణమ్మగారు బలపరచిరి. దుగ్గిరాల మూర్త్యప్రకాశరావుగారు యిదివరలో చేసిన ప్రయత్నములను తెలియజేయుచు తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

రబ్బాప్రగడ శుబ్బారావుగారు (రాజమహేంద్రవరము) యీసభాతీర్మానముల ననుబట్టి పెట్టుటకు ఒక ఉపసంఘ ముండవలెనని ఉపపాదించుచు కాకినాడ పౌరుల కట్టడి యేకాభిప్రాయమునకును మెచ్చుకొని కాకినాడయును రాజమహేంద్రవరమును కలిపి యీ విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి ఎక్కువగ పనిచేయవలసినదని కోరిరి. ఉపసంఘము ఏర్పరుపబడెను. ఈసభాధ్యక్షుడుగూడ నందుండెను.

సభ 8.30 గంటలకు ముగిసెను.

ఇండియాలో రాజీవడుట

(నేమను పత్రిక)

దానుగారు సహకారపద్ధతిని దారిజూపినపుడు బెంగాలు రాష్ట్రసభవారు ఆనుసరింప నియ్యకొనలేదు. కాని ఇండియా యంతకు బెంగాలే ఆయువుపట్టుగాదు. భారతీయుల అభిప్రాయము వెల్లడి చేయుటకు అపభియో నిర్ధారణగాదు. పంజాబులోని సిక్కులు ప్రభుత్వమువారిలో సమాధానపడుటకు సరి మాల్గూమునెయిలీగారు యత్నించి జయముగాంచుచున్నారనువిషయము దీనికి తెలుసుకొనవలసివచ్చెను. లాలా లజపతి రాయగారి ప్రాతిపది బట్టి చాలగంతులు సేర్వకొనవచ్చును. పరిస్థితుల నున్నవి ఉన్నట్లుగా సురంపగల కత్తి ఆతనికి దప్పవేరెవ్వరికిని లేదు. ఆతనికి గోపరించు విషయముల యదార్థమును వెల్లడిచేయు నేర్పుకొరకే ఆతను కాంగ్రెసు సంస్థలోని ఉద్యోగమునకు రాజీనామ చేసెను. మహమ్మదీయ్య వాయదకు స్వరాజ్యము కావలెనుగాని దానికొరకై తమ మతాధికులను విడువ నిచ్చుకొనవలసి ఆతని అభిప్రాయము. స్వరాజ్యమును వెనుకబెట్టుకొనుటకు తేముదట్టి మరకులను హిందువులవద్ద గోరుచున్నారు. వారి సహాయములేనిది స్వరాజ్యయుల ప్రతిష్ఠంధన విధానము నిడుపయోగ మగును. అందుచే విరహితులను, స్వరాజ్యవాదులను కలసి తక్కువ కోర్కెలను కోరవలెను. అనగా రాష్ట్రీయస్వారంగీకృతి. తెన కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కొన్ని విషయములం దభికారముండవలెను. కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు కొన్ని కాలముగా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కాసన పథంకు జబాబుదారీగా నుండవలెను. లాలా లజపతి రాయగారు కోరిన యీ యధ ము పు కోర్కెను ఇండియాకు స్వరాజ్యమును తినుకు మహార అభిప్రాయము గలదని రుజువుచేయుటకై బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు వెంటనే అంగీకరింపగలరు. ఏమన ఇండియాలో మనము వ్యవహరించు నపుడు సమాధానపరతుల కన్న సమాధానమునకు విచ్చువారి మనోభావము ఎక్కువగ గమనింపవలెను. ఇండియా రాజీవడుటకు అనుమతి జూపుచున్నది. కాని ఇట్టి సహాయమున మనము యెప్పుడు బిగింపు జూపరాదు. అంత్యతంహ్నము జరుగునపుడు వారి పదభిప్రాయమును బడను యత్నింపవలెను.

గుంటూరు మండల స్వరాజ్యపక్ష సమావేశము

సూతన ఎన్నికలు

మే 20వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరు మండల స్వరాజ్యపక్షమువారు లిల్ గోపాలపాఠశాల భవనమున సమావేశమైరి.

హాజరు

(1) దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య (2) ఉన్నవలక్ష్మీ వారాయణ (3) వింజమూరి రంగారాయలు (4) ఊటుకూరు రామయ్య శ్రేష్ఠి (5) గోపాలని రామలింగయ్య, (6) గాన్ పేగ్గె సాహెబు (7) కరణం రామస్వామి (8) కోనవెంకట రాయకృష్ణ (9) ఆంచె శివయ్య (10) కేరణ రామస్వామి చౌదరి (11) గడ్డిపాటి వెంకటకృష్ణయ్య, (12) వెలువోలు శి తారామయ్య, (13) గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావు, (14) కన్నెగంటి మూర్త్యవారాయణ మూర్తి చౌదరి (15) రాపర్ల వెంకటశివయ్య (16) కుప్పా శ్రీరామకృష్ణ (17) పిల్లలమర్రి అంజనేయలు (18) గుండు మూర్తి అనంతవరహారావు (19) గార్లపాటి హనుమంత రావు (20) బాపులూరి రంగయ్య (21) ముసునూరి వెంకటసుబ్బయ్య (22) చింతమనేని భావయ్యగారు.

తీర్మానములు

(1) ప్రస్తుతమున్న తాత్కాలిక కార్యదర్శియే కొంత కాలమువరకు నిలిచియుండి జూన్ 2వ ఆఖరువారమున పిలగు కోకాన గుంటూరు జిల్లాలో స్వరాజ్యపార్టీ యంతాదరణగల యావత్తుదిన సమావేశ పరుచుటకు తలపన్నామము గావించి తగుసానమున అట్లుసమావేశపరచి యీకోకానకు ప్రచురింపబడిన కార్యక్రమములను జరిపింపవలసినదని యీలోగా అన్ని తాలూకాలలోను ఫిష్కాలలోను పార్టీయందు చేరగల సభ్యుల కందరికి హెచ్చరికచేయు నిమిత్తము యీక్రింది సభ్యుల నియమించుటకు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

ఆమోదకులు:—కేరణ రామస్వామి చౌదరిగారు. తీర్మానము లీగిపోయినది.

(2) ఇప్పుడు యెన్నకోబడి కార్యనిర్వాహకులు వచ్చేడినెంబరు యాఖరువరకు అనగా రాబోయి కాంగ్రెస్ యనంతరమువరకు ఉద్యోగములో యుండేలాగున తీర్మానించడమైంది.

ఉ. పిల్లలమర్రి అంజనేయలుగారు.

ఆ. దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు. తీర్మానము సర్వాంగీకృతము.

(3) అధ్యక్షులుగా శ్రీయత ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణ పంతులుగారిని ఎన్నుకొనవలెనది.

ఉ. కేరణ రామస్వామిచౌదరిగారు.

ఆ. కన్నెగంటి మూర్త్యవారాయణమూర్తి చౌదరిగారు తీర్మానము సర్వాంగీకృతము.

(4) గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావు, ఆంచె శివయ్య గార్లను కార్యదర్శులుగా ఉండవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ఉ. వింజమూరి రంగారాయలుగారు.

ఆ. ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణగారు. తీర్మానము సర్వాంగీకృతము.

(5) కార్యనిర్వాహకవర్గమును తాలూకా కోకర మొత్తమ సభ్యులుగానుండవలయును. ఈజిల్లా స్వరాజ్యపార్టీకి చెందిన కాసనసభా సభ్యులున్ను, అభిలభారత స్వరాజ్యసంఘ సభ్యులును, కార్యనిర్వాహక వర్గముందు Ex Officio మెంబరులుగా నుండవలయును. తాలూకావారిగా యీక్రిందిసభ్యులను కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ఎన్నుకొనవలెనది.

విజిలెండ—గోపాలని రామలింగయ్యగారు.

పత్రికపల్లి—గార్లపాటి హనుమంతరావుగారు.

నరసారావుపేట—బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు.

గుంటూరు—గుండు మూర్తి అనంతవరహారావుగారు.

తెనాలి—కన్నెగంటి మూర్త్యవారాయణమూర్తి చౌదరిగారు.

రేపల్లె—Postponed.

కాపట్ల—దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

పల్నాడు—Postponed.

ఒంగోలు—Postponed.

6. ఈసంఘ కార్యక్రమము నిర్వహింతులకు సంఘమునకు యొకనిధి యేర్పాటుచేసి వసూలుచేయవలయునని ఏర్పాటు చేయవలెనది.

ఉ—పిల్లలమర్రి అంజనేయలుగారు.

అ—గోపాలని రామలింగయ్యగారు. తీర్మానము అంగీకృతము.

కొగిలేరు రామచంద్ర రావుగారి ఆకాలమరణము

పిరు పుంగనూరు వాడగులు. బ్రాహ్మణములమునకు తేలిక నకాలైనను అప్పుకొనివారగుచునైన మిగుల ఆత్మ బలముండే బి.య్యే ఆనర్థముపర్యాయంబు పుట్టియున్నది. సహాయ నిరాకరణయుద్ధము ప్రారంభమనందు చదువును విడచిపెట్టుటకు సంసిద్ధులైయుండిరిగాని తెల్లిదండ్రుల తొందరలవలన ఈ మహోదయ నెరవేర్చుటకపోయినను, పిరికి స్వదేశిగుడ్డల యందు మిగుల అభిలాషయుండెను. పిరియొక్క ప్రసాదానామ చేత యీగ్రామములో మహాజనసభయొకటి స్థాపింపబడినది. అసభాధనములో యిప్పటికిని భజనలు, పురాణములు, నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. రాత్రి పాఠశాలను, ఈగ్రామములో స్థాపనచేసి అనేకులకు అక్షరబోధ గలిగించిరి. పిరికి సాంఘికమార్పు అనిన మిగుల అభిలాష ఇటువంటి కేళాభిజాని యంతరీద్రామునకు స్వగృహులైవందుకు పుంగనూరి బతులు వగచుచు యీతీర్మానము గావించిరి.

పుంగనూరి యెన్నకపాఠశాలయందు 28-5-25 తేదీన పురజనసభకుడి కీర్తిశ్రుతైన కొగిలేరు రామచంద్ర రావుగారి ఆకాలమరణమునకు పరిశీలించుచు వారికుటుంబమునకు పాడుధూరిని తెలియజేయుచున్నాము.

(జనవిశేషకి)

2. రాబోయి స్థానిక సంఘముల ఎన్నికల విషయము జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘముయొక్క ఉపసంఘమువారిలో సంగ్రహించి ఆత్మగౌరవ నిర్ధారణచేయుటకును నాను అనుసరింపవలసిన నిబంధనలను నిర్ణయించుటకును, యీక్రిందివారిని యంతరులకు చేర్చుకొను యధికారముతో ఉపసంఘముగా ఏర్పరచడమైనది.

1. పిల్లలమర్రి అంజనేయలుగారు.

2. గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు.

3. బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు.

4. చింతమనేని భావయ్యగారు.

5. గోపాలని రామలింగయ్యగారు.

(సం) ఆంచె శివయ్య,

అధ్యక్షులు.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

జాతీయమైత్రీ ప్రాతివిద్యార్థి సంఘము

27.5.25 తారీఖు సాయంత్రం 7 గంటలకు ప్రాంతీయంలో శ్రీరామడుగు కొటయ్యగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన ప్రాతివిద్యార్థిసభయందు దీక్షింది తీర్మానము లంగీకరింపబడినది:-

1. ప్రాతివిద్యార్థి సమావేశము జూన్ 28న తారీఖున జరుగుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించడ మైనది.

2. ఆసమావేశ సమావేశమున కధ్యక్షతవహించుటకు కృత్రిమెంటి నాశ్వరరావు పంతులుగారు, వారికి ఏకాగ్రము చేతనైతే వీలుకానియెడల యస్. రంగనాథాచార్యులు గారును, వారును లభించనియెడల టి. శంకరకృష్ణ ఐ. యం. యస్. గారును ఎన్నుకొనబడిరి.

3. ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారితో నొక ఉత్తరమును నేర్పరచడమైనది:-

అర్. యర్. సోమయాజిగారు, సాత్తూరి లింగయ్య గారు, వి. వి. పున్నయ్యగారు, యస్. వి. కృష్ణయ్యగారు, రామ రాజు పుండరీకాక్షుడు కె. తిరుమలరావుగారు

4. కొంపల్లి రామనాథముగారు ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగానుండురు. ఇదివరకు ప్రధానోపాధ్యాయముగా నున్నవారికిని తదితరులకును ప్రత్యేకముగ శాస్త్రీయములు బంపబడును. ప్రాతివిద్యార్థి లెచ్చి లెచ్చుటనున్న తమతమ విలాసములను కార్యదర్శికి పంపుటకును, సమావేశమునకు శిష్టకవిచ్చుటకును ఆహ్వానింపబడుచున్నారు.

సరసారావుపేట తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే క్రిమినలు కేసులు

సరసారావుపేట తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిగారి పాలకుడు వెంకట్రాయుడుగారి మీదను, వైస్ ప్రెసిడెంటుగారిగు రారూరి రంగయ్యగారి మీదను, బోర్డుసభ్యుల నవహరింపుట, నమ్మక సామిద్రోహము, తప్పుడులెక్కలు, పోర్టర్, మున్నగు సేరాలోపాలు గావించబడి నేరువేరు కేసులు పెట్టబడినది. ఈయిరువురు ముద్దయిలను తమ కేసు తెలియదనియు, పాడ్డుగుమాస్తా యగు బొందిలి లాబుసింగుగారు తమను మోసముజేసి దస్కతులను పెట్టించిరినియు ఆశంపించుచున్నారు. మొత్తముమీద గుమారు 2000 రూ॥లు గలిగియున్నట్లు ప్రాసిక్యూషను తరపున తెలుపబడుచున్నది. కేసు గుంటూరు డిస్ట్రాక్ట్ మేజిస్ట్రేటుగారికోర్టులో విచారణ జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు రారూరి రంగయ్యగారు ఒక నేరముక్రింద ఛార్జిచేయబడిరి. ప్రెసిడెంటుగారి తరపున అన్నంరాజు శివరావుగారును, వైస్ ప్రెసిడెంటుగారి తరపున డి. యర్. నారాయణగారును వాదించుచున్నారు.

ఏలూరు సినిమాలు

(ఒకవిలేఖరి.)

మే 29:- ది 28-5-25 తారీఖున ఆంధ్రప్రదేశ్ 7-వ పేజీ కాలములో ప్రచురింపబడిన తిండిబట్టి "ఏలూరు మ్యూసిసి పర్ చెయిమెట్ (పడమర గోదావరి) బిల్డా ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీయరు, పుండివిజనల్ ఆఫీసరు, ఓవర్సీయ మున్నగువారు వాటిని (ఆనగా ఏలూరు సినిమాలు) పరిశీలించిరి. శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ ప్రదర్శనములను జరుపవచ్చునని మ్యూసిసిపలు ఛాయిర్స్ను అనుమతిచ్చెను. పాండురంగసినిమాకు అనుమతి యియ్యలేదు." అని ప్రచురింపబడినది.

చెయిర్మనుగారు శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ సినిమాలవారికి ప్రదర్శనములు మాపుటకు యీనెల 24-వ తేదీని కాని అంతకు పూర్వమునకాని తెలుపు యిచ్చియున్నారు. శ్రీపాండురంగ సినిమాలలో మరమత్తుకూడ చేసికొనకుండ నిషేధపు టుల్లరవులు యిప్పించిరి. ఈకోజువరకు శ్రీపాండురంగసినిమా కంపెనీవారికి తెలుపు యిచ్చియుండలేదు. శ్రీపాండురంగ సినిమామంచి గాంధీబస్సుగా కట్టబడినదనియు, మిగతారెండు సినిమాలు "కబ్బా" సరకులు శాస్త్రమునకు యింజనీరింగు శాస్త్రమునకు భిన్నముకట్టబడినవిని (ప్రజలు యింజనీరింగు విషయములు తెలిసినవారును చెప్పగా వినియుంటిని. ఛాయిర్ మేనుగారు కూడా పదర్శనములలో వైపుల్లరవులు యింజనీరులరాక పూర్వము వైరాదిన అనుమతిముట్టట వారికివున్న అధికారము చలా యించుటకు తెలుపుచున్నది.

వస్త్రముల వ్యాపారము

హిందూదేశ వస్త్రలవ్యాపారము చాల దిగిపోయినదని యింగ్లీషు వర్తకులు గొలకెత్తుచున్నారు. నాలుగు నెలలవరకు ఇతరదేశీయుల బట్టులు కంట్లాట్టులు తీసికొనబడినవి కలకత్తావర్తకులు నిశ్చయించుకొనిరి. బొంబాయిలో నైతము ఈ వర్తకము అభివృద్ధి గాంచుటలేదు కొట్లలో విదేశీబట్టల వేళ్లు చూచుచున్నది. నుదరాగు బట్టుల మార్కెటునందును మరుకు లేదు.

సహాయ నిరాకరణము అడుగంటిన యీకోజులలో పరదేశీవస్త్రములు బజార్లలో దొరుకుటకు బదులు కొట్టయందు నిద్రపోవుచున్నది. ఇందుకు కారణ మహింనుటకు విదేశీయులు చాల శ్రమపడుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు తమధరల చాల ఎక్కువగ సుందెనియజూపానుధరలకు పోటీనిల్వలేకుం డెనియే తక్కువ ధరలలో తయారుచేయుటయే మార్గమని తలచిరి. జపానీయులు మంచిగుడ్డలు తయారుచేసి హిందూ బజార్లలో తమవర్తకము శాశ్వతముగా నిలుపవలెనని ఊహించుచున్నారు. ఇది ఇట్లుండ జర్మనీవారు ఈ వ్యాపారముందు తిరిగి అడుగు పెట్టవలయున్నందుచున్నారు.

ఆంగ్లేదేశమునకును వారి దౌష్ట్యమునకును కారణభూత మగు ఈబట్టుల వ్యాపార మిట్టిమందస్థితిలో నుండుట లాంకుమైరు మాంచెట్టు వర్తకులు ఎట్లు సహించెదరో? ఇప్పటికే చాల నష్టము వాటిలిినది. ఇంతవరకు నష్టము వచ్చినను సరకు విడుదల అగుచుండెడిది. ఇప్పుడో నష్టము నుండి కష్టము వాటిలిినది. ఎచ్చటి సరకు అచ్చటనే యున్నది. ప్రతిమిల్లు ధరలు తగ్గించి కంట్లాట్టులను కొనుచున్నది. కాని ఫలితము కాన్పించుటలేదు.

ఈపరిస్థితులు ఎల్లకాల ముండునా అని ఆలోచించుచున్నారు. అశాయాసముగ ఎంతోమధ్యమైన విదేశీయగిరిగిన ఆంగ్లేయులవర్తకులు ఇప్పుడు విషమస్థితిలో నున్నారు.

ప్రస్తుతము మనదేశముందు ఖద్దరు ఉత్పత్తి ఎక్కువగ నున్నదో తక్కువగ నున్నదో చెప్పజాలము. కాని మనుషుడైనతె ఖద్దరు కట్టువారు తగ్గినట్లు కనిపించుచున్నది. కాంగ్రెసుప్రచారము అభివృద్ధిలో నున్నదని చెప్పటకు వీలులేదు, ప్రచారములు కాంగ్రెసునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము లేకపోవుటచేతను పామరులకు ఎట్లుపవ్యసించవలెనో తెలియకపోవుటచేతను కాంగ్రెసు విధానముగంటినట్లు కాన్పించుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఎంతమాత్రము ప్రచారము చేయలేనది చెప్పినను, ప్రజలయందు మార్పు మాత్రము కలిగినది. బహిరంగముగా కన్పించక పోవచ్చును. రహస్యముగా జరిగియున్నది. ఈ మార్పు శాశ్వతముగా నిలువనది.

పూర్వము మనప్రజలకుండెడి వస్త్రముల పరికింపుడు. ప్రతి సామాన్య పురుషునికి రెండుదోవలును రెండు పైబట్టులు ఉండెడివి. స్త్రీకి రెండుదోవలు విడికెన్న తక్కువగలవాడు ఉండెడివారని ఎక్కువఉండెడివారు చాల కష్టమైన అప్పుడు మనదేశ మందుచే నాలుగో తయారగుబట్టులు దేశమునకు సరిపోవుమండెడివి. ఇటీవల విదేశీసరకులు దిగుమతి అయిన పిమ్మట బట్టులేనివారు కొందరు వందలకొలదివస్త్రములు గల వారు ముటికొందరు 6 మొదలు 10 వరకు బట్టులుగలమునుషులు పెక్కుమంది యున్నారు. ఈసంఖ్య ఎప్పుడును హెచ్చుచుండెను గాని తగ్గులేదు. సామాన్యుల బట్టలసంఖ్య పెరిగినకొలది బట్టులు దేశీవారిసంఖ్యకూడ పెరుగుచున్నది. ఈ బట్టల సంఖ్య పెరుగుటకు కారణము ఆంగ్లేయుల వర్తకులకు తెలిసినట్లు మరెవరికి తెలియదు. ఒకమారు తయారుచేసిన సరుకు మరొక మారు తయారుచేయక మనహిందువులకు ఒక్కమారు మోహాభిలో ముంచిచ్చి చిరి. మఱియు ఈమోహము ఆయోమార్గమున పడి పరుగెత్తుకొని పోవుచున్నది. ఇంతలో ఖద్దరవచ్చి ఆమాత్రముగా దానిని పట్టి దింపెను. అప్పటినుంచియు విదేశీబట్టల యందు మర్యాదతగ్గినది. అవస్త్రముల ధరింపుట తప్పని గ్రహించిరి. ఇప్పుడు విదేశీబట్టలను ధరించువారు పాపమని తలచుచున్నారో లేదో కాని మనుషుడైనతె ధైర్యముగా ధరించుట లేదు. లోన కేంకించుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. కేవలము విదేశీబట్టులు కొనుటకు చేతులురాకున్నవి. కొనినను మనకన్నా ర్థిగా కొనుటలేదు. ఇట్లు విదేశీబట్టల అన్యకము తగ్గుచున్నదనికాదు. మొత్తముమీద బట్టలకొనుబడియే తగ్గుచున్నది. ఈకోజులలో మనుషుడివలె మంచి యిష్ట్రబట్టలను కట్టుటనైన ఆవిశ్యకత లేదు. కోరా బట్టలను, మురికబట్టలు ధరించువారే గౌరవమునకు పాత్రులు. అట్టిసమయములో బట్టలతోను అందు ముఖ్యముగా సంఖ్యతోను అవుసరములేదు. అందుచేత బట్టల అన్యకము తగ్గినది. ఇంతకు ఖద్దరు వ్యాపారము హెచ్చుటయినచో విదేశీబట్టల అన్యకము చాల తగ్గును. అగ్గిరి వచ్చుటకు రెండుమాడు పత్తరములు పట్టును. ఈలోగా కాంగ్రెసు మంచిప్రచారము సాగించెనని ఇంతవరకు నేనియున్న సమయము సత్వరము చేయవలె మనోహంస సిద్ధించును.

మాతంపెట్టి నీతారామాంజనేయులు.

విశ్వకర్మోద్ధరణ స్థానిక సంఘము

గుంటూరు

ది 22.5-25 తేదీ గుర్రవారము సాయంత్రము 4-20 గంటలకు "ఆంధ్ర కర్మాగారభవనమునందు బ్రలి శ్రీ శ్రీ కవులారి మూర్తినారాయణగారి యాజమాన్యమున ఆఖిల భారత విశ్వకర్మోద్ధరణ సంఘముయొక్క స్థానిక సంఘపు నూతన యెన్నికలను జరిపి యీ క్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడినవి.

(1) లోగడ మల్ల రాం యం. జి. రాజుగారిని 8-4-24 ఆండ్ 2.6-24 తేదీలయందు జరిగిన బహిరంగసభాయందు నామోదించబడి గవర్నమెంటువారికి పంపబడిన (ఎ) రావు సాహెబు బిరుదమును గురించియు, చట్ట నిర్మాణ సభ్యత్వపు నియోజకమును గురించిన తీర్మానముల ప్రకారము వెంటనే నియోగింప ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు. (ప్రాపోజరు మల్లరాం చింతాడ నగరేశ్వరస్వామిగారు. ఆమోదములు మల్లరాం పెద్దప్రోలు మూర్తినారాయణరావుగారు.

2. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము రాజమహేంద్రవరమున స్థాపించుటకు అందు జాతీయమైన స్యతంత్రజీవనోపాయములగు పారిశ్రామికవిద్యులను దేశభావలయందు ప్రాముఖ్యమును కలిగించుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుతున్నాడు. (ప్రపో: మల్లరాం యం. జి. రాజుగారు ఆల్. మ. రాం పెద్దప్రోలు మూర్తినారాయణరావుగారు.

3. కీర్తిశేషులయిన ఆంధ్ర కర్మాగార స్థాపనాచార్యులైన పాతికమూరి వీరబ్రహ్మముగారియొక్కయు సర్ పి. టి. కెట్టిగారియొక్కయు మరణమునకు శ్రావణమువారు వాళ్లకుటుంబములకు విచారమును తెలుపుచున్నారు. (ప్రపో: మల్లరాం పెద్దప్రోలు మూర్తినారాయణరావుగారు, ఆమో: మల్లరాం యం. జి. రాజుగారు.

చింతారు నగరేశ్వరస్వామి.

(ప్రెసిడెంటు.

నెల్లూరురేంజి ద్రవ్యసహాయము

పొందు ప్రాథమికపాఠశాలలో

పాఠ్యాయ మేనేజర్లమహాసభ

1925 వ సంవత్సరము జూలై నెల 6 ది తినివారము ఉదయము 8 గంటలకు నెల్లూరుటవువై మధ్యపరివారిశిఖిలోని ఆంధ్ర జాతీయపాఠశాలా భవనమున మద్రాసు శాసనసభా సభ్యులునూ నెల్లూరునుండల విద్యాసంఘ ఉపాధ్యక్షులును ఆగు మ-రా-రా-క్రీ దేజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, బి. వీ. గారి ఆధ్వర్యమున వై మహాసభ సమావేశమునకు గవన నెల్లూరు రావురాతాలకాలలోని నాకొమిషన్ ప్రాథమికపాఠశాలలో పాఠ్యాయ మేనేజరులెల్లరునూ, విద్యాభిమానులున్నూ, సవరాకోజు సభనలంకరింప వ్రాశితులు.

మహాసభయందు ఎయిడెడ్ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయ మేనేజర్ల కిచ్చు మామూలుగ్రాంట్లు కంటె హెచ్చుగ్రాంట్లు యిచ్చుటకు గురించిన్నీ ఇండ్లబాదగ గ్రాంట్లు విషయమున్నూ, ఉపాధ్యాయ సంఘములు ఉపాధ్యాయ మేనేజరుల సంఘములు ప్రత్యేకించి యుండవలయునా? ఏకీభవించలేదు అచ్చునా అనువిషయమున్నూ, జాతీయవిద్య అనగా ఏమి? అది ఏవిధముగా ఆచరణలోనికి దేవచ్చునా? ప్రైవేటుబిల్లు, లసి బక్కులు తయారుచేయు పదములు యివియన్నియు ముఖ్యముగా చర్చింపబడును. కొన్ని వ్యాసములు చదువబడును. మాదిరి పాఠములు యియ్యబడును.

ఈ మహాసభకు నెల్లూరు రావురాతాలకాలలోని ఉపాధ్యాయ మేనేజరులుగక యితరతాలకాలలోని ఉపాధ్యాయ మేనేజరులకూడ వయచేయవచ్చును. సభ్యులు మాత్రము రు 10-10 లు ప్రవేశమును చెల్లింపవలయును. సదరుకోజుననే నెల్లూరు పెంటరు టీచరు మేనేజరుల సభ కూడ జరుపబడును.

N. B. సదరు కోజున ఆంధ్రజాతీయ పాఠశాలయందు ధర్మపతనమందిరము తెగవబడును. ప్రాథమిక పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల చింతముగ వారాపత్రికలు చదువుకొనవచ్చును.

కనుపర్తి నారాయణయ్య,

కార్యదర్శి.

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 ఫ్రేరి రోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.



పురమాపీఠములుకు, పోకరవనులకు
సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానము స్వీకరించుట, పంపిణీలోపాలు, పలురకములలోను, పరిమాణము
లందును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు
బ్రహ్మమానవతకములు, దారములు, సాదాఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగ
ములు చెక్కిన ఉంగరములుకూడ నున్నవి. సరము బంగారుకు, సీను వెండికి
పూచీనిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద బేరముచేయనివారు ఒకదఫా చేయగోరెదము.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి

నగలవర్తకులు,

కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది
విషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు
చర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100 పుట
లుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 10-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా
పంపి రూ. 5-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత విదును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము.

ఆరుసంచికలు ఒక్క- సంపుటముగచ్చే బైండుచేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (నగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము

7, తంబు శెట్టిపీఠి, జి. టి., మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుచ్చము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా గాం పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనుగోలుకర్త కమిషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలావెట్టె 212, మదరాసు

ముప్పనసామరాజు అండు పీరాజు.

1477

పెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

మంచిమేము మనదేశము
నపండించుచున్న పట్టు
తో మాఫ్యాక్టరీ లో శీ
వడుమట్ట, నేయుట్ట, రం
గులు వేయుటయున్న గువ
నలవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.



REGISTERED

ప్రముఖులను రంగులతో చిత్రించిచిత్రమైన జరి సాదా ఆంచు
లు కమ్ములతోను ఆయాదించేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర
యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన శివ ఆఖిలభారత కాం
గ్రెసువస్తుప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అది దేశ
ములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై
నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రా
యుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభూషణుగారు అమృత
బజారుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరియుతద
ప్రజలుకూడ అన్నిరకములబట్టలన్నా ప్రదర్శించిరి ఇంకను ఎంత
కోకలను, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు
వస్త్రములు ఆ దేశరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురంపట్ట
లు ముప్పనసామరాజు పీరాజు గార్లు పట్టుతో త్రవ్వములునుగో
వతులును వస్తుగుడ్డలు కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును
మున్నగురకములును ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు ఆస్సామువారు
కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ
క్క ఆ డెస్కును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము
స్వదేశీవస్తుపరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ
నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము
నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తెయరుచేయుచున్న రకములలోనే
నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిమో
సపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి
బట్టయందు వుండేమాట్రైడ్ మార్కును ఇందున ప్రయోగించిమి.

మేలయిన మదరాసు

న శ్యాము

మంచిపాగాకుతో వెన్న కాచిననేతితో శుభ్రముగా
పేరుగాంచిన పనివాండ్లచే తయారుచేయించి దేశమంత
టికి సప్తయిచ్చేయుచున్నాము.

పీకె 1 కి ధర ర్వు 2-4-0

పోస్టు లేకు

కేర 1 కి ధర ర్వు 0-12-0

ఖర్చులు

పి. యస్. సుగంధనశ్యము రు 0-4-0

ప్రత్యేకము.

పి. యస్. పార్థన్ & కంపెనీ,

నెం 1 వెంకయ్యపీఠి, మద్రాసు.